

MARIESTAD

Årsredovisning 2020

Mariestads kommun

Innehållsförteckning

1	Inledning	3
1.1	Förord - detta är årsredovisningen	3
1.2	Kommunens politiska organisation	4
1.3	Kommunens förvaltningsorganisation	6
1.4	Ekonomi i korthet	7
1.5	Fördelning av kommunens ekonomiska resurser	7
2	Förvaltningsberättelse	9
2.1	Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning	9
2.2	Händelser av väsentlig betydelse	20
2.3	Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten.....	21
2.4	God ekonomisk hushållning	23
2.5	Balanskravsresultatet	31
2.6	Väsentliga personalförhållanden	33
2.7	Den kommunala koncernen.....	37
3	Nämndernas verksamhetsberättelser	44
3.1	Kommunstyrelsen	44
3.2	Överförmyndarnämnden.....	51
3.3	Tekniska nämnden	52
3.4	Utbildningsnämnden.....	55
3.5	Socialnämnden.....	58
3.6	Miljö- och byggnadsnämnden	60
3.7	IT-nämnden.....	62
3.8	Lönenämnden.....	64
4	Finansiella rapporter	66
4.1	Redovisningsprinciper	66
4.2	Begreppsförklaring	69
4.3	Resultaträkning	71
4.4	Balansräkning	72
4.5	Kassaflödesanalys	73
4.6	Nothänvisningar	74
4.7	Affärsverksamhet.....	84
4.8	VA-avdelningen	85
5	Driftsredovisning	91
6	Investeringsredovisning	92
7	Revisionsberättelse	95
8	Femårsöversikt utvalda nyckeltal	97

1 Inledning

1.1 Förord - detta är årsredovisningen

Kommunstyrelsen ska enligt kommunallagen upprätta en årsredovisning när kommunstyrelsen fått in övriga nämnders redovisningar och årsredovisningen ska hållas tillgänglig för allmänheten från och med det tillfälle då kommunfullmäktige ska godkänna densamma (8 kap. 15 § kommunallagen).

Årsredovisningen ska lämnas till kommunfullmäktige och revisorer senast den 15 april.

Fullmäktige beslutar om nämndernas och kommunstyrelsens ansvarsfrihet och godkänner därefter årsredovisningen.

Årsredovisningen ska redogöra för:

- utfallet av verksamheten
- verksamhetens finansiering och
- den ekonomiska ställningen vid räkenskapsårets slut.

Årsredovisningen ska bestå av:

- förvaltningsberättelse
- resultat- och balansräkning
- kassaflödesanalys
- noter
- investeringsredovisning
- sammanställd redovisning av kommunkoncern.

Kommunkoncernen inkluderar såväl den verksamhet som drivs inom nämnder och förvaltningar som verksamhet som bedrivs i bolagsform eller inom kommunalförbund.

Mariestads kommun är en stor organisation med uppdrag som spänner över flera områden. Förvaltningsberättelsen förklarar vad kommunen har gjort under året. Den ska innehålla en översikt över utvecklingen och viktiga händelser av kommunens verksamhet under året. Här beskrivs även Mariestad kommuns förväntade utveckling, viktiga personalförhållanden och annat som är av betydelse för styrningen och uppföljningen av den kommunala verksamheten.

Årsredovisningar för Mariestad kommuns helägda eller delägda bolag och de kommunalförbund som Mariestad är medlem i finns hos respektive bolag och kommunalförbund. Årsredovisningen finns också på Mariestad kommuns webbplats.

1.2 Kommunens politiska organisation

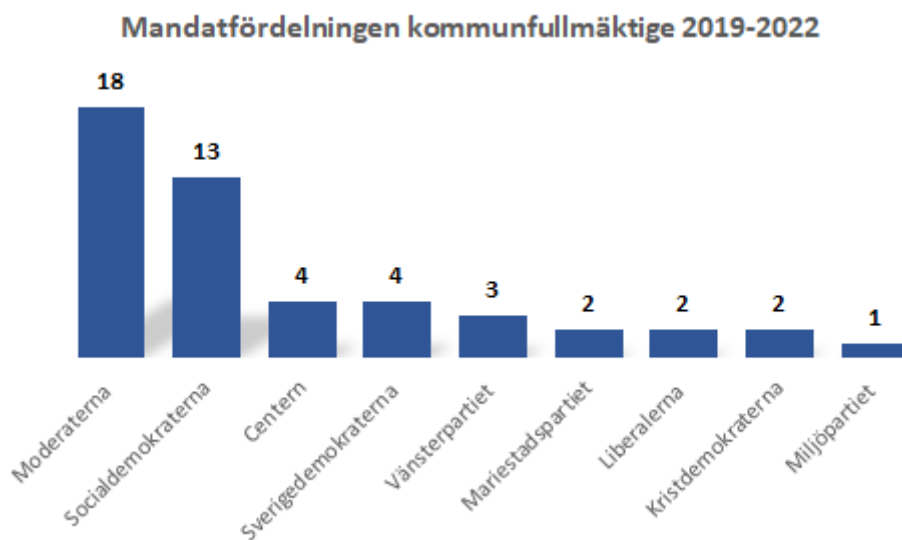
*Gemensam nämnd Mariestad, Töreboda, Gullspång, Karlsborg, Vårdkomman Gullspång.

**Gemensam nämnd Mariestad, Töreboda, Gullspång, Vårdkomman Töreboda.

***Gemensam nämnd Mariestad, Töreboda, Gullspång, Vårdkomman Mariestad.

1.2.1 Mandatfördelning i kommunen

Kommunfullmäktige är kommunens högsta beslutande organ och kan beskrivas som kommunens riksdag. Kommunfullmäktige består av 49 ledamöter som väljs för fyra år. Fullmäktige beslutar i frågor av övergripande och principiell natur samt fastställer de politiska målen för den kommunala verksamheten. Det är fullmäktige som beslutar om hur budgeten ska fördelas. Fullmäktige väljer även vilka som ska sitta i kommunens olika nämnder och styrelser.

1.2.2 Politik och tjänstemän

Kommunens politiker

Kommunens politiker är folkvalda och väljs av dig som invånare vid de allmänna valen vart fjärde år. Politikerna är därmed demokratiskt tillsatta och ska återspegla invånarnas önskemål om hur kommunen ska styras och ledas. En demokrati fungerar inte utan förtroendevalda.

Politikerna tar beslut om vad som ska göras i kommunen.

Kommunalråd

Kommunstyrelsens ordförande är arvoderad på heltid, oppositionsrådet är arvoderad med 80 procent av en heltidstjänst och kommunstyrelsens vice ordförande är arvoderad med en halvtidstjänst.

Johan Abrahamsson (M) är kommunalråd, tillika kommunstyrelsens ordförande. Anders Karlsson (C) är kommunstyrelsens vice ordförande. Ida Ekeröth Clausson (S) är kommunstyrelsens andra vice ordförande tillika oppositionsråd.

Kommunfullmäktige

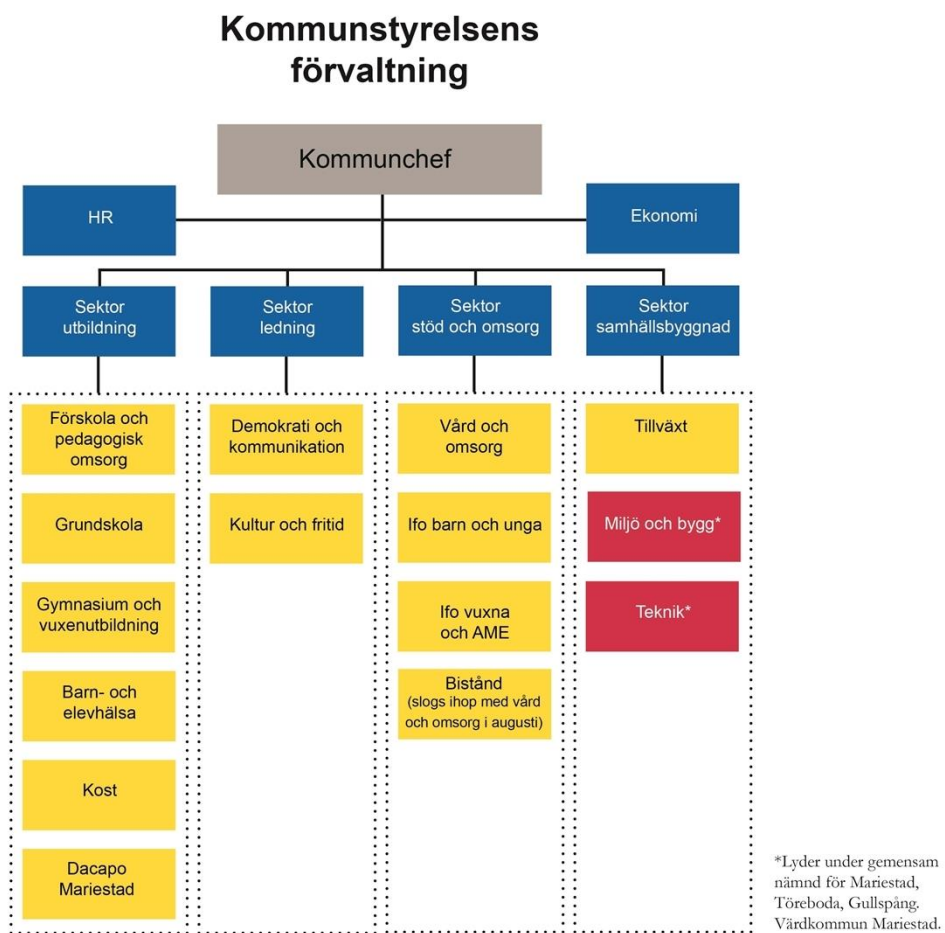
Jan Wahn (C) är ordförande, Erik Ekblom (M) är vice ordförande och andre vice ordförande är Catarina Åkerblad (S).

Tjänstemän

För att bereda och genomföra politikens beslut behövs offentligt anställda tjänstemän. Det rör sig inte bara om allmånkunniga administratörer utan också om specialiserade professioner som jurister, ekonomer, lärare, sjuksköterskor, vårdbiträden och många andra yrken. Dessa är tjänstemän och är alltså inte valda av folket utan är anställda av kommunen. Tjänstemännens uppgift är att hjälpa politikerna att bereda och verkställa deras olika beslut.

När politikerna beslutat vad som ska göras bestämmer tjänstemännen sedan hur det praktiskt ska göras för att de mål eller resultat som politikerna tagit beslut om ska uppnås.

1.3 Kommunens förvaltningsorganisation

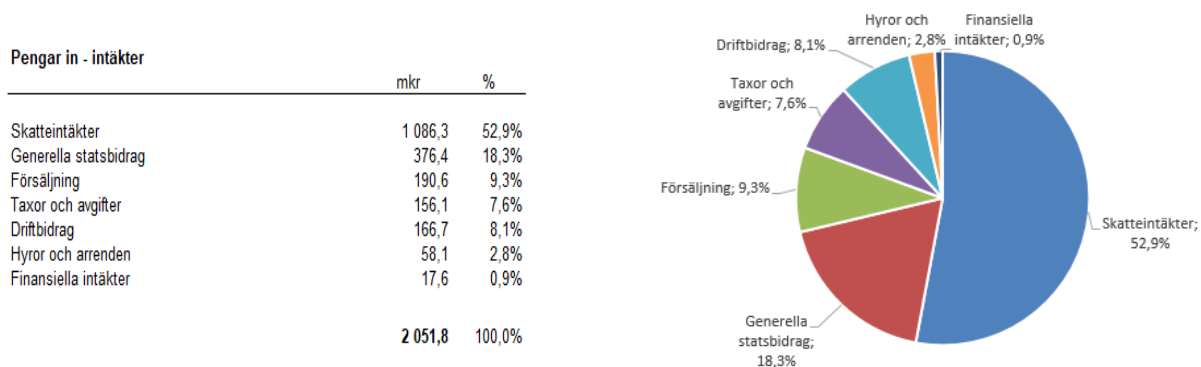

1.4 Ekonomi i korthet

Fem år i sammandrag

	2020	2019	2018	2017	2016
Folkmängd 31/12	24 513	24 537	24 372	24 290	24 215
Primär skattesats (%)	21,26	21,26	21,26	21,26	21,26
Bruttokostnad (mkr)					
Kommunen	1 906	1 864	1 781	1 728	1 691
Sammanställd redovisning	2 075	2 044	1 952	1 890	1 844
Balansomslutning (mkr)					
Kommunen	2 040	1 887	1 714	1 658	1 487
Sammanställd redovisning	3 514	3 365	3 212	2 991	2 756
Årets resultat (mkr)					
Kommunen	43	18	26	17	10
Sammanställd redovisning	65	17	17	48	37
Nettoinvesteringar (mkr)					
Kommunen	186	161	164	252	288
Sammanställd redovisning	265	358	414	374	506
Soliditet (%) exklusive pensionsskuld					
Kommunen	29	29	30	30	33
Sammanställd redovisning	26	25	25	25	26
Soliditet (%) inklusive pensionsskuld					
Kommunen	2	-1	-6	-6	-9
Sammanställd redovisning	10	8	7	5	3

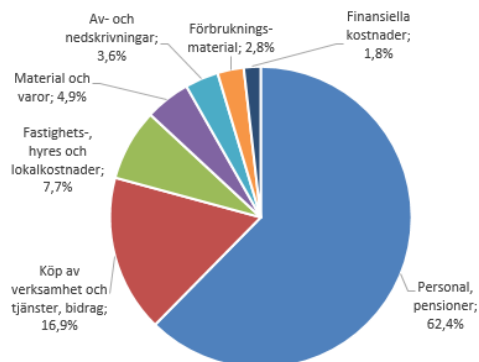
1.5 Fördelning av kommunens ekonomiska resurser

Till vad används pengarna?

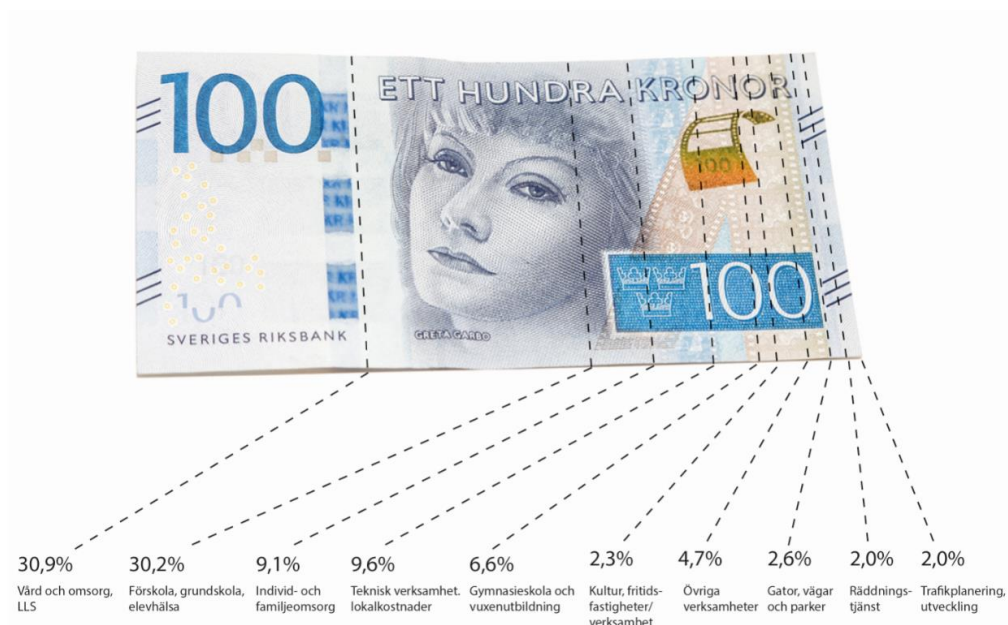
Pengar ut - kostnader

	mkr	%
Personal, pensioner	1 252,8	62,4%
Köp av verksamhet och tjänster, bidrag	339,1	16,9%
Fastighets-, hyres och lokalkostnader	154,5	7,7%
Material och varor	97,7	4,9%
Av- och nedskrivningar	71,9	3,6%
Förbrukningsmaterial	56,7	2,8%
Finansiella kostnader	36,3	1,8%
	2 009,0	100,0%

Hundra kronor i skatt användes så här under 2020

	mkr	%
Vård och omsorg, LSS	432,8	30,9
Förskola och grundskola, elevhälsa	423,5	30,2
Individ- och familjeomsorg	128,0	9,1
Övrig teknisk verksamhet, lokalkostnader	134,5	9,6
Gymnasieskola och vuxenutbildning	92,7	6,6
Kultur, fritidsfastigheter och övrig fritidsverksamhet	31,9	2,3
Övriga verksamheter	65,6	4,7
Gator, vägar och parker	36,6	2,6
Räddningstjänst	27,4	2,0
Trafikplanering, utveckling	28,3	2,0
	1 401,2	100,0

2 Förvaltningsberättelse

Förvaltningsberättelsen ger en översiktlig bild av utvecklingen i kommunens verksamhet. I förvaltningsberättelsen beskrivs även viktiga händelser som har inträffat under året, förväntad utveckling, viktiga personalförhållanden och annat som är av betydelse för styrning och uppföljning.

2.1 Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

Mariestads kommun redovisar ett positivt resultat för år 2020 på 43 miljoner kronor (mkr), vilket är 14 mkr bättre än det budgeterade resultatet. Resultatet motsvarar 3 procent av skatt och statsbidrag och därmed uppnås kommunens finansiella resultatmål.

För att minska de framtida finansiella kostnaderna har en förtidsinlösen genomförts av räntekostnader på 26 mkr. Om inte detta gjorts hade kommunen erhållit ett resultat på 69 mkr.

Investeringar på 186 mkr har gjorts varav 26 mkr är inom taxefinansierad verksamhet och 50 mkr inom exploateringsverksamhet. Dessa investeringar har finansierats genom egna medel till 59 procent och resterande 41 procent har lånefinansierats.

Kommunens långsiktiga finansiella handlingsutrymme mäts i soliditetsmättet, soliditet inklusive hela pensionsåtagandet har ökat från minus 1 procent till plus 2 procent. Detta beror främst på en lägre lånefinansiering av investeringarna.

För att förbättra kommunens ekonomiska ställning på längre sikt kommer det att krävas förändrade arbetssätt som bidrar till effektiviseringar och ett resultat som är i nivå med en hög självfinansiering av investeringarna.

2.1.1 Omvärld

Sveriges konjunkturutveckling

Coronapandemin gav under våren 2020 en extremt snabb nedgång i produktion och sysselsättning. Konjunkturedgången som på grund av permitteringar skett under 2020 har dämpats med hjälp av stadsbidrag och andra stödåtgärder. Detta vände ekonomin uppåt under slutet av året.

Det är mycket osäkert hur konjunkturutvecklingen blir de kommande åren men enligt Sveriges kommuner och regioner (SKR) kommer det svaga konjunkturläget i Sverige att stärkas under 2021. Vaccineringen mot covid-19 i Sverige och globalt stärker ekonomin framåt. Detta medför också att utsikterna ser bättre ut för 2022.

Konjunkturutvecklingen som är grunden till den skatteunderlagsprognos som SKR presenterar vilar på ett scenario med en utdragen återhämtning av den svenska samhällsekonomin. Det är inte förrän 2024 som ett normalt konjunkturläge nås.

Arbetslösheten, vilken är en viktig parameter i konjunkturutvecklingen, beräknas till en nivå på 8-9 procent de kommande åren. Arbetslöshetsnivån är hög och på en i stort på en oförändrad nivå sedan före pandemin. Det finns en stor risk för att arbetslösheten blir ännu högre efter pandemin, vilket ger en sämre ekonomisk utveckling än SKR:s beräkningar.

Kommunernas utveckling

Kommunerna kommer att visa rekordresultat för 2020. De statliga tillskotten under pandemin har givit goda ekonomiska förutsättningar för kommunsektorn under 2020.

Det som inte får glömmas är att pandemin som pågått ett år har satt prägeln på i stort sett alla verksamheter i kommunsektorn. Vaccineringen pågår och beräknas att vara klar vid halvåret 2021. Trots detta kommer

även 2021 och 2022 att domineras av pandemin och dess följd effekter. De utmaningar som kommunsektorn hade före pandemin finns kvar och har kanske till och med blivit än större. När smittspridningen går ned kommer det vara mycket att ta tag i inom samtliga verksamheter. Listan på efterarbetet är lång, som till exempel psykisk ohälsa och sociala problem som isolering och andra påfrestningar kan ha fört med sig. Inom utbildningsområdet kommer det finnas ett behov av att stötta barn och ungdomar som halkat efter i skola efter distansundervisningen.

De demografiska utmaningarna som kommunsektorn hade före pandemin kvarstår. Det blir fler äldre och yngre som har behov av välfärd och andelen av befolkningen som är i yrkesverksam ålder minskar. Detta medför att försörjningsbalansen ändras. Dessutom måste den personal- och kompetensbrist som kommer finnas inom välfärdssektorn beaktas.

I den senaste skatteprognosen från december 2020 reviderades den prognostiserade skatteunderlagstillväxten upp för åren 2021-2023 men bedömningen är att det går att se en långdragen återhämtning av ekonomin. Det som bör beaktas är förändringen i de generella statsbidragen som ger en bättre utsikt för kommande år. Det finansiella gap som fanns före pandemin och det osäkra efterarbete som kommer efter pandemin får inte glömmas bort. Kombinationen av den demografiska utvecklingen och efterarbete, i form av satsningar och reformer i och med pandemin, kommer att innebära större ekonomiska påfrestningar än vad som går att förutse i nuläget.

2.1.2 Kommunens ekonomiska utveckling

Mariestad kommun beslutade i samband med budget 2020 om ett omfattande reformpaket på tre år samt en årlig effektivisering på 1 procent per år. Det medför att reformpaketet kommer att ha genomförts efter år 2022.

Mariestad kommun redovisar 2020 ett resultat på 43 mkr, vilket inkluderar en inlösen av bundna räntor (derivat) på 26 mkr. Syftet med denna inlösen var att minska driftkostnader för de kommande sex åren.

Resultatet för 2020 har påverkats av extra statsbidrag om 49 mkr samt ersättning för sjuklönekostnader från april till december om 17 mkr. En stor del av de ökade statsbidragen ska kompensera de minskade skatteintäkterna. Skatteintäkterna visade vid bokslutet en negativ avvikelse mot budget på 28 mkr.

Det finns flera osäkra faktorer i den samhällsekonomiska utvecklingen. För Mariestads kommun kommer osäkerheten i konjunktursvängningarna att påverka vilka ekonomiska förutsättningar kommunen kommer att inneha de närmaste åren. Därför är det viktigt att kommunen fortsätter att arbeta för att ha en ekonomi i balans över tid. Pandemin och de insatser som har gjorts i samband med den har bromsat upp arbetet med förändrade arbetssätt och effektiviseringar. När pandemin avtar är det viktigt att arbetet med att stärka ekonomin fortsätter.

För att fortsätta arbetet med att utveckla Mariestad står kommunen inför viktiga investeringsplaner de kommande åren. För att klara en långsiktig stabil finansiering av investeringsplanerna kommer det att krävas ett resultat på minst 2 procent över tid och effektiviseringar inom verksamheterna.

Befolkningsutveckling 2020

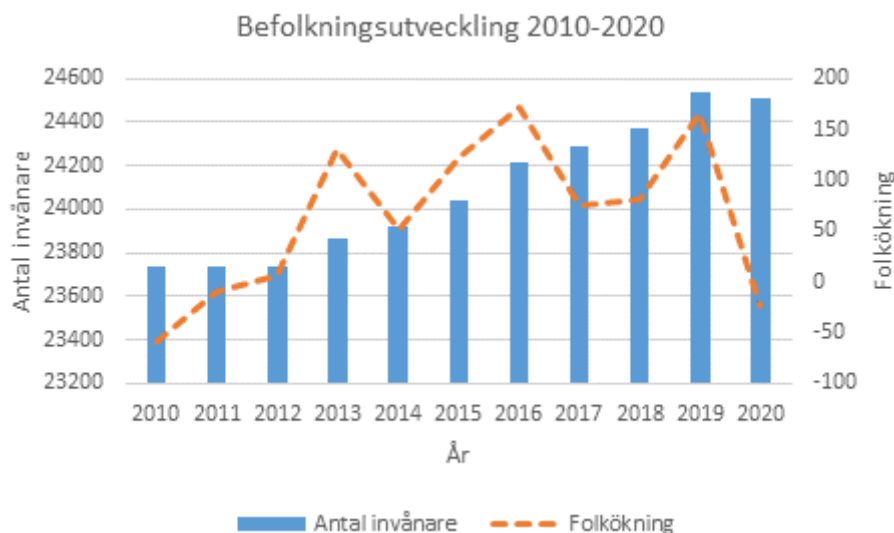
Mariestad kommuns befolkning minskade med 24 personer under 2020. Vid årets slut hade kommunen 24 513 invånare. Det totala flyttningsöverskottet var sju invånare varav invandringsöverskottet bestod av 26 invånare och det inrikes flyttningsöverskottet bestod av minus 19 invånare. Minskningen av befolkningen i Mariestads kommun 2020 berodde i huvudsak på färre antal inrikes inflyttningar och ett lågt antal födda barn, vilket bryter trenden med årlig befolkningsökning sedan 2012.

- Det positiva invandringsöverskottet innehöll främst personer ur åldersgrupperna 25-29 år och 15-19 år.
- Det negativa invandringsöverskottet innehöll främst personer ur åldersgrupperna 35-39 år och 45-49 år.
- Det positiva inrikes flyttningsöverskottet bestod främst av personer ur åldersgrupperna 0-4 år och

25-29 år.

- Det negativa inrikes flyttningsöverskottet bestod främst av personer ur åldersgrupperna 20-24 år och 15-19 år.

Det är även värt att tillägga att befolkningen inte minskat under hela 2020. Första halvåret ökade befolkningen till nästan 24 600. Efter sommaren 2020 sjönk antalet invånare kraftigt.

2.1.3 Investeringar för utveckling

Under flera år har kommunen satsat på utveckling av nya industri- och bostadsområden och har även två nya grundskolor i drift. Detta för att generera nya kommuninvånare och därmed ökade skatteintäkter. Många investeringar är inriktade på nya energieffektiva åtgärder, vilket ger lägre driftkostnader över tid.

Under året har flertalet exploateringsinvesteringsprojekt fortlöpt inom såväl industri som bostäder.

Inom exploatering har i huvudsak bostadsområdet Sjölyckan etapper 2-6 varit det största projektet. Under året har en fortsatt bebyggelse av i stort sett hela området skett, vilket är en snabbare genomförandetakt än förväntat då efterfrågan på tomter varit hög. Detta har medfört ett behov av snabbare utbyggda gatunät än planerat. Området Sjölyckan började utvecklas som bostadsområde under 2013 och kommer troligtvis att arbetas vidare med enligt gällande översiktsplan tills 2030. Bostadsområdet Marieäng har också färdigställs under året med en genomförandeplan som startades för cirka tio år sedan.

Tomtförsäljningen har medfört att driftintäkterna för tomtförsäljningen genererat 19,5 mkr till kommunens resultat under 2020. Under året skrivna avtal omfattande 9,3 mkr kommer troligtvis kommunen tillgodo under 2021.

Inom exploatering av verksamhetsområden för industri och handel har tre större områden arbetats med under året. Dessa är:

- södra infarten till Mariestad
- områden kring Marieforsleden
- infarten Sandbäcken till Mariestad.

Arbeten i dessa områden påbörjades under 2019 och kommer att fortsätta till minst 2021 om ej nya etableringar tillkommer som kräver en fortsatt exploatering. Under 2020 har arbetet gått ut på att omlokalisera befintliga verksamheter för att möjliggöra nyetablering och expansion av andra aktörer. Nya vägstrukturer har anlagts för att kunna ta emot ytterligare nyetableringar.

2.1.4 Förväntad utveckling

För att identifiera trender i omvärlden och för att verifiera risker och osäkerheter som kan påverka mål och visionen summeras några väsentliga förväntade utvecklingsområden inom kommunens verksamheter.

- Sektor samhällsbyggnad arbetar aktivt med att ta fram detaljplaner som möjliggör byggande av nya bostäder och etablering av nya verksamheter i enlighet med ambitionerna i översiktsplanen och bostadsförsörjningsprogrammet. Två stora områden som kan komma att prioriteras framåt är Katthavsviken och Sandbäcken.
- ElectriVillage fortsätter med inriktningen att skapa nya jobb baserade på klimathållbar affärsutveckling.
- I målgruppen som Maria Nova vuxenstöd möter ses en ökning av psykisk ohälsa och olika funktionsvariationer. Både den fysiska och psykiska ohälsan är generellt sett sämre jämfört med tidigare år. Detta medför att insatserna på arbetsmarknadsenheten (AME) kommande år behöver utvecklas för att på bästa sätt stötta den förändrade målgruppen till arbete, sysselsättning och egen försörjning.
- Behovet av utbildning anpassad till samhällets nya utmaningar kommer att öka. I framtiden kommer tuffa klimatmål att behöva genomföras. Detta medför nya förutsättningar för samhällsutveckling och ett nytt tänk kring vilka utbildningar som är relevanta för att nya arbetstillfällen och nya kompetenser kan utvecklas.
- I närområdet finns ett stort behov att kompetensförsörja industrin och offentlig sektor. Flera utbildningsaktörer är aktiva: Högskolan i Skövde, Campus Västra Skaraborg och Dacapo Mariestad. Det kommer att bli viktigt att nischas verksamheterna för att täcka behov.
- Det är prioriterat att fortsatt lägga fokus på att skapa en MTG-gemensam förbättrings- och servicekultur. Verksamheten behöver hitta ett mer kostnadseffektivt arbetssätt för att behålla leveranskapacitet samtidigt som de ekonomiska förutsättningarna sannolikt försämrats. Ett större fokus behöver läggas på att ta tillvara på ny teknik för att digitalisera verksamheten i större utsträckning.
- En översyn av skollokalerna pågår. Bland annat Högelidsskolan ses över utifrån behov av renovering och tillbyggnad.
- Kostavdelningen öppnar ny skolrestaurang och har behov av att nysatsa och rekrytera personal för verksamheten.
- Efterfrågan på sektor stöd och omsorgs insatser ökar ständigt då antalet äldre blir fler och så även andelen personer med omfattande sjukvårdsbehov som vårdas. Utvecklingen av den nära vården betyder att fler som tidigare varit på sjukhus nu får vård i hemmet, vilket kräver mer resurser.
- Användandet av droger bland barn och unga ökar och med detta även tillgång och acceptans. Kostnaden för vårdplaceringar utanför det egna hemmet förväntas inte minska eftersom behoven ökar genom en negativ samhällsutveckling inom kriminalitet, missbruk och våld i hemmet. Detta kommer ge kommunen fler ärenden. På individnivå kan kostnaderna reduceras i form av alternativa lösningar som kommer att kräva mer flexibilitet än de som finns idag. Allt fler familjer söker sig till socialtjänsten för stöd i föräldrarollen.
- Socialtjänsten ser att allt fler vuxna med missbruk och/eller psykiatriska diagnoser hamnar utanför både arbete och boende. Efterfrågan på mer specialiserade insatser inom LSS ställer nya krav på insatser och boendeformer.
- Det finns ett förslag till revidering av socialtjänstlagen vilket innebär större möjligheter att ge insatser utan föregående utredning. Detta skulle ge möjlighet att omdisponera resurser från handläggning och dokumentation till insatser.
- Det kommer att ske ändringar varje år framöver i livsmedelslagstiftningen med EU:s nya kontrollförfordning tillsammans med den nya riskklassningen som är inte helt färdig än, vilket fordrar ändringsarbete för livsmedelstillsynen årligen fram till år 2024.

2.1.5 Finansiell analys

I detta avsnitt görs en analys av kommunens finansiella utveckling och ställning. Syftet är att identifiera finansiella problem och på så vis klargöra om kommunen har god ekonomisk hushållning eller inte. Analysen bygger på de fyra perspektiven resultat, kapacitet, risk och kontroll som utgör modellens hörnstenar. Varje perspektiv analyseras med hjälp av ett antal ekonomiska begrepp.

- **Resultat** - Visar en kartläggning av årets resultat och dess orsaker samt av investeringarna och hur de utvecklats.
- **Kapacitet** - Visar kommunens kapacitet eller långsiktiga betalningsberedskap. Här redovisas den finansiella motståndskraft som kommunen har på lång sikt. Större kapacitet innebär mindre känslighet för kommande lågkonjunkturer.
- **Risk** - Riskanalysen visar den finansiella riskexponeringen. God ekonomisk hushållning gör det lättare att möta finansiella problem utan att behöva vidta drastiska åtgärder.
- **Kontroll** - Visar hur ekonomiska mål och planer följs. Att följa budget ger bättre förutsättningar för god ekonomisk hushållning.

Sammanfattning

Kommunens resultat för 2020 uppgår till 42,8 mkr. Årets resultat och årets avskrivningar har finansierat årets investeringar till 59 procent. Resterande del har lånefinansierats både via nya lån och nyttjande av checkkrediten.

Mariestads kommun redovisar ett bra resultat i jämförelse med tidigare år och när hänsyn tas till intäkter och kostnader som inte hör till årets ordinarie verksamheter uppgår resultatet till 36,3 mkr, vilket kan jämföras med föregående års resultat på 16,6 mkr.

Under 2020 uppgår nettoinvesteringens volym till 185,7 mkr. Investeringarna har finansierats med egna medel (resultatet och avskrivningar) till 59 procent, resterande har lånefinansierats. I jämförelse med tidigare år är det en förbättring, där snittet är 47,3 procent över en fyraårsperiod. Det bör beaktas att årets och föregående års resultat innehåller engångsintäkter av försäljningar som finansierar investeringarna.

För att klara kommande investeringar utan ökad lånefinansiering kommer det att krävas återhållsamhet och prioriteringar av investeringar samt ett högre resultat.

Kommunens risknivå mäter utvecklingen av likvida tillgångar och långfristiga skulder. Kommunens tillgångar i likvida medel är låg och finansiella skulder har ökat. När hänsyn tas till hela pensionsåtagandet är det långsiktiga handlingsutrymmet mycket svagt. Ett mått på det är soliditeten, inklusive hela pensionsskulden som är plus 2 procent.

Kommunens resultat har en total avvikelse mot budget på plus 14,4 mkr, vilket tyder på en god budgetföljsamhet på totalnivå. Däremot kvarstår avvikelser mot budget inom välfärdsnämnderna. Under året har kostnadsökningen totalt varit på en låg nivå i förhållande till skatt och statsbidrag.

Resultat

Årets resultat	2020	2019	2018	2017	2016
Årets resultat (mkr)	42,8	18,2	26,1	17,1	10,6
Procent av skatter och bidrag (%)	2,9	1,3	1,9	1,3	0,8
Reavinst och jämförelsestörande poster (mkr)	-6,5	-1,6	-21,4	-0,8	-0,1
Resultat efter reavinst och jämförelsestörande poster (mkr)	36,3	16,6	4,7	16,4	10,5

För att leva upp till kommunallagens krav på god ekonomisk hushållning och kommunfullmäktiges ekonomiska mål för året ska resultatet uppgå till 2 procent av skatteintäkter och statsbidrag.

Årets resultat för kommunen är positivt (42,8 mkr) och är högre än de senaste fem åren. I och med resultatet ökar det egna kapitalet med motsvarande belopp. Resultatet motsvarar 2,9 procent av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning. Kommunen uppfyller efter 2020 det finansiella målet för god ekonomisk hushållning.

Resultatet har påverkats av jämförelsestörande poster och reavinster. Det blir mer rättvisande om justering för sådana poster görs. Efter jämförelsestörande poster är resultatet 36,3 mkr (se tabellen ovan).

Verksamhetens intäkter

Verksamhetens intäkter har ökat med 20 mkr, vilket motsvarar 3,6 procent. Ökningstakten är lägre än 2019, då ökningen var 46 mkr. Detta förklaras bland annat av mindre intäkter från försäljning av tomter vid Sjölyckan (19,7 mkr jämfört med 26,9 för 2019) medan ersättning av staten för sjuklöner (17,0 mkr) finns med som ökat bidrag och intäkt. Försäljning av verksamhet är oförändrad från 2019.

Intäkter för taxor, avgifter, bidrag och hyror har ökat med 3,5 mkr från 2019 till 2020.

Verksamhetens kostnader

Verksamhetens kostnader har ökat med 42 mkr (83 mkr 2019), vilket motsvarar 2,2 procent.

Personalkostnaderna har stigit med 30,5 mkr jämfört med 2019, vilket innebär en ökning med 2,2 procentenheter (föregående år 2,5 procent). Antal tillsvidarare anställda har ökat med 114 personer mellan åren 2019 och 2020. Den stora förändringen förklaras av att obehöriga enligt skollagen inte var med i statistiken, vilket motsvarar cirka 100 personer.

Kommunens avskrivningar är 66,8 mkr (61,8 mkr 2019). Det är 5,0 mkr mer än förra året. Årets nettoinvesteringar är 185,7 mkr (161,3 mkr 2019). Avskrivningarna kommer att fortsätta uppåt även kommande år. Det beror på att investeringsnivåerna höjts de senaste åren jämfört med tidigare.

Finansnetto

Finansnettot (finansiella intäkter och finansiella kostnader) visar ett underskott på 18,7 mkr, vilket är sämre än föregående år (minus 1 mkr). Anledningen är att kommunen gjort förtidsinlösen av räntederivat på 26,2 mkr, vilket redovisas som en finansiell kostnad. Utan lösen hade finansnettot gett ett överskott på 10,9 mkr.

Kommunen har beslutat om en högre utdelning från VänerEnergi AB, vilket gett en ökad aktieutdelning och finansiell intäkt på 5,3 mkr jämfört med föregående år. Även den kommunala borgensavgiften har gett ökade intäkter med 1 mkr mot 2019.

Skatteintäkter och nettokostnader

Utveckling av skatteintäkter och nettokostnader	2020	2019	2018	2017	2016
Ökning/minskning av skatteintäkter och statsbidrag (mkr)	69,3	48,3	33,0	44,0	54,0
Procentuell förändring (%)	5,0	3,6	2,4	3,4	5,7
Nettokostnadsökning (mkr)	26,9	56,9	23,0	34,0	56,0
Med hänsyn till jämförelsestörande poster (mkr)	26,9	56,9	43,6	34,0	56,0
Procentuell förändring (%)	2,0	4,3	1,8	3,4	5,7
Med hänsyn till större jämförelsestörande poster (%)	2,0	4,3	3,3	3,4	5,7

Skatteintäkterna och de generella statsbidragen har ökat med 69,3 mkr, vilket är 48,3 mkr högre än

föregående år. En förutsättning för en långsiktigt hållbar ekonomi är att nettokostnaderna inte ökar snabbare än intäkterna från skatter och statsbidrag. Tabellen ovan visar att intäkterna har ökat snabbare än intäkterna från skatter och bidrag under 2020 även när hänsyn tas till jämförelsestörande kostnader. Under året har kommunen fått generella statsbidrag för ökad välfärd på totalt 49,9 mkr.

Skatteintäkter och statsbidrag har ökat med 5 procent och nettokostnaderna med 2 procent. Relationen mellan skatteintäkter/statsbidrag och nettokostnader måste vara stark om kommunen ska kunna möta framtidens demografiska förändringar och investeringsbehov.

Nettokostnadsandel

Nettokostnadsandel - olika kostnaders andel av skatteintäkter och utjämning (%)	2020	2019	2018	2017	2016
Verksamhetsnetto	91,2	94,3	94,8	94,7	95,9
Avskrivningar	4,6	4,4	4,7	3,9	3,3
Nettokostnad exklusive finansnetto och jämförelsestörande poster	95,8	98,7	99,5	98,6	99,2
Finansnetto	1,3	0,0	0,1	0,1	0,0
Jämförelsestörande poster	0,0	0,0	-1,5	0,0	0,0
Nettokostnad totalt	97,1	98,7	98,1	98,8	99,2
Årets resultat	2,9	1,3	1,9	1,3	0,8
Totalt	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Grundläggande för en god ekonomi är att det råder balans mellan löpande intäkter och kostnader. Ett sätt att belysa detta är att analysera hur stor andel av skatteintäkter och bidrag som de löpande verksamhetskostnaderna tar i anspråk.

Tabellen ovan har kopplingar till föregående tabeller. Den andel av skatteintäkterna som inte tas i anspråk av driftkostnader, alltså 2,9 procent, är årets resultat. Viktigt att notera är trenden av nettokostnadsutvecklingen där det går att se en minskning från 2016 till 2020 med 3,4 procent, vilket bland annat beror på effektiviseringar inom verksamheterna och en styrning mot ett högre resultat.

Investerings- och exploateringsredovisning

Investerings- och exploateringsredovisning (mkr)	2020	2019	2018	2017	2016
Investeringar, skattefinansierad verksamhet	110,4	75,7	139,6	241,4	252,2
Investeringar, taxefinansierad verksamhet exkl. exploatering	26,4	26,2	-4,8	0,8	14,5
Investeringar, exploateringsverksamhet	48,9	59,4	29,5	10,5	21,4
Årets nettoinvesteringar	185,7	161,3	164,3	252,7	288,1
Årets resultat + avskrivningar	109,6	80,0	88,7	68,5	53,4
- i förhållande till årets nettoinvesteringar (%)	59,0	49,6	54,0	27,1	18,5

Årets nettoinvesteringar uppgår till 185,7 mkr. Budgeten för investeringar var 245,6 mkr. I den siffran finns även ombudgeteringar med. Den ursprungliga budgeten var 190,2 mkr.

Tillsammans med årets resultat skapar avskrivningarna utrymme för investeringar. Relationen mellan avskrivningarna och de faktiska nettoinvesteringarna ger en bild av om investeringsvolymen är påfrestande för skuldsättningen eller likviditeten. Som framgår av tabellen ovan ligger nettoinvesteringarna för 2020 (185,7 mkr) högre än det utrymme som skapats från verksamheten (109,6 mkr). Detta medför en påfrestning på likviditeten, vilket även kan utläsas av tabellen för tidigare år. För att skapa en långsiktig ekonomi i balans måste investeringsvolymen anpassas till utrymmet.

Kapacitet

Soliditet	2020	2019	2018	2017	2016
Soliditet exklusive hela pensionsåtagandet (%)	29	29	31	30	33
Soliditet inklusive hela pensionsåtagandet (%)	2	-1	-3	-6	-9

Soliditeten är ett mått på kommunens långsiktiga finansiella handlingsutrymme. Den visar hur stor del av kommunens tillgångar som finansieras av egna medel. Soliditeten exklusive pensionsåtagandet uppgår till 29 procent, vilket är en oförändrad nivå jämfört med föregående år. Att soliditeten exklusive pensionsåtagandet är oförändrad mot föregående år beror trots högt resultat på en fortsatt hög investeringsnivå vilket inte kunnat finansieras med egna medel.

För att få en mer rättvis bild av kommunens långsiktiga finansiella handlingsutrymme ska soliditeten mätas inklusive hela pensionsåtagandet, det vill säga den del som klassificeras som ansvarsförbindelse och inte påverkar resultaträkningen. Soliditeten inklusive pensionsskulden hamnar 2020 på plus 2 procent, en ökning med 3 procentenheter jämfört med föregående år. 2020 är första året kommunen har en positiv soliditet när hela pensionsåtagandet räknas med.

Självfinansieringsgrad av investeringarna	2020	2019	2018	2017	2016
Självfinansieringsgrad av investeringarna (%)*	59,1	49,6	49,3	23,5	18,5

*) Självfinansieringsgraden visar hur stor andel av investeringarna som finansieras med egna medel. Ett mått på 100 procent innebär att kommunen kan skattefinansiera samtliga investeringar och alltså inte behöver låna.

Självfinansieringsgraden för 2020 är högre än förra årets. Även om nivån är högre behöver cirka 41 procent av investeringarna finansieras med lånade medel. Detta är liknande tidigare år där investeringarna och årets resultat visar att endast hälften av investeringarna klaras med egna medel. För att minska lånefinansieringsgraden måste en större andel av skatteintäkterna och de generella statsbidragen gå till årets investeringar. Med andra ord måste resultatnivån vara högre.

Risk

Finansiella tillgångar

Finansiella tillgångar (mkr)	2020	2019	2018	2017	2016
Aktier och andelar, bokfört värde	37,2	37,2	37,2	37,2	25,3
Likvida medel	116,8	50,9	0,8	0,1	0,1
Checkkredit	150	150	150	150	150

Likviditetsposition

Likvida medel är ett mått på den kortsiktiga handlingsberedskapen. Medlen behövs för att garantera att verksamheterna kan fungera. Checkkrediten på 150 mkr har nyttjats under året men vid bokslutstillfället var det ingen kredit nyttjad.

Årets kassaflöde

Kommunens kassaflöde har varit positivt under året och de likvida medlen var vid årsskiftet 116,8 mkr. Det beror främst på att medel finns på koncernkonto i bank och att kommunen i likhet med andra kommuner erhållit stora statsbidrag med anledning av pandemin samt att dotterbolaget Mariehus AB tidigare sålt två fastigheter som genererat likvida medel. Koncernkontot redovisas övergripande hos kommunen. Investeringarna har till 41 procent finansierats genom lån. Därmed har kommunens låneskuld ökat, vilket framgår av tabellen.

Finansiella skulder (mkr)	2020	2019	2018	2017	2016
Lån i bank (kort- och långfristiga)	921,7	862,4	744,6	666,5	480,9
Skuldkvot*	45	46	43	40	32

*Kvoten av den totala skulden i förhållande till totala tillgångar uttryckt i procent.

Kommunens låneskuld har ökat med 80 mkr under 2020. Amortering har skett med 20,7 mkr. Av kommunens totala skulder (921,7 mkr) har 380 mkr varit in-tecknade i räntederivat och resten har rörlig ränta. Kommunen har i december avslutat samtliga derivat. Under 2021 kommer låneportföljen arbetas om i samband med införandet av koncernbank. Kommuninvest var under 2020 långgivare bakom samtliga skulder. Kommunens genomsnittliga ränta för året var 1,03 procent (1,15 procent 2019).

Skuldkvoten uttrycker kommunens skuldsättningsgrad. Ju högre skuldkvot, desto större är kommunens ekonomiska risk. Om skuldkvoten är högre än 100 har kommunen mer skulder än tillgångar. En skuldkvot som är lägre än ett indikerar att kommunen har mer tillgångar än skulder. Skuldkvoten har minskat med 1 procent mellan 2019 och 2020.

Skulden per invånare baserat på långfristiga lån har ökat under de senaste åren med anledning av stora investeringar och ökad lånefinansiering. Under 2020 har den ökat med 2 608 kronor per invånare och är vid bokslutstillfället 36 756 kronor per invånare.

Redovisning av finansiell riskhantering

Finansiell verksamhet är förenad med risker, både finansiella och operativa. Mariestads kommun använder sig av olika instrument för att reducera riskerna. Kommunens finanspolicy anger vilka instrument som är tillåtna samt önskad nivå av riskexponering.

Under året har en ny finanspolicy antagits av kommunfullmäktige. Den ligger till grund för hela kommunkoncernen.

Här följer en genomgång av olika risker, vilken policy som gäller för dem samt en redovisning av årets riskhantering.

Ränterisk

Med ränterisk menas risken att räntekostnaderna höjs på grund av ändrade räntenivåer. Genom att binda räntan minimeras risken eftersom kostnaden blir stabil och förutsägbar. Beroende på hur finansmarknaden utvecklas kan bunden ränta medföra högre eller lägre kostnader jämfört med rörlig.

Fast ränta kan uppnås på två sätt: antingen genom att teckna lån med fast ränta eller genom räntederivat i kombination med lån med rörlig ränta. I det sistnämnda fallet byter kommunen den rörliga räntan i lånet mot en fast ränta i en så kallad ränteswapp. Av kommunens låneskuld på 921 mkr kronor har under året 380 mkr varit bundna i fast ränta med en återstående löptid på mellan två och sex år. I december har derivaten avslutats genom förtidsinlösen, vilket innebär att inga ränteswappar finns kvar i kommunen.

I den nya finanspolicyen anges att målet för skuldportföljens genomsnittliga räntebindning är mellan noll och fem år. Vid årets slut var den genomsnittliga räntebindningen 0,56 år. Under 2021 kommer hela låneportföljen att omarbetas i samband med införandet av koncernbank den 1 januari 2021.

Räntederivaten har påverkat kommunens räntekostnader negativt. Samtidigt skyddar de mot eventuella framtida ränteuppgångar. Den genomsnittliga räntan under 2020 var 1,03 procent (1,15 procent 2019). Räntekostnaderna på lånen har under året varit 9,5 mkr varav räntesäkringarna 7,3 mkr.

I december skedde förtidsinlösen av kommunens åtta räntederivat. Kostnaden var 26,2 mkr, vilket motsvarar det negativa marknadsvärdet vid den aktuella tidpunkten. Kommunen skulle lägga motsvarande kostnad om derivaten kvarstår till förfallotidpunkterna. Förtidsinlösen innebär lägre framtida finansiella kostnader baserat på nuvarande räntenivåer och villkor.

Pensionsåtaganden

Pensionsåtaganden (mkr)	2020	2019	2018	2017	2016
Avsättning till pensioner (inklusive löneskatt)	16	16	17	18	19
Pensionsförpliktelser äldre än 1998 (inklusive löneskatt)	558	572	589	627	645
Total pensionsförpliktelse	574	588	623	645	664

Kommunens pensionsskuld redovisas enligt den så kallade blandmodellen. Det innebär i praktiken att större delen tas upp som en ansvarsförbindelse utanför resultat och skuldredovisning. Denna del är dock lika viktig ur risksynpunkt, då ansvarsförbindelsen kommer att generera framtida utbetalningar. Mariestads kommun har tidigare inte kunnat täcka dessa utbetalningar med eget kapital. Från i år är det egna kapitalet större än pensionsskulden. Den totala pensionsskulden är 574 mkr och totalt eget kapital är 591 mkr enligt balansräkningen.

Det totala pensionsåtagandet har minskat de senaste åren, så även mellan 2019 och 2020 och kommer att minska även framåt i tid.

Pensionsförpliktelse

Pensionsförpliktelse (mkr)	(mkr)
1. Total pensionsförpliktelse i balansräkningen	
a. Avsättning inklusive särskild löneskatt	16,6
b. Ansvarsförbindelse inklusive särskild löneskatt	558,0
Pensionsförpliktelse som tryggats i pensionsförsäkring (2019 84,2)	87,8
Pensionsförpliktelse som tryggats i pensionsstiftelse	0
Summa pensionsförpliktelse (inklusive försäkring och stiftelse)	663,2

Tabellen visar summan av avsättning för pensioner inklusive särskild löneskatt och ansvarsförbindelse avseende pensionsförpliktelser inklusive särskild löneskatt som avser egna förvaltade pensionsmedel och tryggnad i försäkring eller stiftelse.

Förvaltade pensionsmedel - marknadsvärde

Förvaltade pensionsmedel (mkr)		(mkr)
Totalt pensionsförsäkringskapital	2020	115,8
	2019	108,7
Varav överskottsmedel hos KPA Pension	2020	1,9
	2019	2,1
Totalt kapital, pensionsstiftelse		0
Finansiella placeringar		0
Summa förvaltade pensionsmedel		117,7

Tabellen visar summan av totalt pensionsförsäkringskapital som adderas med totalt kapital för medel tryggade i pensionsstiftelse och finansiella placeringar för att få summan totalt förvaltade pensionsmedel.

Finansiering: återlånade medel 545,5 mkr, konsolideringsgrad 17,8 procent.

Borgensåtaganden

Borgensåtaganden (mkr)	2020	2019	2018	2017	2016
Koncerninterna:					
Mariehus AB	656,6	656,9	497,3	401,3	402,5
VänerEnergi AB	248,6	238,6	238,6	218,6	193,6
Övrigt:					
Mariestads äldreboende	38,1	39,6	41,2	28,5	30,1
HSB	0,4	0,5	0,7	0,8	1,0
Föreningar	11,3	12,6	14,1	16,2	10,7
Förlustansvar för egna hem och småhus	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Totalt	955,0	948,3	792,0	665,5	637,9

Ett borgensåtagande innebär en risk att borgensmannen måste infria sitt åtagande. Riskens omfattning beror bland annat på vilken typ av borgen det gäller och för vem eller vilka borgen har tecknats. 95 procent av kommunens borgensåtaganden (905,2 mkr) är till bolag inom koncernen. Denna del har sedan förra året ökat med 10 mkr, vilket förklaras av en utökning hos VänerEnergi AB för fortsatt utbyggnad av fjärrvärme.

Kontroll

Budgetavvikelse

Budgetavvikelse (mkr)	2020	2019	2018	2017	2016
Budgetavvikelse årets resultat (efter jämförelsestörande poster)	14,4	4,3	-6,6	4,0	-2,4
Varav:					
verksamheternas netto	18,6	0,1	18,8	6,3	29,0
efter jämförelsestörande poster	18,6	0,1	-1,8	6,3	29,0
Arbetsgivaravgifter och pensioner	5,6	3,2	-8,1	-10,1	-12,2
Skatteintäkter och statsbidrag	16,5	3,3	-7,0	3,4	20,2
Finansnetto	-20,7	1,0	6,8	6,4	4,7

Den som följer budget har goda förutsättningar för god ekonomisk hushållning. Nämnderna inklusive de taxefinansierade verksamheterna visar en avvikelse på endast plus 0,1 mkr. Detta i förhållande till nämndernas omslutning på 1 412,1 mkr. Störst positiv avvikelse har tekniska nämnden på 5,4 mkr. Störst negativ avvikelse redovisas inom utbildningsnämnden på minus 7,9 mkr.

Det som bör beaktas är budgetavvikelsen avseende arbetsgivaravgifter och pensioner och skatt och statsbidrag. Dessa kostnader kan inte påverkas, verksamheten måste istället anpassa sina övriga kostnader.

Totalt visar analysen inklusive jämförelsestörande poster att kommunen har en god budgetkontroll.

2.2 Händelser av väsentlig betydelse

Det som har präglat kommunen och dess verksamheter under året är den pågående pandemin. Omställningar har krävts på olika sätt inom olika verksamheter, vilket har medfört att arbetet med förändrade arbetssätt och digitalisering har tagit fart.

- Under hösten har teatern och musikskolan producerat en digital julkalender som blev mycket uppskattad av barn, föräldrar och övrig allmänhet.
- Biblioteket har sedan mars erbjudit hemleverans till låntagare som inte kan besöka biblioteket på grund av pandemin. Biblioteket har fortsatt utlåning av böcker och media men detta måste bokas och hämtas vid dörren.
- Under året har betydande insatser gjorts för att säkerställa mark och planmässiga förutsättningar för lokala företag att utvecklas och för nya att etablera sig.
- Staten i form av kriminalvården satsar på att utveckla sin verksamhet i Mariestad.
- Nio detaljplaner har antagits och skapar möjligheter till nya bostäder och fler företag att etableras och utvecklas.
- Mariestads kommun har fått utmärkelsen "Årets husbilsvänligaste kommun" och motormännens "Årets Hjulpris" som uppmärksammar initiativ till solcellsdriven vätgastankstation för bränslecellsdrivna elbilar.
- Kommunen har föredragit vid New York action climate week för att visa kommunens klimatåtgärdsarbete.
- Ett nytt tioårigt samverkansavtal mellan Göteborgs universitet och Mariestads kommun har upprättats.
- I våras ingicks avtal med Karlsborgs kommun om ett samarbete kring karttjänster där Karlsborg köper dessa tjänster av tekniska nämnden.
- Projektet med renovering av ishallen i Mariestad har fortsatt. Ett ovälkommet och kostsamt problem med markförorening försenade projektet och prioriteringar fick göras för att klara projektets budget.
- Under hösten påbörjades byggnation av den energiinnovativa Kronoparkens förskola där solel ska lagras i vätgas för att återanvändas vintertid. Inflyttning kommer att kunna ske runt årsskiftet 2021.
- Det nya centralköket på Vadsbogymnasiet och Tunaholmsskolan kan nu användas efter drygt ett års pågående projekt och skolköksrenoveringarna som pågått under tre års tid har också genomförts.
- Vadsbogymnasiet övergick till distansundervisning under våren och en del av höstterminen.
- Vuxenutbildningen övergick till distansutbildning i samband med pandemin. Elever med högre stödbehov har förlorat på distansundervisningen. Under pandemin hjälpte vuxenutbildningen till att snabbt bilda cirka 100 resurspersoner inom vård och omsorg.
- En ny avdelning inom särskilt boende har öppnats på Alen.
- Ett nytt LSS-boende har öppnats (Solgläntan).

2.3 Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

I policyn för verksamhet- och ekonomistyrning finns övergripande interna regler som ska styra kommunens beslut såväl på den politiska nivån som på tjänstemannanivån. Ytterst syftar styrningen till att använda kommunens resurser på ett effektivt sätt för att uppnå god ekonomisk hushållning. Policyn ska säkerställa en stabil långsiktig ekonomi för kommunens verksamheter. Ekonomi- och verksamhetsstyrning är en målmedveten styrprocess som syftar till att uppnå både verksamhetsmässiga och ekonomiska resultat utifrån god ekonomisk hushållning. Kommunens planeringsprocess för ekonomi- och verksamhet sker i följande processer:

- omvärldsanalys
- investeringsprocessen
- kommunövergripande mål- och budgetprocess
- nämndens mål- och budgetprocess
- uppföljning och analys.

För att uppnå ändamålsenlig och strukturerad uppföljning och analys av verksamhet och ekonomi sker uppföljning vid följande tillfällen:

- Tertial 1 (T1), baseras på ekonomiska utfallet till och med april månads utgång. Vid tertial 1 ska en budgetuppföljning med årsprognos överlämnas från nämnden till kommunstyrelsen.
- Tertial 2 (T2), baseras på ekonomiska utfallet till och med augusti månads utgång. Tertial 2 är delårsrapport med årsprognos samt måluppföljning.
- Tertial 3 (T3), är tillika årsbokslut med tillhörande årsredovisning.

2.3.1 Kommunens målarbete

Mariestads kommun har en vision som handlar om hur vi vill ha det i kommunen i framtiden "Vision 2030". Visionen är en ledstjärna som påverkar både stora och små beslut om vad kommunen ska lägga tid, pengar och andra resurser på. Alla verksamheter ska planera sin verksamhet med syfte att sträva mot visionen. Den är beslutad av kommunfullmäktige. En av våra viktigaste strategier för att nå dit är vår målstyrning.

I juni 2019 beslutade kommunfullmäktige om en ny styrmodell med syfte att knyta ihop mål- och budgetprocessen utifrån beslutad policy för verksamhet- och ekonomistyrning. Styrmodellen i sig är politiskt neutral. Styrmodellen tydliggör den röda tråden från visionen, via kommunfullmäktiges mål och budget och nämndernas mål och budget till verksamheternas ansvar för aktiviteter och resultat. Styrmodellen tydliggör också återkopplingen av resultat till kommunfullmäktige utifrån analys och uppföljning. Styrmodellen syftar till att uppnå både verksamhetsmässiga och ekonomiska resultat utifrån god ekonomisk hushållning.

Styrmodellen för Mariestads kommun utgör grunden för målprocessen som i sin tur utgör grunden för kommunens kvalitetsarbete. I juni 2019 beslutade kommunfullmäktige även om fem övergripande mål som gäller för Mariestads kommun under hela mandatperioden och som anger den politiska viljeriktningen och ambitionen (VAD vi ska göra).

1. Mariestad – en kommun med långsiktig hållbar ekonomi och god ekonomisk hushållning
2. Mariestad – en trygg kommun för alla
3. Mariestad – en kreativ och innovativ kommun
4. Mariestad – en välkomnande kommun där alla kontakter genomsyras av ett gott bemötande
5. Mariestad – en attraktiv tillväxtkommun

Respektive nämnd har brutit ned vad kommunfullmäktigemål nummer 2-5 innebär för respektive nämnd. Respektive nämnd har beslutat om ett till två nämndspecifika mål per kommunfullmäktigemål.

Nämndmålen gäller precis som kommunfullmäktigemålen under hela mandatperioden och anger den politiska viljeriktningen och ambitionen (VAD vi ska göra) för respektive nämnd.

Alla verksamheter har arbetat fram aktiviteter och delaktiviteter på avdelnings- och enhetsnivå som beskriver HUR verksamheten ska nå målen. Aktiviteterna är mätbara och beskriver vilket resultat som ska uppnås, det vill säga de är en indikator för måluppfyllelsen.

I samband med delår och helår följs status på alla aktiviteter upp och ger en indikation om status för måluppfyllelsen för nämndens mål. Utifrån nämndernas arbete och bedömning av måluppfyllelse sker vidare en samlad bedömning av status för måluppfyllelsen för kommunfullmäktiges mål. Den samlade bedömningen görs av kommunchefens ledningsgrupp tillsammans med kvalitetscontroller och kvalitetssamordnare.

2.3.2 Intern kontroll

Mariestad kommuns arbete med intern kontroll regleras genom reglemente för intern kontroll. Reglementet syftar till att säkerställa att kommunstyrelsen och nämnderna upprätthåller en tillfredsställande intern kontroll.

Med intern kontroll ska följande mål uppnås:

1. Ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet.
2. Tillförlitlig finansiell rapportering och information om verksamheten.
3. efterlevnad av lämpliga lagar, föreskrifter, riktlinjer och regler med mera.

Kommunstyrelsen har det övergripande ansvaret för att det finns en god intern kontroll. I detta ligger ett ansvar för att en intern kontrollorganisation upprättas inom kommunen samt att denna rapporterar utifrån kommunstyrelsens behov av kontroll. Nämnderna har det yttersta ansvaret för den interna kontrollen inom respektive verksamhetsområde. Den enskilda nämnden ska se till att en organisation upprättas för den interna kontrollen.

Nämnderna ska varje år anta en intern kontrollplan. Olika granskningsområden bör väljas ut med utgångspunkt från en risk- och väsentlighetsanalys. I samband med årsbokslutet har nämndernas arbete enligt årets intern kontrollplaner rapporterats till kommunstyrelsen och i huvudsak har arbetet bedrivits med tillfredsställande resultat. I de fall avvikelser noterats har åtgärder vidtagits.

2.4 God ekonomisk hushållning

God ekonomisk hushållning är enligt Kommunallagen att fastställa verksamhetsmål och finansiella mål för att erhålla en god ekonomi för kommande generationer. God ekonomisk hushållning betyder också att kommunen inom sina verksamheter ska säkerställa att resurserna används till rätt saker och att de utnyttjas på ett effektivt sätt. För att uppnå detta krävs en ändamålsenlig styrning, till exempel genom att sätta upp mål, upprätta planer och program samt kontinuerligt följa upp utvecklingen. Till en god ekonomisk hushållning hör också att ha en beredskap för att möta framtida utmaningar genom att i god tid inför förväntade förändringar vidta nödvändiga åtgärder.

För att uppnå en god ekonomisk hushållning har kommunen beslutat fem kommunfullmäktigemål varav ett utifrån det finansiella perspektivet och fyra utifrån det samhälleliga uppdragets perspektiv.

Samlad bedömning av måluppfyllnad och ekonomi

En grundläggande förutsättning för god ekonomisk hushållning är att kommunens nämnder bedriver sin verksamhet inom budgetramarna. En god budgetföljsamhet visar också på en bra styrning av kommunens resurser. Vid delåret 2020 prognostiserades både överskott och underskott mot budget inom de större nämnderna. Kommunfullmäktige beslutade den 26 oktober (kf § 100) att tilldela extra budgetram under året enligt följande:

- kommunstyrelsen 1,7 mkr
- tekniska nämnden 1,5 mkr
- utbildningsnämnden 2,5 mkr
- socialnämnden 10,5 mkr.

Beslutet om den extra ramtilldelningen har medfört att nämnderna på totalnivån har en budget i balans. Den nämnd som redovisar en större avvikelse mot budget är utbildningsnämnden. Förklaringen är att flera oväntade kostnader uppkom den sista månaden på året. Underskottet kan främst förklaras av ökade personalkostnader beroende på extra resurser och lägre semesteruttag.

Vid en jämförelse på totalnivån syns en god budgetföljsamhet för året.

För att uppnå en god ekonomisk hushållning vid årets slut krävs att trenden för kommunfullmäktiges mål (både det finansiella målet och verksamhetsmålen) är positiv. Kommunfullmäktiges första mål, det ekonomiska målet, mäts årligen utifrån delmål. Summerat syns en positiv trend för att målet ska uppnås under mandatperioden. De båda delmålen resultatmålet och soliditetsmålet bidrar till en positiv trend. Det bör dock noteras att kommunen har fått extra statsbidrag på 49,9 mkr under 2020 som påverkar de båda måtten positivt.

Investeringarna för kommunen uppgår vid årets slut till 185,7 mkr och 59 procent är självfinansierade. Kommunfullmäktige har vid flera tillfällen under året beslutat att utöka budgeten med total 55,4 mkr, vilket medför en total investeringsbudget för året på 245,6 mkr. Det innebär att 75 procent av årets investeringar har genomförts. För att uppnå målet för en långsiktig ekonomi i balans med en investering i kommunen på 486 mkr förutsätts att investeringarna hålls inom budgetnivån 2021-2022. Målet på 486 mkr är beräknad efter reformpaketet och med ett resultat på 2 procent och en lånenivå som självfinansierats inom skattefinansierad verksamhet. Under 2020 har 110 mkr investerats i skattefinansierad verksamhet exklusive exploateringar. Detta är i nivå med självfinansieringsgraden på 59 procent.

Vad gäller kommunfullmäktiges verksamhetsmål har verksamheterna under året arbetat med flertalet aktiviteter med syfte att bidra till måluppfyllelse för respektive nämnds mål. Aktiviteterna utgör en indikator för trenden för respektive nämndsmål. Trenden för respektive nämndsmål summeras till trenden för respektive kommunfullmäktigemål. Uppföljningen av nämndernas mål vid helåret visar precis som vid delåret en positiv trend för samtliga fyra kommunfullmäktigemål.

Kommunen är därmed på god väg att bidra till måluppfyllelse för kommunfullmäktiges samtliga fem mål för mandatperioden.

2.4.1 Kommunfullmäktiges mål

Status på kommunfullmäktiges mål 1-5, som är gällande under hela mandatperioden, bedöms vid delår och helår enligt följande:

● Uppfyllt – målet är helt uppfyllt
◆ Positiv trend – arbete med målet pågår med positiv trend, målet är delvis uppfyllt
■ Neutral trend – arbete med målet är ej påbörjat eller arbetet har inte gett någon utveckling sedan senaste mätningen, målet är ej uppfyllt
■ Negativ trend – status för målet är sämre än vid senaste mätningen, målet är ej uppfyllt

För statusbedömningen av nämndmålen används samma modell. För detaljer om respektive nämnds arbete med målen se "Bilaga - Nämndernas målrporter 2020".

Delmålens bidrag till kommunfullmäktiges mål 1 (det finansiella målet) bedöms vid årsskiftet utifrån utfall tillsammans med en prognos för resterande mandatperiod enligt följande:

Finansiellt mål	Uppfyllt	På väg att uppfyllas	Ej uppfyllt
-----------------	----------	----------------------	-------------

1. Mariestad – en kommun med långsiktig hållbar ekonomi och god ekonomisk hushållning

Kommuner ska enligt kommunallagen ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. För ekonomin ska det anges finansiella mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning. De finansiella målen ska ge uttryck för realism och handlingsberedskap och vara anpassade till kommunens ekonomiska förutsättningar.

Mariestad kommun har i nuläget en svag handlingsberedskap på längre sikt, vilket soliditetsmättet visar. För att stärka kommunens soliditet kommer det att krävas ett årligt resultat på minst 2 procent per år och en lägre lånefinansiering till investeringarna än i nuläget. För att säkerställa detta kommer det finansiella målet att mätas och följas upp årligen utifrån följande delmål:

- Resultatet ska vara minst 2 procent över mandatperioden.
 - År 2020 = 2 procent, År 2021 = 2 procent, År 2022 = 2 procent
- Soliditeten ska öka med minst 1 procent per år för att uppnå en positiv soliditet (inklusive hela pensionskulden) vid mandatperiodens utgång.
 - År 2020 = -1 procent, År 2021 = +1 procent, År 2022 = +3 procent

Investeringsmålet baseras på en total investeringsram för perioden 2020-2022 samt en minskad lånefinansiering över tid.

- Skattefinansierade investeringar ska vara självfinansierade över mandatperioden och total investeringsram om 270 mkr (2020-2022).
- Taxefinansierade investeringar kan vara lånefinansierade över mandatperioden och total investeringsram om 216 mkr (2020-2022).
- Koncernens samlade investeringsram över mandatperioden är 791 mkr och är fördelade enligt:
 - Mariestad kommun 486 mkr
 - Mariebus AB 170 mkr
 - VänerEnergi AB 135 mkr (88 procent)

Summering av det finansiella målet och de tre delmålen

Det finansiella målet mäter kommunens ekonomiska ställning på kort och lång sikt. Nedan redovisas måluppfyllelsen per delmål. Summerat syns en positiv trend för att målet ska uppnås under mandatperioden. De båda delmålen resultatmålet och soliditetsmålet bidrar till en positiv trend då de enligt bokslutet uppnås vid årets slut. Det bör dock noteras att de extra statsbidragen som erhållits under 2020 påverkat de båda måtten positivt. Även investeringsmålet bidrar till en positiv trend utifrån årsbokslutet.

”Resultatet ska vara minst 2 procent över mandatperioden”

Finansiellt mål	Budget 2020	Bokslut 2020	Årsbokslut 2019
Resultat (mkr)	28,5	42,8	18,2
Procent av skatteintäkter och statsbidrag	2,0	2,9	1,3

Kommentar

Resultatmålet uppnås genom att årets resultat uppgår till 42,8 mkr vilket motsvarar 2,9 procent av årets skatteintäkter och statsbidrag.

”Soliditeten ska öka med minst 1 procent per år för att uppnå en positiv soliditet (inklusive hela pensionskulden) vid mandatperiodens utgång”

Finansiellt mål	Budget 2020	Bokslut 2020	Årsbokslut 2019
Soliditet exklusive pensionsåtaganden (%)	29	29	29
Soliditet inklusive pensionsåtaganden (%)	-1	2	-1

Kommentar

För att öka soliditeten kommer det att krävas att investeringarna finansieras mer av egna medel det vill säga mindre lånefinansiering. För att uppnå det krävs ett högre resultat eller lägre investeringsnivå.

Vid en jämförelse mellan de två olika soliditetsmåten vid årsbokslutet 2019 och årsbokslutet 2020 framgår att soliditeten inklusive hela pensionsåtagandet har ökat från minus 1 procent till plus 2 procent. Det som främst bidragit till att soliditeten har ökat är en lägre lånefinansiering av investeringarna och ett resultat på 3 procent.

Investeringsmålet

Investeringar 2020-2022 (mkr)	Bokslut 2020	Budget 2020	Budget 2021	Budget 2022	Bokslut 2020 +budget 2021-2022	Mål	Avvikelse
Kommunen skattefinansierad verksamhet	145,3	171,5	161,0	61,5	367,8	270,0	-97,8
Kommunen taxefinansierad verksamhet	40,4	74,1	43,0	53,5	136,9	216,0	79,1
Totalt kommunen	185,7	245,6	204,0	115,0	504,7	486,0	-18,7
Mariehus AB	32,1	104,5	85,0	100,0	217,1	170,0	-47,1
VänerEnergi AB	47,9	53,8	47,1	43,0	138,0	135,0	-3,0
Totalt koncernen	265,7	403,9	336,1	258,0	859,8	791,0	-68,8

Notera:

- Budget 2020 är kommunfullmäktiges budget plus tilläggsbudget på 55 mkr.

- Budget 2021-2022 är enligt mål och budget 2021-2023 (kf den 15 juni 2020 § 73).
- Bolagens investeringsbelopp är bokslut 2020 plus investeringsbudget 2021-2022 presenterade vid budgetupptakt inför budget 2022 (den 26 februari 2021).

Kommentar

Utfallet för kommunens investeringar uppgår till 185,7 mkr, vilket är inom årets budget. Kommunfullmäktige har under året beslutat att utöka budgeten med totalt 55 mkr och budgeten uppgår till totalt 245,6 mkr. Utökningen av investeringsbudgeten har främst varit för att bemöta ökade behov av förskola i Lugnås samt exploatering av industrimark.

För att uppnå målet med en investeringsnivå på 486 mkr förutsätts att investeringarna hålls inom budgetnivån 2021-2022. Målet på 486 mkr är beräknad utifrån reformpaketet, vilket medför ett resultat på 2 procent och en självfinansiering av skattefinansierad verksamhet.

Under 2020 har 110 mkr investerats i skattefinansierad verksamhet exklusive exploateringar, vilket är i nivå med självfinansieringsgraden på 59 procent.

För att uppnå målet om 486 mkr ska investeringarna för året 2021 och 2022 vara inom 300 mkr. En viktig parameter för att mäta måluppfyllelsen är hur investeringarna finansieras.

2. Mariestad – en trygg kommun för alla

Genom stabil ekonomi, bra kvalitet och trygga miljöer kan Mariestad erbjuda en hållbar kommun för alla som bor, verkar och vistas här.

Mariestad är en trygg samhällsspelare med engagemang och medborgarfokus.

Måluppfyllelse status

 Positiv trend

Kommentar

Nämnderna arbetar med åtta nämndspecifika mål kopplat till kommunfullmäktigemålet. Samtliga nämnder förutom utbildningsnämnden bedömer att de på ett positivt sätt bidrar till måluppfyllelse för kommunfullmäktigemålet. Bedömningen att arbetet har en neutral trend beror delvis på att mycket av arbetet under 2020 bromsats på grund av pandemin. Den samlade bedömningen är att kommunfullmäktigemålet har en positiv trend även om även övriga nämnders verksamheter påverkats av den pågående pandemin.

Tekniska nämnden arbetar med att skapa trygga och säkra inne- och utemiljöer, vilket kan handla om till exempel en trafiksäker miljö eller att skapa ljusare platser i form av belysning eller röjning av buskar och sly i strövområden. Ett djupare samarbete med Polisen har inletts där verksamheten delar information kring händelser för att kunna sätta in förebyggande åtgärder för att skapa trygga och säkra miljöer. Under rådande pandemi har tekniska nämnden starkt bidragit till att minska risken för smittspridning genom att intensifiera lokalvården i kommunens verksamheter.

Nämndens mål	Måluppfyllelse status	Nämnd
2.1 I Mariestad är det självklart att alla hjälps åt och att alla är inkluderade	 Positiv trend	Kommunstyrelsenämnden
2.2 I Mariestad kan alla vistas och röra sig fritt genom säkra och tillgängliga miljöer	 Neutral trend	Kommunstyrelsenämnden

Nämndens mål	Måluppfyllelse status	Nämnd
2. Alla barn/elever/matgäster känner sig trygga i utbildningsnämndens verksamheter	 Neutral trend	Utbildningsnämnden
2.1 Mariestads invånare är trygga med att de får den hjälp de behöver när de behöver den	 Positiv trend	Socialnämnden
2.2 Missbruk av alkohol och alla andra typer av droger inklusive läkemedel ska minska för en trygg miljö och tillvaro för alla	 Positiv trend	Socialnämnden
2. Verksamhet miljö och bygg har en given roll i de forum där kommunens utformning och utveckling skapas och delar sin kompetens för en trygg utveckling till medborgarna	 Positiv trend	MTG - Miljö- och byggnadsnämnden
2.1 Våra ute- och inomhusmiljöer samt våra leveranser är trygga och säkra för alla	 Positiv trend	MTG - Tekniska nämnden
2.2 Vi ska minska vårt klimatavtryck och vår miljöpåverkan	 Positiv trend	MTG - Tekniska nämnden

3. Mariestad – en kreativ och innovativ kommun

Chefer, ledare och medarbetare uppmuntras till nytänkande ”utanför boxen”.

Genom omvärldsbevakning hämtar vi inspiration från andra och skapar hållbara lösningar för våra kommuninvånare.

Måluppfyllelse status

 Positiv trend

Kommentar

Nämnderna arbetar med sju nämndspecifika mål kopplat till kommunfullmäktigemålet. Samtliga nämnder bedömer att de på ett positivt sätt bidrar till måluppfyllelse för kommunfullmäktigemålet. Den samlade bedömningen är att kommunfullmäktigemålet har en positiv trend.

I kommunstyrelsenämndens verksamheter pågår arbete med framtagande av handlingsplan för kommunens arbete med Agenda 2030 och de globala målen. Konceptet ElectriVillage (kommunens vätgassatsning) har fått stor publicitet både i Sverige och utomlands. Arbetet med att etablera klimathållbara verksamheter pågår men har inte kunnat avslutas som planerat. Mariestads kommun utvärderar ständigt möjligheterna till samverkansformer med andra kommuner och under 2020 har planenheten ett nytt samarbete med Töreboda och Gullspångs kommuner genom avtalssamverkan.

Utbildningsnämnden har valt att fokusera på ledning och stimulans för att alla barn och elever ska nå målen för sin utbildning. Detta arbete innefattar till stor del att arbeta med och utveckla kompetensen kring digitala verktyg i undervisningen, vilket samtliga verksamheter arbetat med under läsåret.

Det tydligaste exemplet på att skolverksamheten kan vara flexibel och snabbt ställa om är årets övergång till distansundervisning inom gymnasium och vuxenutbildning, vilket skedde på en dag. Det krävde en stor insats av verksamhetens pedagoger att göra denna omställning men det gav också ett värdefullt bevis för hur verktygen kan komplettera arbetet där detta inte använts tidigare. Även grundskolan fick anledning att pröva fler digitala verktyg då hela läsåret varit ett förberedelsearbete för att möjliggöra eventuell distansundervisning inom grundskolan.

Inom socialnämnden har trygghetsskapande åtgärder som utgörs av nya digitala lösningar implementerats i hela verksamheten.

Inom tekniska nämnden bedrivs ett innovativt projekt i form av att bygga en vätgasdriven förskola där det efter lång förberedelsestid nu kommit till ett genomförande.

Nämndens mål	Måluppfyllelse status	Nämnd
3.1 Mariestad är platsen för kreativa möten för invånare, besökare, näringsliv och medarbetare	 Positiv trend	Kommunstyrelsenämnden
3.2 Mariestad ligger i framkant och andra aktörer inspireras av oss	 Positiv trend	Kommunstyrelsenämnden
3. Alla barn/elever utvecklas via ledning och stimulas att nå målen för sin utbildning	 Positiv trend	Utbildningsnämnden
3.1 Socialnämnden har ett innovativt och hållbart förhållningssätt med fokus på digitala lösningar som skapar mervärde för de vi är till för	 Positiv trend	Socialnämnden
3.2 Inom socialnämnden råder en positiv förändringskultur där alla medarbetare bidrar och vet hur de för fram nya idéer	 Positiv trend	Socialnämnden
3. Verksamhet miljö och bygg har en positiv förändringskultur där alla medarbetare bidrar och vet hur man deltar	 Positiv trend	MTG - Miljö- och byggnadsnämnden
3. Vi tar tillvara på såväl medarbetarnas som medborgarnas kreativitet för att utveckla vår verksamhet	 Neutral trend	MTG - Tekniska nämnden

4. Mariestad – en välkomnande kommun där alla kontakter genomsyras av ett gott bemötande

Vårt bemötande ska oavsett ärende ge en positiv känsla.

Vi skapar mervärde för de vi är till för i varje samtal och möte.

Vi sätter stort värde på våra invånare, besökare, företagare och anställda.

Måluppfyllelse status

 Positiv trend

Kommentar

Nämnderna arbetar med fem nämndspecifika mål kopplat till kommunfullmäktigemålet. Samtliga nämnder bedömer att de på ett positivt sätt bidrar till måluppfyllelse för kommunfullmäktigemålet. Den samlade bedömningen är att kommunfullmäktigemålet har en positiv trend.

Kommunens kontaktyta för medborgarna är kontaktcenter via medborgarkontoret. Att tillgodose behov från invånare är en framgångsfaktor för ett inkluderande samhälle. För invånare, besökare, näringsidkare och medarbetare är medborgarkontoret en naturlig mötesplats. Arbeta pågår för att tillgängliggöra viktiga tjänster med fokus att skapa mervärde för de vi är till för men på grund av rådande pandemin har arbetet inte fortskridit i den takt som var tänkt.

Tekniska nämndens verksamheter möter medborgaren ofta, både i det personliga mötet och via telefon eller andra kanaler. Medborgaren möter också kommunen genom byggnader, parker och andra anläggningar som de besöker eller nyttjar. För att alla medborgare ska känna sig välkomna och uppleva ett gott bemötande arbetar nämnden med förbättrad information och kommunikation och välsköta anläggningar. En bekräftelse på att nämnden lyckats i arbetet är att flertalet medborgare och besökare gett positiv feedback i genomförda undersökningar och även spontant. Att Mariestad åter igen fick utmärkelsen Sveriges mest husbilsvänliga kommun ses också som ett kvitto på en väl fungerande service.

Inom äldreomsorgens verksamheter är den sammantagna bedömningen genom den brukarundersökning som genomförts under 2020 att 94 procent är nöjda eller mycket nöjda med sin hemtjänst. Inom särskilt boende är motsvarande siffra 86 procent. I båda fallen är detta en ökning från tidigare år. Vid årsskiftet bedömer socialnämnden därmed att målet "Alla medborgare får ett tryggt och korrekt bemötande av socialnämndens verksamheter" är uppfyllt för året.

Nämndens mål	Måluppfyllelse status	Nämnd
4. Vi har ett professionellt förhållningsätt med fokus på att skapa mervärde för de vi är till för	 Positiv trend	Kommunstyrelsenämnden
4. Se och förstå alla barn och elever	 Positiv trend	Utbildningsnämnden
4. Alla medborgare får ett tryggt och korrekt bemötande av socialnämndens verksamheter	 Uppfylld	Socialnämnden
4. I verksamhet miljö och bygg finns en hög kompetens och medvetenhet om service, gott bemötande och effektiv handläggning	 Positiv trend	MTG - Miljö- och byggnadsnämnden
4. Upplevelsen i mötet med vår verksamhet är professionellt och trevligt	 Positiv trend	MTG - Tekniska nämnden

5. Mariestad – en attraktiv tillväxtkommun

I Mariestad finns förutsättningar för hållbar tillväxt.

Entreprenörskap uppmuntras och ses som en tillgång.

Vi förstår vikten av utbildning och forskning för att satsa rätt inför framtiden.

Måluppfyllelse status

 Positiv trend

Kommentar

Nämnderna arbetar med åtta nämndspecifika mål kopplat till kommunfullmäktigemålet. Samtliga nämnder bedömer att de på ett positivt sätt bidrar till måluppfyllelse för kommunfullmäktigemålet. Den samlade bedömningen är att kommunfullmäktigemålet har en positiv trend.

Ett omställningsarbete för att stärka företagsklimatet trots mötesrestriktioner har pågått inom tillväxtavdelningen under året, bland annat genom möten digitalt eller per telefon. Årets mätning av Svenskt näringsliv visar att Mariestads ranking förbättrats från plats 65 till plats 58.

Projektet Artifex entreprenörskap har snabbt ställt om till ett digitalt läge och har trots den pågående

pandemin nått ut till studenter och företagare genom digitala events.

Både arbetet med företagsetableringar och fler besökare har påverkats av den pågående pandemin men förfrågningar om företagsetableringar har kunnat hanteras i enlighet med kommunstyrelsenämndens mål "Mariestad växer och utvecklas". Besöksnäringen har drabbats hårt av pandemin och målet om fler besökare har därför inte infriats.

Kostavdelningen inom utbildningsnämnden har under några år arbetat aktivt med sina handlingsplaner vilka har som syfte att höja kompetensen inom personalgruppen, förbättra arbetsmiljön genom de renoveringar av kök som kommunen satsat på och förbättra arbetet kring rekryteringar och nyanställningar så att fler stannar i yrket.

Arbetsformer har utvecklats som medger att verksamhet miljö och bygg involveras i etablerings- och utvecklingsprojekt i ett tidigt skede.

Tekniska nämnden arbetar främst med att skapa tekniska förutsättningar för tillväxt. Exempel på detta är infrastrukturprojekt inom vatten och avlopp (VA) samt inom trafikområdet där det säkerställs funktion av befintliga anläggningar men också möjliggör utbyggnad på ett kostnadseffektivt sätt. Den nationella mätmetoden gällande hållbarhetsindex inom VA visar på förbättringar jämfört med tidigare mätningar, vilket borgar för en långsiktigt hållbar infrastruktur.

Nämndens mål	Måluppfyllelse status	Nämnd
5.1 Företagsklimatet i Mariestad är rankat som topp 25 av landets kommuner	 Neutral trend	Kommunstyrelsenämnden
5.2 Mariestad växer och utvecklas	 Positiv trend	Kommunstyrelsenämnden
5.1 Sektor utbildning ska erbjuda en attraktiv arbetsplats för elever, medarbetare, chefer och framtida medarbetare	 Positiv trend	Utbildningsnämnden
5.2 Hög kvalitet ska präglade utbildningsnämndens verksamheter och ge förutsättningar för ett gott företags- och näringslivsklimat	 Neutral trend	Utbildningsnämnden
5.1 Socialnämnden i Mariestads kommun är en attraktiv arbetsgivare som lockar till sig rätt kompetenser i förhållande till våra behov	 Positiv trend	Socialnämnden
5.2 Det finns goda förutsättningar för privata utförare av hemtjänst att kunna etablera sig i valfrihetssystem i Mariestad	 Positiv trend	Socialnämnden
5. Verksamhet miljö och bygg har på ett enkelt sätt tydliggjort möjligheter och förutsättningar för etablering och utveckling till entreprenörer och privatpersoner	 Uppfylld	MTG - Miljö- och byggnadsnämnden
5. Vi skapar tekniska förutsättningar för tillväxt	 Positiv trend	MTG - Tekniska nämnden

2.5 Balanskravsresultatet

Balanskravet innebär att kommunens intäkter måste vara högre än kostnaderna. Om resultatet i bokslutet är negativt och det egna kapitalet därmed minskar, är kommunen skyldig att inom tre år återställa det egna kapitalet. Kommunen har de senaste åren haft ett positivt resultat och har klarat balanskravet varje år.

Resultatanalys och avstämning av balanskravet	2020	2019	2018	2017	2016
Årets resultat enligt resultaträkningen	42,8	18,2	26,1	17,1	10,0
- avgår samtliga realisationsvinster	-6,3	-1,6	-0,8	-0,8	-0,1
+justering för realisationsvinster enl. undantagsmöjlighet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
+justering för realisationsförluster enl. undantagsmöjlighet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
+orealiserade förluster i värdepapper	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
-justering för återföring av orealiserade förluster i värdepapper	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	36,3	16,6	25,3	16,4	10,5
-reservation av medel till resultatutjämningsreserv	-21,7	0,0	0,0	0,0	0,0
+användning av medel från resultatutjämningsreserv	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets balanskravsresultat	14,6	16,6	25,3	16,4	10,5
+synnerliga skäl att inte återställa	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa	14,6	16,6	25,3	16,4	10,5
Balanskravsunderskott att återställa	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

I ovanstående avstämning av det lagstadgade balanskravet har resultatet reducerats med de realisationsvinster som uppstått under året. Balanskravsresultatet för 2020 är positivt och inget negativt resultat finns att reglera.

Resultatutjämningsreserv

Kommunallagen gör det möjligt att i vissa fall reservera delar av ett positivt resultat i en resultatutjämningsreserv (RUR) under eget kapital. Denna reserv kan sedan användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel, under förutsättning att årets resultat efter balanskravsjusteringar är negativt.

Resultatutjämningsreserv RUR (mkr)	2020	2019	2018	2017	2016
Resultat	42,8	18,2	26,1	17,1	10,6
- Avgår reavinster	-6,5	-1,6	-0,8	-0,8	-0,1
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	36,3	16,6	25,3	16,4	10,5
Skatteintäkter och statsbidrag	1463	1393	1 345	1 313	1 269
1 procent av skatt och statsbidrag *)	14,6	0,0	0,0	0,0	0,0
2 procent av skatteintäkter och statsbidrag *)	0,0	27,8	26,9	26,2	25,4
Skillnad i årets resultat enligt balanskravsresultatet och en procent av skatteintäkter och statsbidrag	21,7	-11,2	-1,6	-9,8	-14,9
Reservation till RUR	21,7	0,0	0,0	0,0	0,0
Ackumulerat RUR	46,1	24,4	24,4	24,4	24,4

*) Kommunen har fram till och med 2019 haft en negativ soliditet inklusive pensionskulden. Då krävs 2 procent av skatteintäkter och statsbidrag för att kunna reservera till RUR. För 2020 har kommunen en positiv soliditet vilket innebär att nivån är 1 procent av skatteintäkter och statsbidrag. Därav skillnader i procentsatsen på raderna.

Som anges krävs ett resultat som överstiger 1 procent av skatter och generella statsbidrag. Nivån gäller för de kommuner som, liksom Mariestad, har en positiv soliditet inklusive hela pensionsskulden. Med "årets resultat" menas det lägsta av årets resultat och årets resultat efter balanskravsjusteringen.

Efter 2020 års resultat kan 21,7 mkr avsättas och totalt har kommunen reserverat 46,1 mkr till resultatutjämningsreserven.

2.6 Väsentliga personalförhållanden

Kommunens huvudsakliga uppdrag är att producera välfärdstjänster inom bland annat äldreomsorg, barnomsorg och skola. Kommunen ger också annan service till dem som bor i kommunen och till dem som besöker oss och då i samverkan med andra kommuner.

Omfattningen av vårt uppdrag innebär att våra medarbetare tillsammans representerar över 100 olika yrkestitlar; allt från de stora grupperna av omvårdnadspersonal och pedagoger till andra tjänster som innehas av ett fåtal personer.

Avsikten med den personalekonomiska redovisningen är att ge en bild av ett antal personalstrategiska frågor och en samlad beskrivning av kommunens medarbetare.

2.6.1 Ledar- och medarbetarskap

Inför 2020 meddelade Omställningsfonden att arbetsgivaren hade 1,4 mkr till förfogande för kompetenshöjande insatser. För att ge kommunens chefer en gemensam grund att stå på i sitt ledarskap beslutades att genomföra en ledarutbildning för samtliga chefer inom MTG. Utbildningen genomfördes hösten 2020 och hade fokus på förändrings- och förbättringsarbete, innovation, kommunikation och svåra samtal samt stress. En del av medlen har använts till kompetenshöjande insatser på individnivå, bland annat till att utbilda måltidspersonal till kockar då detta är en bristkompetens. Även insatser vid omställning har genomförts.

Pandemin har inneburit ett ansträngt läge för samtliga medarbetare. Av detta skäl har ett omfattande material om hur chefer och medarbetare kan hantera exempelvis oro och stress lagts på kommunens intranät. Även material om hur en god arbetsmiljö kan upprätthållas vid distansarbete finns framtaget liksom stöd för chefer utifrån den ökande risken för missbruk vid just distansarbete.

2.6.2 Kompetensförsörjning

HR-cheferna i Skaraborgs 15 kommuner har av kommuncheferna fått uppdraget att gemensamt ta fram en strategi för Skaraborg avseende kompetensförsörjning. I uppdraget har ingått att ge en bild av nuläget, identifiera bristyrken och komma med förslag på hur skaraborgskommunerna gemensamt kan agera för att vara attraktiva arbetsgivare och hantera framtida kompetensförsörjningsbehov. Den övergripande strategin har brutits ned till aktiviteter på såväl MTG som kommunnivå. Under 2020 har arbetsgivaren inte haft möjlighet att delta på några rekryteringskonferenser då dessa ställts in på grund av pandemin.

Under åren 2018-2019 ökade antalet heltidsarbetande i riket med 0,9 procent. I Mariestads kommun var motsvarande ökning 8,2 procent, vilket var den största ökningen i riket. Inom område vård och omsorg ökade antalet heltidsarbetande i riket 1,9 procent. För Mariestads kommun var motsvarande siffra 16,8 procent, vilket var den tredje största ökningen i riket.

Sedan 2019 bedriver forskare vid Linköpings universitet ett Vinnovafinansierat forskningsprojekt inom innovation och följer kommunens utveckling i heltidsfrågan. De framtagna forskningsresultaten samt regelbundna återkopplingar från forskarna kommer verksamheten till gagn.

Arbetet med bemanningskalkyler och frågan om hur mycket personal en verksamhet behöver för sin grundbemanning, hur många resurspass det kan finnas, vilken sjukfrånvaro och hur många semesterdagar som behöver täckas påbörjades för enheterna inom stöd och omsorg i december 2019. HR och ekonomiavdelningen har tagit fram verktyg för att enhetscheferna ska få en bättre förståelse och därmed en större kontroll över sin verksamhet, sin bemanning och sina kostnader.

Arbetet med bemanningskalkylerna har visat ett behov av ett utökat samarbete mellan HR och ekonomi kring personalekonomiska frågor. Detta har inletts och har bland annat resulterat i en gemensam chefsutbildning som genomfördes första gången hösten 2020.

2.6.3 Arbetsmiljö och hälsa

Pandemin har inneburit en särskild påverkan på organisationen. Rekommendationerna från bland annat Folkhälsomyndigheten har varit tydliga redan från start. Rekommendationerna från myndigheterna hur smittan och smittspridningen ska hanteras har varit föremål för regelbundna revisioner men kärnan i budskapet har varit det samma; känner du dig sjuk ska du inte vara på arbetet, även om du kanske hade varit det i normalfallet. Konsekvensen av detta är att organisationen under 2020, från mars till årsskiftet har haft en högre sjukfrånvaro än föregående år. Med några få undantag, mars och september, har dock inte nivåerna varit särskilt mycket högre än jämfört med 2019. Svårigheten är att utläsa vilken del av den registrerade sjukfrånvaron som är relaterad till pandemin och vilken del av denna som beror på covid-19 eller förkylningssymptom.

Sammantaget innebär pandemin att det inte går att göra några säkra uttalanden om våra sjukskrivningstal, annat än att sjukfrånvaron är högre i år, men inte alarmerande mycket högre.

Tillsammans med företagshälsovården har det hälsofrämjande arbetet kunnat fortsätta om än i begränsad omfattning. Under hösten påbörjades ett arbete med hållbar återhämtning för medarbetare inom omsorgen. Arbetet med livsstilsanalyser som gjordes inom förskolorna har följts upp.

2.6.4 Jämställdhet och mångfald

Under 2020 har den lönekartläggning arbetsgivaren har en skyldighet att göra genomförts med viss begränsning. Orsaken till begränsningen är att löneavtalen för fackförbunden Kommunal Vision, Akademikerförbundet SSR samt Ledarna kom först i november, med följd att ny lön för medlemmar i dessa förbund blev klara först i samband med årsskiftet. För resterande förbund, där avtal fanns den 1 april, finns underlag. Sammantaget innebär detta att lönekartläggningen under 2020 innehöll lönenivåer från både 2019 och 2020.

För 2020 har HR en internkontrollpunkt avseende tillämpningen av diskrimineringslagstiftningen i organisationen. Uppföljningen som baserats på medarbetarenkät, rapportuttag ur arbetsgivarens personal- och rekryteringssystem samt enkät till chefer visar inte på några avvikelser.

2.6.5 Kommunen i siffror

Antal anställda

Antalet anställda har ökat jämfört med föregående två år, främst inom omsorg och utbildning. En del av ökningen kan hänföras till det ökade behovet av extra personal under pandemin men även till förändrade arbetssätt. Inom omsorgen har användandet av timanställda minskat då verksamheterna ökar den ordinarie bemanningen.

Kommunen antal	2020	2019	2018
Totalt	2 176	2 062	2 069

Antal tillsvidareanställda 2020 inklusive tillsvidareanställda, visstidsanställda, provanställda och obehöriga enligt skollagen. 2019 togs för sektor utbildning inte obehöriga enligt skollagen med.

Jämställdhet

Av kommunens 2 176 anställda är 1 714 kvinnor och 407 män. Förhållandet kvinnor män är 80/20, vilket är oförändrat mot föregående år.

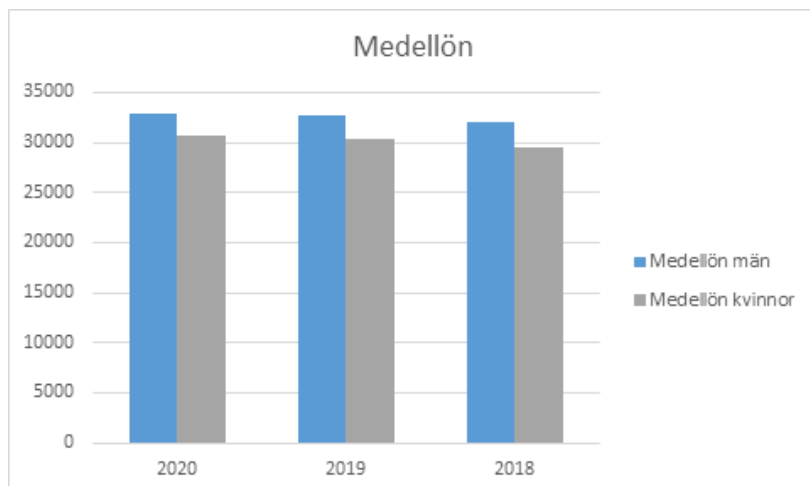
Uttag av föräldrapenning och vård av barn (VAB)

Uttag av föräldrapenning/VAB	Kvinnor	Män
Föräldrapenning	93,5 %	6,5 %
VAB	86,1 %	13,9 %

Löner

Utfallet av lönerrevisionen 2020 blev 2,35 procent inklusive satsningar utöver ramtilldelningen. Lönerrevisionen blev en osedvanligt utdragen process. Skälet till detta var att löneavtalen för bland annat Kommunal och Vision blev klara först i november. En del av den särskilda satsningen tillföll fackförbundet Kommunals medlemmar som ett direkt resultat av skrivningar i det löneavtalet.

Medellönen, inklusive tillägg låg på 31 478 kr och exklusive på 31 170 kr. För kvinnor var motsvarande siffra 31 016 kr respektive 30 709 kr och för män 33 243kr och 32 928 kr.

Lönen är konkurrenskraftig i förhållande till närliggande kommuner.

Fördelning deltid/heltid

I kommunen som helhet arbetar 25 procent deltid. För kvinnor är siffran 28 procent, vilket är en förbättring med drygt 14 procentenheter mot föregående år. För männen är siffran 13 procent, vilket är 3 procentenheter bättre. Den genomsnittliga sysselsättningsgraden framgår av tabellen nedan.

Genomsnittlig sysselsättningsgrad	2020	2019	2018
Kvinnor	93,8 %	92,4 %	90,4 %
Män	96,8 %	96,0 %	94,6 %
Totalt	94,3 %	93,1 %	91,3 %

Åldersstruktur

Medellådern för kommunens anställda är 47 år och den är samma för män och kvinnor och oförändrad mot föregående år.

Ålder	Antal
0-19 år	0
20-29 år	206
30-39 år	462
40-49 år	494
50-59 år	663
60-99 år	350

Pensionsavgångar och personalomsättning

Under 2020 gick 52 anställda i pension. Under kommande år kommer 58 personer att bli 65 år eller äldre. Pensionsåldern enligt lag om anställningsskydd har ändrat under åren och är för närvarande 67 år. I det allmänna medvetandet är dock ofta pensionsåldern 65 år och medarbetarna väljer att arbeta kvar olika länge. Diagrammet nedan visar hur många medarbetare som når åldrarna 65-68 år fram till 2026 för att ge en helhetsbild.

Ålder	2021	2022	2023	2024	2025	2026
65 år	21	26	29	22	27	31
66 år	5	21	26	29	22	27
67 år	5	5	21	26	29	22
68 år	5	5	5	21	26	29

Antal som slutat	Snittanställningar	Personalomsättning (antal som slutat/snittanställningar)
181	2 080	8,7 %

Sjukfrånvaro

Trenden med sjunkande sjuktal har brutits med pandemin. Konsekvensen av att medarbetare varit hemma med förkylningssymptom, även i de fall då de normalt hade gått till arbetet, är att organisationen under 2020, från mars till årsskiftet har haft en högre sjukfrånvaro än föregående år. Med några få undantag, mars och september, har dock inte nivåerna varit särskilt mycket högre än jämfört med 2019. Svårigheten är att utläsa vilken del av den registrerade sjukfrånvaron som är hänförlig till pandemin, och om det hade gått att utläsa, vilken del av denna som beror på covid-19 eller förkylningssymptom.

Sjukfrånvaro i timmar av arbetad tid (%)	2020	2019	2018
Total sjukfrånvaro av sammanlagd ordinarie arbetstid	7,1	5,6	6,0
Långtidsfrånvaro av total sjukfrånvaro	28	34	40
Sjukfrånvaro kvinnor av sammanlagd ordinarie arbetstid kvinnor	8	6,4	6,6
Sjukfrånvaro män av sammanlagd ordinarie arbetstid män	4	3	3,7
Sjukfrånvaro 19 år eller yngre av sammanlagd ordinarie arbetstid 29 år eller yngre	6,9	4,8	5,2
Sjukfrånvaro 30-49 år av sammanlagd ordinarie arbetstid 30-49 år	7,2	5,3	5,2
Sjukfrånvaro 50 år eller äldre av sammanlagd ordinarie arbetstid 50 år eller äldre	7,1	6,1	6,7

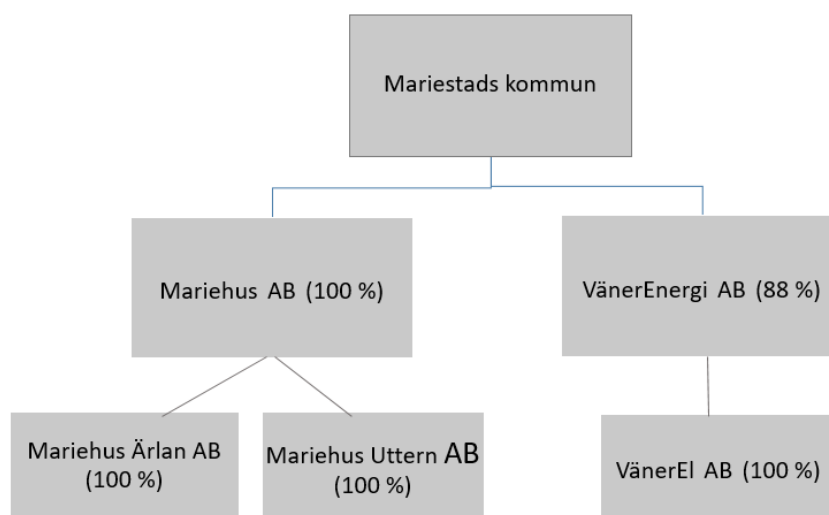
2.7 Den kommunala koncernen

Syftet med sammanställd redovisning är att ge en samlad, heltäckande bild av kommunens ekonomiska ställning och åtaganden oavsett om verksamheten bedrivs i förvaltningsform eller bolagsform. Synonymt används också ofta begreppet koncernredovisning. Redovisningen tjänar också som information för intressenter, till exempel kommuninvånare, kommunfullmäktige, kommunledning, revisorer och långgivare.

Den sammanställda redovisningen omfattar förutom kommunen även:

- Mariehus AB. Kommunens andel är 100 procent. Innehåller Mariehus Uttern AB och Mariehus Ärlan AB.
- VänerEnergi AB. Kommunens andel är 88 procent. Resterande 12 procent är Töreboda kommuns andel. Innehåller VänerEI AB.
- Räddningstjänsten Östra Skaraborg (RÖS). Kommunens andel i kommunalförbundet är 26,27 procent.

De kommunägda bolagen:

I koncernkoncernen ingår även Mariestad kommuns andel av Räddningstjänsten Östra Skaraborg, Avfallshandling Östra Skaraborg, Tolksförmedling Väst och Skaraborgs Kommunalförbund.

2.7.1 Koncernens resultat

Årets resultat för den sammanställda redovisningen visar ett överskott på 65,2 mkr.

Resultatet är högre än föregående år då resultatet var 17,4 mkr. Den stora skillnaden är att Mariehus AB under 2019 gjorde en nedskrivning av bokfört värde som då gav ett lägre resultat för koncernen. Kommunen, Mariehus AB och Räddningstjänsten Östra Skaraborg (RÖS) visar en resultatökning medan VänerEnergi AB visar ett något lägre resultat jämfört med föregående år. För VänerEnergi AB är resultatet ändå på en fortsatt hög nivå.

Elimineringar av kostnader och intäkter i resultatet inom koncernen har skett netto med 12,3 mkr.

Balansräkningen i den sammanställda redovisningen omfattar 3 514 mkr. Det är en ökning jämfört med 2018 med 149 mkr. Den främsta anledningen beror på den fortsatt höga investeringsnivån i koncernen, detta gör att värdet på de materiella anläggningstillgångarna ökar markant. Total nettoinvesteringsnivå i koncernen under året var 265 mkr, en minskning med 93 mkr från 2019.

Soliditeten är något högre jämfört med föregående år, 25,8 procent vilket är en ökning med 0,8 procent. Att nivån är i stort sett samma och inte högre trots ett högt resultat beror på investeringsnivån är fortsatt hög och att resultatet inte klarar att finansiera investeringarna med egna medel utan att nya lån har tagits under året.

Verksamhetens nettokostnader uppgår till 1 350 mkr vilket är på samma nivå som föregående år då de var 1352 mkr. Det är främst i Mariehus AB nettokostnaderna förändrats från 2019. Under 2019 fanns nedskrivningar i Mariehus AB som påverkade nettokostnaderna med 15,5 mkr. Totalt 2019 gjordes nedskrivningar på 25,5 mkr som var engångsposter som påverkar jämförelsen.

Kommunen begär in ekonomiska prognoser två gånger (tertiäl 1 och 2) per år på årsresultatet plus siffror vid bokslutet även för de kommunägda aktiebolagen. För kommunen och aktiebolagen finns ett koncernkonto i bank. Genom att likvida medel samordnas går det att kortfristigt låna inom koncernkontot istället för direkt i bank. Koncernkontots kredit hos banken på 150 mkr var inte nyttjad vid årsskiftet.

2.7.2 Sammanfattning viktiga händelser i koncernen

- Hos Mariehus AB har planering påbörjats för kommande rot-renoveringar i befintligt fastighetsbestånd.
- Under året har det färdigställts 20 stycken nya hyresrättslägenheter på kvarteret Lejonet 14, Hamngatan 4.
- Verksamheten i VänerEnergi AB har utvecklats som planerat. Den milda vintern har medfört lägre försäljningsvolym av fjärrvärme och el. Under första delen av året har elmarknadspriserna sjunkit rejält, detta till följd av fyllda vattenmagasin och milda temperaturer.
- Från hösten 2020 är VänerEnergi AB delägare i Bosnet AB (för detta Bredband Östra Skaraborg) till 20 procent. Våren 2021 kommer bolaget att byta kommunikationsoperatör från Fastbit/Openbit till Bosnet. Aktierna i Fastbit kommer att avyttras under våren 2021.

2.7.3 Årets investeringar

- VänerEnergi AB:s investeringar uppgår till totalt 47,9 mkr med en budget på 53,8 mkr. Utfallet är 15,8 mkr lägre än föregående år. De största investeringarna har skett inom stadsnät (16,9 mkr) och elnät (24,5 mkr).
- Mariehus AB:s investeringar under året uppgår till totalt 32,1 mkr med en budget på 104,5 mkr. Utfallet är lägre än föregående år då motsvarande var 238 mkr. Av det budgeterade beloppet fortsätter flera projekt över flera år, bland annat rot-renovering Alen och Knallen etapp 6. Lejonet 14 (Hamngatan) har färdigställts under året.

2.7.4 Kommunägda bolag

Mariehus AB

Mariehus AB, med dotterbolag, äger och förvaltar cirka 120 000 kvadratmeter fastigheter i Mariestad, i huvudsak bostäder men även kommersiella lokaler för kontor och handel i centrumläge. Fastighetsbeståndet har en stor bredd i fråga om boendevärden, allt från äldre kulturhistoriska fastigheter i Gamla stan, traditionella naturnära bostadsområden från bland annat 1960-talet till nyproducerade fastigheter.

Viktiga händelser under året

- Under året har det färdigställts 20 stycken nya hyresrättslägenheter på kvarteret. Lejonet 14, Hamngatan 4.
- 3 stycken nya hyresrättslägenheter har färdigställts på kvarteret Ärlan 4.
- Planering har påbörjats för kommande rot-renoveringar i befintligt fastighetsbestånd.
- Under året har det jobbats med en förändring i områdesindelning med fokus på att stärka

närvaron i våra centrumnära fastigheter.

Framtid

Mariehus AB arbetar för att genomföra de planerade rot-projekten med så lite störning för de kvarboende och till så bra kvalitet och låg kostnad som möjligt. Den femåriga underhållsplanen genomförs som planerat.

Det finns efterfrågan på nya bostäder och bolaget planerar för att starta ett eller ett par nyproduktionsprojekt under kommande planperiod.

Bolaget är en del av centrumhandeln och kommer att kunna påverka och hjälpa till i centrumutvecklingen både på kort och på lång sikt.

Ekonomisk översikt

Mariehus AB	(tkr)	Budget	Bokslut 2020	Budgetavvikelse	Bokslut 2019
Mariehus AB	Intäkter	118 373	117 629	-744	131 177
	Kostnader	-110 832	-106 544	4 288	-150 034
	Nettokostnader	7 541	11 085	3 544	-18 857
Mariehus Uttern AB	Intäkter	8 179	8 772	593	8 365
	Kostnader	-5 813	-5 812	1	-5 364
	Nettokostnader	2 366	2 960	594	3 001
Mariehus Ärlan AB	Intäkter	2 040	3 979	1 939	1 830
	Kostnader	-3 411	-3 910	-499	-28 429
	Nettokostnader	-1 371	69	1 440	-26 599
Totalt	Intäkter	128 592	130 380	1 788	141 372
	Kostnader	-120 056	-116 266	3 790	-183 827
	Nettokostnader	8 536	14 114	5 578	-42 455

Ombyggnaden av kontorsfastigheten på Hamngatan, Lejonet 14, har tillfört 20 stycken nya lägenheter som blev inflyttningsklara den 1 augusti vilket ökat intäkterna. För 2020 genomfördes en hyresförhandling med Hyresgästföreningen vilket resulterade i en höjning med 2,2 procent för lägenheter.

Betydande positiv resultatpåverkan för driften är:

- Minskade kostnader för planerat underhåll på 1 100 tkr.
- Minskade kostnader för fastighetsel på 300 tkr.

Betydande negativ resultatpåverkan:

- Ökade kostnader för vitvaror/tvättstugor på 500 tkr.
- Ökade kostnader för vattenskador på 300 tkr.
- Ökade kostnader för tillval på 150 tkr.
- Ökade kostnader för hissar på 300 tkr.

Personalkostnaderna är lägre mot föregående år beroende på ett antal pensionsavgångar och att dessa tjänster inte varit tillsatta hela året.

Övriga kostnader har ökat till följd av fler leasade fordon och ett arbete med att göra hemsidan tillgänglighetsanpassad.

Vid prognosen i samband med delårsbokslutet prognostiserades en nedskrivning av Lejonet 14 med 17 mkr. Den värdering som gjorts i samband med bokslutet visar inte på något behov av nedskrivning, vilket är den största förändringen för 2020.

Sammanställning investeringar

Mariehus AB (tkr)	Budget	Bokslut 2020	Budgetavvikelse
Mariehus AB	81 485	22 254	59 231
Mariehus Uttern AB	10 000	388	9 612
Mariehus Ärlan AB	13 000	9 476	3 524
Totalt	104 485	32 118	72 367

Mariehus AB: Flertalet projekt är påbörjade 2020 men färdigställs 2021. Bland annat rotrenovering Alen där budget för projektet är 46 mkr varav 840 tkr är nedlagda kostnader under 2020.

Mariehus Uttern AB: Budget avser fönsterbyten i stadshuset Uttern 4 som påbörjats under 2020 men som till största delen kommer att pågå och slutföras under 2021.

Mariehus Ärlan AB: Projekt ombyggnad Knallen etapp 6 påbörjad 2020 och slutförs 2021.

- Ombyggnad av Ärlan 4 (Knallen). Huvudsaklig inriktning för projektet är att skapa en butiksgalleria och samtidigt åtgärda det eftersatta underhållet. Projektet påbörjades under 2019 och har pågått under hela 2020. I projektet har även fasad- och takrenovering ingått samt iordningsställande av tre stycken lägenheter på plan 3 och 4. Projektet har över lag flutit på bra och de hinder och förändringar stötts på har kunnat hanteras inom ramarna för projektet. En stor utmaning har varit avsaknaden av konstruktionsritningar samt byggnadens eftersatta underhåll som genomgående har varit en utmaning då mycket har varit tvunget att lösas efter utredning på plats. Bolaget har haft vissa förseningar gällande leveranstider av material som till stor del beror på den pågående pandemin, vilket har påverkat den totala färdigställandetiden. De projektförändringarna under projektets gång har hanterats inom projektets ekonomiska ramar.
- Ombyggnad Lejonet 14 (Hamngatan). Omfattningen av projektet har bestått av att helt bygga om fastigheten från kontorslokaler till bostäder. I princip har endast den bärande stommen kunnat sparas. Projektet var från början tänkt att genomföras så att lägenheterna skulle säljas som bostadsrätter. Då endast hade åtta lägenheter tecknats ändrades inriktningen till att bli hyresrätter. De projektförändringar som har skett har medfört att projektet ligger under de ekonomiska ramarna och före de tidsmässiga ramarna.

Personaluppgifter

Bolaget har 31 tillsvidareanställda varav 5 kvinnor och 26 män, vilket är oförändrat antal anställda jämfört med föregående år. Totala personalkostnader var 16,5 mkr och kostnaden för sjuklön var under året 0,6 mkr. Motsvarande siffror för 2019 var 17,2 mkr och 0,5 mkr.

Den totala sjukfrånvaron under perioden var 5,8 procent, en ökning med 0,9 procent jämfört med samma period 2019. Långtidsfrånvaron var 56,6 procent och sjukfrånvaron för män respektive kvinnor var 5,3 och 5,8 procent. Motsvarande siffror för 2019 var 74,9, 3,5 och 9,2 procent.

VänerEnergi AB

VänerEnergi AB ägs till 88 procent av Mariestads kommun och till 12 procent av Töreboda kommun. Bolaget bedriver verksamhet i form av elnät, fjärrvärme, stadsnät (bredband), telefoni och entreprenad.

Det helägda dotterbolaget VänerEl AB bedriver elhandel. Bolagens verksamhet sker företrädesvis i ägarkommunerna.

Viktiga händelser under året

- Verksamheten i VänerEnergi AB har under 2020 utvecklats som planerat.
- Den milda vintern har medfört lägre försäljningsvolym av fjärrvärme och el.
- Under första delen av året sjönk elmarknadspriserna till följd av god fyllnad i vattenmagasinen, goda vindförhållanden och en mild vinter i hela landet.
- Från hösten 2020 är bolaget delägare i Bosnet AB (före detta Bredband Östra Skaraborg) till 20 procent. Sedan tidigare har bolaget en gemensam beredskapsorganisation med övriga delägare i Bosnet. Våren 2021 kommer bolaget att byta kommunikationsoperatör från Fastbit/Openbit till Bosnet. Aktierna i Fastbit kommer att avyttras under våren 2021.
- Den rådande situationen med den pågående pandemin har under 2020 haft liten påverkan på bolagets ekonomi. Bolagets anställda har, där så är möjligt, delat sin arbetstid mellan kontoret och hemmet.

Framtid

Framtidsutsikterna för VänerEnergi AB ser fortsatt positiva ut.

Med fjärrvärmens är bolaget idag väl rustat att möta framtidens värmebehov. Under de senaste åren har det investerats i ny fossilfri värmeproduktion, vilket kommer att bli en nödvändighet i framtidens energisystem.

Elnätet har de senaste åren genomfört stora investeringar och endast en liten del av de väderkänsliga luftledningarna finns kvar i drift. Inom ett par år kommer samtliga luftledningar att ha ersatts av markförlagd kabel.

Stadsnätet blir mer förvaltande då merparten av den massiva fiberutbyggnaden är klar.

Ekonomisk översikt

VänerEnergi AB	(tkr)	Budget	Bokslut 2020	Budgetavvikelse	Bokslut 2019
VänerEnergi AB					
	Intäkter	-220 875	-219 077	1 798	-221 154
	Kostnader	199 725	189 132	-10 593	189 118
	Nettokostnader	-21 150	-29 945	-8 795	-32 036
VänerEl AB					
	Intäkter	-37 920	-31 122	6 798	-36 997
	Kostnader	37 300	30 130	-7 170	35 972
	Nettokostnader	-620	-992	-372	-1 025

Resultat efter finansnetto uppgår till 29,9 mkr (32 mkr 2019), vilket är cirka 9 mkr bättre än budget. Omsättningen har sjunkit då intäkterna från anslutningsavgifter nu minskar allt eftersom vi börjar nå slutet på bredbandsutbyggnaden. Samtidigt ökar avskrivningskostnaderna till följd av de senaste årens stora investeringar.

Fjärrvärmens har haft en ännu lägre försäljningsvolym 2020 än 2019, vilken i sig var lågt. Trots minskad volym är ändå resultatet bättre än budgeterat till följd av en lägre kostnads massa.

Elnät uppvisar på nytt årsbästa med ett resultat på över 21 mkr trots sjunkande omsättning och

oförändrade prisnivåer. Mycket låga elmarknadspriser och därmed också låga kostnader för nätförluster är största orsaken till detta.

Resultatet för Stadsnät är fortsatt starkt och i nivå med året innan trots lägre anslutningsavgifter. Avskrivningskostnaderna stiger rejält, men enligt plan, till följd av de senaste årens stora investeringar.

Affärsområde Telekom gör på nytt ett mycket bra resultat. Orsaken är som tidigare sänkta rörelsekostnader.

Affärsområde Nya Energisystem, innefattande drift av vätgasstationen, visar fortsatt underskott. Kostnaderna för inköp av vätgas och riskanalys har ökat under året.

Sammanställning investeringar

Avdelning (tkr)	Budget	Bokslut 2020	Budgetavvikelse
Elnät	23 700	24 517	-817
Stadsnät	21 000	16 991	4 009
Fjärrvärme	7 850	5 221	2 629
Telekom	150	0	150
Nya Energisystem	0	417	-417
Gemensamt	1 100	766	334
Totalt	53 800	47 912	5 888

Årets investeringar är cirka 6 mkr lägre än budgeterat. Stor del av bolagets investeringar är kundstyrda, det vill säga investering sker när nya kunder ansluts till bolagets distributionsnät.

Investeringarna har övergripande följt planen. Fjärrvärme har haft en lägre utbyggnad än tänkt och Stadsnät har arbetat mycket mot anslutning av flerfamiljshus, vilket ger en lägre investeringsutgift per anslutning.

För Elnät har 2020 varit ett intensivt år vad gäller mätarbyten. Under vintern 2021 kommer projektet med att byta samtliga 14 800 mätare att vara klart.

Personaluppgifter

Bolaget har 50 tillsvidareanställda varav 15 kvinnor och 35 män, vilket är en ökning med en anställd jämfört med föregående år. Totala personalkostnader var 35,2 mkr och kostnaden för sjuklön var under året 0,3 mkr. Motsvarande siffror för 2019 var 35,8 mkr och 192 mkr.

Den totala sjukfrånvaron under perioden var 2,4 procent, en ökning med 0,7 procent jämfört med samma period 2019. Långtidsfrånvaron var 0 procent och sjukfrånvaron för män respektive kvinnor var 2,9 och 1,2 procent. Motsvarande siffror för 2019 var 0,2, 1,8 och 1,6 procent.

2.7.5 Kommunalförbund utanför koncernredovisningen

Följande kommunalförbund ingår inte i koncernredovisningen då kommunens andel är lägre än 20 procent.

- Avfallshantering Östra Skaraborg (AÖS). Kommunens andel är 14 procent och baseras på invånarandelen bland medlemmarna. Från 2016 ingår Mariestad i förbundet tillsammans med Hjo, Skövde, Tibro, Karlsborg, Töreboda och Gullspångs kommuner. AÖS ansvarar för insamling och behandling av hushållsavfall samt information, regelskrivning och planering av hushållsavfallets omhändertagande. Organisationen leds av en direktionschef.
- Skaraborgs Kommunalförbund. Kommunens andel är 9 procent och baseras på invånarandelen

bland medlemmarna. Skaraborgs samtliga 15 kommuner är medlemmar. Förbundet ska verka inom tillväxt- och utvecklingsfrågor och verksamhetsstöd och intresse-/omvärldsbevakning och vara en plattform för samarbete mellan medlemmarna.

- Tolkförmedling Väst är ett kommunalförbund som bedriver språktolkförmedling och översättningsservice i Västra Götaland. Kommunen är tillsammans med 38 kommuner samt Västra Götalandsregionen medlem. Förbundet leds av en direktion med förtroendevalda från samtliga medlemmar.

3 Nämndernas verksamhetsberättelser

I detta avsnitt redovisas de viktigaste delarna av den verksamhet som bedrivits i Mariestad kommuns nämnder under 2020 inkluderande viktiga händelser, kommentarer om framtiden och en ekonomisk analys av verksamheterna. Uppföljning av nämndernas mål med syfte att bidra till kommunfullmäktiges mål för mandatperioden presenteras i "Bilaga - Nämndernas målrapporter 2020".

3.1 Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen	
Ordförande:	Johan Abrahamsson (M)
Vice ordförande:	Anders Karlsson (C)
Andra vice ordförande:	Ida Ekeröth (S)
Verksamheter som lyder under nämnden: Ekonomiavdelning, HR-avdelning, avdelning för demokrati och kommunikation inklusive medborgarkontor, kultur- och fritidsavdelning, arbetsmarknadsenhet, tillväxtavdelning, planenhet samt plattformen Dacapo för universitets- och högskoleutbildningar.	

Ansvarsområden

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska förvaltningsorgan och har därmed det övergripande ansvaret för den strategiska utvecklingen, personalpolitiken och den ekonomiska förvaltningen. I kommunstyrelsens uppdrag ingår att leda, styra och utveckla hela den kommunala verksamheten.

Alla ärenden som ska beslutas av kommunfullmäktige, även de som kommer från de övriga nämnderna, bereds först av kommunstyrelsen. Ofta remitterar kommunstyrelsen förslag och frågor till nämnder eller verksamheterna för utredning för att därefter själv besluta eller gå vidare till kommunfullmäktige för beslut.

Kommunstyrelsens anställda tjänstemän ansvarar för styrning, uppföljning och utveckling av kommunens verksamhet samt att de politiska besluten genomförs. Summering av ansvarsområden:

- Leda och samordna arbetet med övergripande mål och riktlinjer.
- Styrning av hela den kommunala verksamheten.
- Bereda ärenden till kommunfullmäktige samt se till att dess beslut verkställs.
- Uppföljning av kommunfullmäktiges fastställda mål, planer för verksamheten och ekonomin samt säkerställande av att organisationen arbetar rationellt och kostnadseffektivt.
- Huvudansvar för administration, ekonomi, upphandling, personal, politik, kollektivtrafik och kommunikation.
- Ansvar för hållbart planarbete i samhälls- och bostadsbyggande samt utveckling av näringsliv.
- Utveckling av turism samt kultur- och fritidsliv.
- Skapa förutsättningar för kommunen att i samverkan med andra berörda parter underlätta inträdet på arbetsmarknaden för invånare som av olika skäl står utanför.
- Utvecklingsarbete med högskolor/yrkeshögskolor och universitet.

Viktiga händelser under året

- Badhuset nya svavelanläggning är i drift, vilket innebär att förbrukningen av koldioxid på sikt kommer att minska med cirka 75 procent.
- Under hösten har teatern och musikskolan producerat en digital julkalender som blev mycket uppskattad av barn, föräldrar och övrig allmänhet.

- Biblioteket har sedan mars erbjudit hemleverans till låntagare som inte kan besöka biblioteket på grund av pandemin. Biblioteket har fortsatt utlåning av böcker och media men detta måste bokas och hämtas vid dörren.
- Under året har betydande insatser gjorts för att säkerställa mark och planmässiga förutsättningar för lokala företag att utvecklas och för nya att etablera sig.
- Staten i form av kriminalvården satsar på att utveckla sin verksamhet i Mariestad.
- Nio detaljplaner har antagits och skapar möjligheter till nya bostäder och fler företag att etableras och utvecklas.
- Turistbyrån har bytt skepnad från en traditionell service till en digital mötesplats.
- Mariestads kommun har fått utmärkelsen "Årets husbilsvänligaste kommun" och motormännens "Årets Hjulpris" som uppmärksammar initiativ till solcellsdriven vätgastankstation för bränslecellsdrivna elbilar.
- Kommunen har föredragit vid New York action climate week för att visa kommunens klimatåtgärdsarbete.
- En stor omorganisation har gjorts på Maria Nova under 2020 och alla arbetsgrupper och insatser som finns att erbjuda på Maria Nova har hamnat under en och samma avdelningschef. Verksamheten har namnet "Maria Nova vuxenstöd" och är en enhet under IFO, vuxna och arbetsmarknadsenheten (AME).
- Ett mer intensivt arbete har kunnat inledas med individer som står långt från den reguljära arbetsmarknaden. Dessa har kunnat ingå i projektet Växtkraft som startat upp på Maria Nova under sommaren 2020. Förhoppningsvis resulterar detta intensifierande stöd till att dessa individer ska kunna etablera sig på den reguljära arbetsmarknaden eller gå vidare till studier som ett första steg mot arbete.
- Myndigheten för yrkeshögskolan godkände utbildningen Fönsterhantverkare – traditionella hantverkstekniker inom Dacapo Mariestad.
- Ett nytt tioårigt samverkansavtal mellan Göteborgs universitet och Mariestads kommun har upprättats.

Framtid

Sektor samhällsbyggnad arbetar aktivt med att ta fram detaljplaner som möjliggör byggande av nya bostäder och etablering av nya verksamheter i enlighet med ambitionerna i översiktsplanen och bostadsförsörjningsprogrammet. Två stora områden som kan komma att prioriteras framåt är Katthavsviken och Sandbäcken

ElectriVillage fortsätter med inriktningen att skapa nya jobb baserade på klimathållbar affärsutveckling.

I målgruppen som Maria Nova vuxenstöd ses en ökning av psykisk ohälsa och olika funktionsvariationer. Både den fysiska och psykiska ohälsan är generellt sett sämre jämfört med tidigare år. Detta medför att de kommande åren behöver insatserna på AME utvecklas för att på bästa sätt stötta den förändrade målgruppen till arbete, sysselsättning och egen försörjning.

Behovet av utbildning anpassat till samhällets nya utmaningar kommer att öka. I framtiden kommer tuffa klimatmål att behöva genomföras. Detta medför nya förutsättningar för samhällsutveckling och ett nytt tänk kring vilka utbildningar som är relevanta för att nya arbetstillfällen och nya kompetenser kan utvecklas.

I närområdet finns ett stort behov att kompetensförsörja industrin och offentlig sektor. Flera utbildningsaktörer är aktiva: Högskolan i Skövde, Campus Västra Skaraborg och Dacapo Mariestad. Det kommer att bli viktigt att nischa verksamheterna för att täcka behov.

Ekonomisk översikt

Kommunstyrelsen (mkr)	Budget	Bokslut	Avvikelse
Intäkter	-44,8	-69,4	24,6
Kostnader	172,0	196,2	-24,2
Nettokostnader	127,2	126,8	0,4

Kommunövergripande poster (mkr)	Budget	Bokslut	Avvikelse
Intäkter	-20,0	-25,9	5,9
Kostnader	34,1	33,4	0,7
Nettokostnader	14,1	7,5	6,6

Kommunstyrelsens verksamheter uppvisar ett positivt resultat mot budgeten om 415 tkr för året 2020. Under året tilldelades nämnden en tilläggsbudget och utan denna budgetjustering hade nämndens resultat varit en negativ avvikelse mot budget om 1 285 tkr.

Posterna förfogandemedel och socioekonomiska medel som bidrar till en positiv budgetavvikelse då dessa inte är helt förbrukade.

För kommunchefens avdelningar uppvisas ett negativt resultat mot budget om 2 329 tkr. Den största anledningen till resultatet är att HR-avdelningen som genererade ett negativt resultat mot budgeten beroende av personalvårdande insatser och ett nytt beslut från Omställningsfonden som gav avdelningen en oförutsedd kostnad under året 2020. Ekonomiavdelningen uppvisar ett positivt resultat mot budgeten kopplat till föräldradedigheter och vakanser under året. Nettokostnaden för dessa verksamheter ökade mellan 2019 till 2020 och den största anledningen till den nettokostnadsökningen är kopplat till ovanstående anledning till HR-avdelningens negativa resultat.

Sektor ledning visar på ett positivt resultat på 867 tkr.

Det positiva resultatet härleds till minskade lönekostnader och politikerarvoden på grund av pandemin under året samt vakans. Lönekostnaderna har också varit låga då vissa av sektorns verksamheter hållits stängda under perioder och vikariekostnader samt verksamhetskostnader har därför hållits ned. Det positiva resultatet kan också härledas till åtgärder för en minskad budget året 2021 som fått genomslag under året 2020.

Sektor Samhällsbyggnad visar ett negativt resultat som är 2 271 tkr mer än budget. Det negativa resultatet härleds till engångskostnader för omstrukturering av turistbyrå och ökade driftskostnader i samband med nya redovisningsprinciper i gränsdragning mellan drift och investering. Dessa kostnader är kopplade till utveckling av nya verksamhetsområden. Planenheten gör ett positivt resultat på grund av vakanser under året.

Maria Nova ger ett negativt resultat mot budgeten om 655 tkr under 2020.

Störst anledning underskottet är minskade intäkter från Arbetsförmedlingen på grund av omstruktureringen av Arbetsförmedlingen. Minskade intäkter från Försäkringskassan har också bidragit till det negativa resultatet. De minskade intäkterna från Försäkringskassan kan bero på ändrat ställningstagande eller pandemins effekter.

Dacapo Mariestad gör ett negativt resultat mot budget om 116 tkr. Orsaken till underskottet är att verksamheten har under året tappat intäkter för kurser, orsaken är kopplad till pandemin. Ökningen av nettokostnaden för denna verksamhet förklaras av en omorganisation som skedde mellan åren 2019 och 2020 för att förstärka utvecklingsmöjligheten för verksamheten.

De centrala posterna som också redovisas gör ett positivt resultat om 6 650 tkr och detta kan härledas till ej förbrukade medel för lönesatsningar och tillkommande kapitalkostnader men också att tomtförsäljningen sammanvägt med övrig markförsäljning som redovisas genom realisationsvinster och förluster ger en positiv avvikelse.

Tillgänglighetsfrågor

Under 2020 har fler tillgänglighetsåtgärder genomförts på allmän plats i kommunen. Inom kollektivtrafiken har busshållplatsen Lockerud tillgänglighetsanpassats samtidigt som en ny busshållplats har skapats i Haggården för ökat tillgänglighet till kollektivtrafiken och möjligheten att välja hållbara färdmedel för alla.

Under 2020 har även flera gång- och cykelpassager byggts om för ökad trafiksäkerhet och tillgänglighet där passagerarna har anpassats så att personer med rullstol/rollatorer och personer med synnedsättning kan ta sig över på ett bra sätt.

FN:s barnkonvention

Från 1 januari 2020 har Barnkonventionen blivit lag vilket ska stärka barnrättsperspektivet i frågor som rör barn.

För att sprida kunskap till sektorns verksamheter har samtliga chefer tagit del av SKR:s webb-konferens ”Barnkonventionen blir lag”.

Enhetscheferna inom vård och omsorg har spridit information om barnkonventionen till medarbetarna i sina verksamheter. På arbetsplatsträffar har information spridits genom att använda det informationsmaterial och filmer som Sveriges kommuner och regioner tagit fram. Detta betyder att information och samtal har hållits i alla verksamheter inom vård- och omsorgsavdelningen.

Enhetscheferna inom individ- och familjeomsorg (IFO), vuxna har på arbetsplatsträffar/gruppträffar visat informationsfilmer och utifrån detta diskuterat barnrättsperspektivet i förhållande till befintliga rutiner. Nödvändiga justeringar och anpassningar av dessa kommer att ske. I beslut som rör föräldrar har barnperspektivet beaktats på sådant sätt att bistånd beviljats med hänsyn till barnens situation, som annars skulle ha inneburit ett avslagsbeslut. Exempel på detta är att bevilja el-skulder för barn i Sverige ska inte växa upp utan el och värme barnfamiljer får lättare hjälp med boendefrågor samt bistånd till matpengar.

Verksamheterna arbetar aktivt för att hålla frågan levande.

I vissa verksamheter inom arbetsmarknadsenheten erbjuds barnpassning för att föräldrar ska kunna delta i aktiviteterna.

Socialekreterarna inom IFO, barn och unga har arbetat mycket med frågor som rör barnrättsperspektivet genom att arbeta enligt modellen BBIC (Barns behov i centrum). Arbetet har intensifierats under året i de regelbundna metodpassen i syfte att öka barnens delaktighet och ha samtal med barn i större utsträckning. Det är viktigt att barnets synpunkter och vilja redovisas i underlag för beslut och att detta även beaktas av socialekreterarna.

- Socialekreterarna och familjerättssekreterarna har lyssnat på Socialtjänstpodden med temat ”Barnkonventionen i praktiken”. Vad blir skillnaden i praktiken?
- Under tre metodpass har medarbetarna arbetat i grupper med teman ”Barnets bästa” och Barnets delaktighet.

Föreningen ”Maskrosbarn” har tillhandahållit en Barnrättsbox med:

- Stödmaterial och hjälpmedel för att underlätta för barnen att beskriva vad som är viktigt för dem.
- Material med bildstöd för att på ett enkelt sätt kunna förklara för barn om socialtjänstens arbete

och hur en utredning går till.

- Material för hur barnet själv skattar hur hen har det och även för utvärdering av kontakt med socialtjänsten.

Unicef har distribuerat en handbok för socialsekreterare som finns och används på arbetsplatsen.

Familjebehandlare har tagit del av information och kommer att arbeta vidare med checklistor för att säkerställa arbetet med familjerna sker i enlighet med barnkonventionens artiklar.

På korttids för barn och unga finns förslagslådor där barnen själva kan lämna förslag på aktiviteter och sådant de vill förändra. Sedan tidigare har utvecklat metoder för kommunikation med de unga på korttids med bilder och tecken som stöd, vilket stärker de ungas förutsättningar för kommunikation.

På Ringvägen 1 B och Ungbo HVB finns det också förslagslådor där ungdomarna kan lämna anonyma meddelanden om saker de önskar eller sådant de vill förändra. På Ringvägen 1 B genomförs Ringen, ett möte som ungdomarna själva håller i och där de kan diskutera för dem viktiga frågor. Ungdomarna är delaktiga i pågående vård genom att deltar i utformandet och uppföljning av sina genomförandeplaner samt vid uppföljningsmöten med socialsekreterare.

Information och diskussion om barnkonventionen sker i samband med verksamheternas arbetsplatsträffar på korttidsboenden och HVB-hem för att ytterligare förstärka barnrättsperspektivet.

Klimatanpassning

Kommunfullmäktige har antagit en klimatanpassningsplan. Enligt planen är det kommunstyrelsen som ytterst ansvarar för att klimatanpassningsarbetet drivs framåt och att det löpande följs upp och utvärderas. Det åligger sektor samhällsbyggnad att samordna arbetet och sammanställa en årlig uppföljningsrapport till kommunstyrelsen. En utvärdering av klimatanpassningsplanen planeras ske under nästa mandatperiod och då samordnas med aktualiseringsförklaringen av översiktsplanen. Bland de åtgärder som vidtagits under 2020 kan följande nämnas:

- Åtgärder, bland annat tätning av dagvattenledningar, har vidtagits för att möjliggöra att dagvatten kan pumpas ut från Katthavsviken även vid höga vattennivåer i Väneren.
- En utredning har genomförts vid Mariestads reningsverk med syftet att säkerställa funktionen vid höga nivåer i Väneren. Arbetet pågår med att ta fram en handlingsplan för genomförande av nödvändiga åtgärder.
- Ett utökat provtagningsschema har införts vid Lindholmens vattenverk för att öka beredskapen vid högre temperatur på råvattnet.
- I enlighet med kommunens dagvattenpolicy har kraven på fördröjning av dagvatten ökat vid exploatering. Abonnenter som vidtar dagvattenfördröjning och -användning på egna tomten kan få 10 tkr i bidrag.

Agenda 2030

Världen står inför stora utmaningar för att skapa ett hållbart samhälle både för nuvarande och framtida generationer. FN:s generalförsamling antog i september 2015 resolutionen Agenda 2030 som är en mest ambitiösa plan för hållbar utveckling som världen någonsin skadat. Länder och dess regeringar har tagit på sig ansvaret att skapa en mer rättvis och hållbar värld. Det handlar om att avskaffa extrem fattigdom, minska ojämlikhet och orättvisor, främja fred och rättvisa samt lösa klimatkrisen. I Agenda 2030 ingår 17 globala mål som konkretiserar målsättningar och ger vägledning till vad som behöver göras.

Kommunerna spelar en stor roll för att nå de 17 globala målen. Det är här som de flesta kontakter med medborgare, företag och organisationer sker. Globala åtaganden, EU-förordningar och nationell

lagstiftning blir på den kommunala nivån omsatta i praktisk handling. Den kommunala planeringen är också ett viktigt redskap i arbetet för ett långsiktigt hållbart samhälle.

Hösten 2019 beslutade kommunstyrelsen i Mariestad att ta fram en handlingsplan för kommunens arbete med att nå målen i Agenda 2030. Handlingsplanen är en strategi som tydliggör prioriteringar, avgränsningar och som samlar hela kommunens hållbarhetsarbete under ett paraply. Under 2020 har en arbetsgrupp jobbat fram ett förslag till strategi och under våren 2021 går förslaget ut på remiss. Slutligt beslut fattar kommunfullmäktige under våren eller försommaren 2021.

I arbetet med att ta fram förslaget till strategi har en samlad bedömning gjorts utifrån följande:

- Kommunens vision, kommunfullmäktiges och nämndernas mål.
- Ställningstagande och prioriteringar i kommunens styrdokument.
- Ta tillvara på det som verksamheterna redan arbetar med inom hållbarhet.
- De globala mål och delmål som har störst koppling till den verksamhet som kommunen har rådighet över.
- De globala mål som Sverige har störst utmaningar inom är mål 12 Hållbar konsumtion och produktion samt mål 13 Bekämpa klimatförändringarna.
- Samspelet mellan de tre dimensionerna av hållbarhet, miljömässig, social och ekonomisk.
- Samtal, workshops och kunskap hos politiker, elever på Vadsbogymnasiet, medarbetare och omvärlden.

Arbetet har även omfattat att gå igenom och samla kommunens styrdokument inom främst miljöområdet under Agenda 2030. Folkhälsorådet beslutade vid sitt möte i december 2020 att Folkhälsostrategin ingår i strategin för Agenda 2030.

Nedan följer exempel på gjorda och pågående insatser och aktiviteter i kommunens verksamheter som bidrar till att nå målsättningarna i de globala målen. Till varje exempel är globala mål knutna med en motivering till hur exemplet bidrar till det målet.

- **Kranmärkt vatten** - Kranmärkt är en hållbarhetsmärkning för företag och organisationer som väljer kranvatten framför flaskvatten som ett miljövänligt och mer ekonomiskt val. Som bästa klimatidé när kommunens medarbetare fick lämna in förslag på klimatåtgärder blev just kranmärkt vatten. Kommunen har anmält sig som kranmärkt till svenskt vatten och en plan för implementering och genomförande är under framtagning 2021.
 - Mål 6 Rent vatten och sanitet för alla genom en effektivare användning av dricksvattnet.
 - Mål 12 Hållbar konsumtion och produktion genom minskad buteljering och transporter av vatten i flaskor.
- **Bilpool med bränslecellsbilar** - Kommunens bilpool har 14 bilar med bränsleceller (januari 2021) som drivs av fossilfri producerad vätgas. Några av dessa bilar används av hemtjänsten som varje år kör mellan 2000 och 3000 mil med varje fordon under stora delar av dygnets timmar.
 - Mål 13 Bekämpa klimatförändringarna genom minskade utsläpp av koldioxid.
- **Tidans kvillar** - Tidans kvillar är en vattenmiljö med små vattenströmmar och mycket växtlighet som är beläget vid Mariestads stadskvarn. Området är värdefullt för ett tjugotal fiskarter och för fåglar såsom Kungsfiskare och Berguv. Genom ett samarbete mellan kommunen, VänerEnergi AB, Sportfiskeklubben och Länsstyrelsen har en fri vandringsväg för fisk skapats och gynnar exempelvis fiskarna öring och asp. Det ger också ett mervärde till Mariestadsbor och besökare genom en unik naturmiljö mitt inne i staden.
 - Mål 15 Ekosystem och biologisk mångfald genom att utveckla värdefull naturmiljö.
- **Minska matsvinnet** - På kommunens skolor vägs matsvinnet vid två tillfällen under året för att se om svinnet ökar eller minskar utifrån gjorda åtgärder. Arbetet kommer att utvecklas under 2021 ska så småningom omfatta alla verksamheter inom kommunen som serverar mat.

Klimatlådan är en möjlighet för personal att köpa mat som är över från dagens lunchservering. Under 2020 har detta provats på två skolenheter och en utvärdering sker under 2021 och kan även detta komma att utvecklas.

- Mål 12 Hållbar konsumtion och produktion genom att inköpta livsmedel utnyttjas fullt ut och att mängden avfall minskar.
- **Off Season Art Gardening** - Projektet arbetar med konstinstallationer utomhus med temat trädgård. Deltagande från invånare och året runt upplevelser är viktiga komponenter. Samarbete sker med parter från Nederländerna och Litauen.
 - Mål 3 Hälsa och välbefinnande genom att ge tillgång till kultur.
 - Mål 10 Minskad ojämlikhet genom att involvera och inkludera invånare i projektet.
- **Naturresevat Ekudden och Sandviken** - I kommunen finns det flera naturresevat. Två av dem, Ekudden och Sandviken, förvaltas och sköts av kommunen. Naturresevat är skyddade områden för att bevara värdefull natur. De bidrar även till friluftsliv och rekreation.
 - Mål 3 Hälsa och välbefinnande genom att ge möjlighet till friluftsliv och rekreation.
 - Mål 15 Ekosystem och biologisk mångfald genom att vårda och bevara värdefulla naturmiljöer.

3.2 Överförmyndarnämnden

Överförmyndarnämnden	
Ordförande:	Yvonne Gogolin (M)
Vice ordförande:	Leif Andersson (S)
Verksamheter som lyder under nämnden: Överförmyndarverksamheten.	

Ansvarsområden

Nämnden ansvarar för de uppgifter som enligt lag och förordning ska handhas av överförmyndarnämnden. Till det regelverket räknas företrädesvis kommunallagen, föräldrabalken och förmyndarskapsförordningen samt lagen om god man för ensamkommande barn. Summering av ansvarsområden:

- Besluta om förordnande och entledigande av vissa förvaltare och gode män.
- Ha tillsyn över förmyndares, gode mäns och förvaltares verksamhet.

Viktiga händelser under året

- Under året har det anställts en professionell ställföreträdare.

Framtid

Antalet ensamkommande flyktingbarn har minskat och håller en jämn nivå. Komplexa ärenden, ärenden kring vuxna asylsökande med funktionshinder samt antalet vuxna personer i behov av ställföreträdare ökar jämfört med tidigare år. Komplexiteten i dessa ärenden ställer högre krav på kompetensutveckling hos både handläggare, ställföreträdare och förvaltare. Verksamheten står inför en utmaning vad gäller nyrekrytering av ställföreträdare och förvaltare då det är ett generationsskifte på gång samt svårigheter att tillsätta ställföreträdare för de komplexa ärendena.

Ekonomisk översikt

Överförmyndarnämnden (mkr)	Budget	Bokslut	Avvikelse
Intäkter	-0,3	-0,2	-0,1
Kostnader	1,8	2,2	-0,4
Nettokostnader	1,5	2,1	-0,6

Under 2020 har ärendevolymen varit hög vilket har medfört höga arvodeskostnader och reseersättningar.

För att komma till rätta med de ökade kostnaderna har överförmyndarnämnden anställt en professionell ställföreträdare.

Under året har ärenden löpande förts över från det externa bolag som kommunen nyttjat för svåra ärenden till den professionella ställföreträdaren. Då processen att föra över ärenden inte gått tillräckligt snabbt har budgeten överskridits.

3.3 Tekniska nämnden

Tekniska nämnden	
Ordförande:	Sven-Inge Eriksson (KD)
Vice ordförande:	Erland Gustavsson (M)
Andra vice ordförande:	Suzanne Michaelsen Gunnarsson (S)
Mariestad, Töreboda och Gullspångs kommuner samverkar i en gemensam teknisk nämnd. Mariestads kommun är huvudman.	
Verksamheter som lyder under nämnden: Vatten- och avloppavdelning, gatuavdelning, lokalvårdsavdelning, fastighetsavdelning, produktionsavdelning samt projekt- och geodataavdelning	

Ansvarsområden

Nämnden ansvarar för försörjning av vatten och avlopp (VA), gator, vägar, parker, hamn, skärgård, trafikfrågor samt kommunernas kartor.

Nämnden ansvarar även för kommunernas egen lokalförsörjning med tillhörande byggnadsverksamhet, fastighetsförvaltning och lokalvård. Summering av ansvarsområden:

- Förvaltning av kommunens ägda fastigheter samt de ny-, till- och ombyggnadsprojekt som sker inom fastighetsområdet där nämnden är den viktiga länken mellan verksamheternas behov och den strategiska lokalförsörjningen i kommunen.
- Förvaltning och utveckling av gator, vägar, parker, hamn och skärgård samt trafikfrågor.
- Uppdatering av kommunens kartor samt utsättande och inmätning av nya byggnationer och anläggningar.
- Lokalvård i lokaler där kommunen bedriver sina olika verksamheter.
- Produktion och leverans av dricksvatten, el samt omhändertagande och rening av avloppsvatten. Utbyggnad av vatten- och avloppsanläggningarna och skydd av våra vattentäkter.

Viktiga händelser under året

- Rådande pandemi har inneburit merarbete och en ökad belastning på stora delar av verksamheten, men framförallt inom lokalvårdsområdet där extra städinsatser pågått större delen av året för att minska risken för smittspridning.
- I våras ingicks avtal med Karlsborgs kommun om ett samarbete kring karttjänster där Karlsborg köper dessa tjänster av tekniska nämnden.
- Omorganisering av både fastighetsavdelningen och produktionsavdelningen har skapat bra förutsättningar för en mer kostnadseffektiv verksamhet vilket också visat sig i det ekonomiska bokslutet.
- En ny reviderad VA-plan som hanterar både underhållsinsatser och utbyggnad mellan åren 2020-2030 arbetats fram och även beslutats.
- Projektet med renovering av ishallen i Mariestad har fortsatt. Ett ovälkommet och kostsamt problem med markförorening försenade projektet och prioriteringar fick göras för att klara projektets budget.
- Under hösten påbörjades byggnation av den energiinnovativa Kronoparkens förskola där solel ska lagras i vätgas för att återanvändas vintertid. Inflyttning kommer att kunna ske runt årsskiftet 2021.
- Det nya centralköket på Vadsbogymnasiet och Tunaholmsskolan kan nu användas efter drygt ett års pågående projekt och skolköksrenoveringarna som pågått under tre års tid har också genomförts. Ett större projekt har startats för att skapa exploateringsmöjligheter kring Marieforsleden. Projektet handlar initialt om flytt av en huvudvattenledning.

Framtid

Det är prioriterat att fortsatt lägga fokus på att skapa en MTG-gemensam förbättrings- och servicekultur. Verksamheten behöver hitta ett mer kostnadseffektivt arbetssätt för att behålla leveranskapacitet samtidigt som de ekonomiska förutsättningarna sannolikt försämrats. Ett större fokus behöver läggas på att ta tillvara på ny teknik för att digitalisera verksamheten i större utsträckning.

Det är viktigt att framåt värdera vad verksamheten ska göra i egen regi och vilka tjänster som ska köpas in. Ett arbete pågår för att klara ett större grundbehov i egen regi.

Fortsatt bedöms det finnas en utvecklingspotential i möjligheten att samordna resurser inom de olika avdelningarna och inom MTG. Även samverkansmöjligheter med kommuner utanför MTG är viktigt för att hitta skalfördelar och möjligheter till kvalitativ kompetensförsörjning.

Att skapa förutsättningar för en mer planerad verksamhet har varit i fokus de senaste åren och det är oerhört viktigt att långsiktiga planer för skötsel och underhåll hålls levande för att ha en framförhållning i både dimensionering av personalstyrka, kompetensbehov och budgetbehov.

Arbetet med att driftsäkra våra anläggningar och skapa en robusthet i den viktiga infrastrukturen kopplat både till omvärldsutveckling och klimatförändringar blir mer påtagligt precis som arbetet med trygghet och säkerhet i allmänhet.

Ekonomisk översikt

Skattefinansierad verksamhet (mkr)	Budget	Bokslut	Avvikelse
Intäkter	-232,0	-241,8	9,8
Kostnader	410,7	415,1	-4,4
Nettokostnader	178,7	173,3	5,4
Taxefinansierad verksamhet (VA-avdelning) (mkr)			
Intäkter	-62,2	-62,2	0,0
Kostnader	62,2	58,8	3,4
Nettokostnader	0,0	3,4	3,4

Skattefinansierad verksamhet

- Den skattefinansierade verksamheten gör ett resultat motsvarande 5,4 mkr bättre än budget. Efter årets första del såg det ekonomiska läget ansträngt ut kopplat till främst pandemi och skadegörelse vilket föranledde en kraftig återhållsamhet i verksamheten för att hålla budget på helår trots en välkommen ekonomisk uppsida i form av ett samarbetsavtal kring karttjänster med Karlsborgs kommun.
- Under senare delen av året kom kompensationsersättningar där kommunfullmäktige i oktober tilldelade nämnden en utökad budget om 1,8 mkr för att inte viktiga underhållsinsatser skulle behöva prioriteras bort på grund av de stora skadegörelsekostnaderna. Staten har betalat ut ersättningar för sjuklönekostnader på cirka 0,6 mkr. Detta tillsammans med en mild förvinter temperaturmässigt där kostnader för energi och vinterväghållning varit väldigt små skapar det stora budgetöverskottet.
- I överskottet finns också resultatet av effektiviseringsarbete på produktionsavdelningen som genom ett affärsmässigt arbetssätt kunnat genomföra arbete till en minskad kostnad än förväntat.

Taxefinansierad verksamhet (VA)

- Den taxefinansierade VA-verksamheten gör ett överskott på cirka 3,4 mkr som främst beror på

mindre underhållsåtgärder på ledningsnät än planerat. Anledningen till detta beror främst på resursbrist dels internt men framförallt hos entreprenörer.

- Personalkostnaderna i verksamheten har varit något lägre kopplat till att planerad rekrytering inte lyckades.
- VA-verksamhetens resultat regleras mot fond vilket ger extra ekonomiskt utrymme kommande år.

3.4 Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden	
Ordförande:	Anette Karlsson (M)
Vice ordförande:	Sture Pettersson (S)
Verksamheter som lyder under nämnden: Avdelning förskola och pedagogisk omsorg, avdelning grundskola, avdelning gymnasium och vuxenutbildning, barn- och elevhälsoavdelning samt kostavdelning.	

Ansvarsområden

Nämndens ansvarsområden omfattar förskole- och fritidshemsverksamhet, skolbarnomsorg, grundskola, grundsärskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola. Även kostavdelningen ingår i nämndens ansvarsområden. Summering av ansvarsområden:

- Ge utbildning på förskole-, grundskole- och gymnasienivå, inklusive särskola samt tillhandahålla förskole- och fritidshemsplatser.
- Barn- och elevhälsan som består av specialpedagoger för alla barn inom förskolans verksamheter samt skolläkare, skolsköterskor, skollogoped, specialpedagoger, skolkuratorer och skolpsykologer för alla elever på grundskola och gymnasieskola.
- Kommunalt aktivitetsansvar som innebär att följa upp de ungdomar mellan 16 och 20 år som inte går i gymnasiet.
- Tillhandahålla vuxenutbildning inklusive särskild utbildning för vuxna och svenska för invandrare.
- Leverera näringsrika måltider av hög kvalitet till förskolor, skolor och äldreomsorg.
- Verksamheterna styrs till stora delar av skollagen.

Viktiga händelser under året

- Pandemin påverkar samtliga verksamheter men på olika sätt. Framst genom att det varit hög frånvaro bland personal och barn/elever.
- I förskolan har det varit både barn och personal borta och alla tjänster har inte behövt vikarietillsättas under våren eftersom det inte funnits barn i verksamheten. Under höstterminen var det fler barn i verksamheten vilket gjorde att vikarietillsättningen var högre. Inom grundskola och gymnasium har dock vikarier behövt tillsättas hela året även om många elever varit frånvarande.
- Enheter inom både förskola, grundskola och gymnasium har under året arbetat med sin inre organisation för att nå budget i balans för enheterna. Ytterligare arbete behövs där mer träffsäkra underlag för prognos tas fram för att enhetscheferna ska kunna följa upp sin ekonomi främst när det gäller personalkostnader.
- Grundskolan har under några år möjlighet till ett extra statsbidrag för "likvärdig skola" som möjliggör förstärkning i elevhälsan, kompetenshöjande insatser etcetera. Barn- och elevhälsan har under året avslutat tjänsten som skollogoped.
- Gymnasieskolan övergick till distansundervisning under våren och en del av höstterminen.
- Vuxenutbildningen övergick till distansutbildning i samband med pandemin och ser både fördelar och nackdelar med övergången. Under pandemin hjälpte vuxenutbildningen till att snabbtutbilda cirka 100 resurspersoner inom vård och omsorg.

Framtid

- Förskolan upplever en osäkerhet gällande antalet barn i förskolan framåt. Förskolans platsbehov säkras av byggnation av Kronoparkens förskola. Det pågår även en förstudie för byggnation av ny

förskola i Lugnås.

- Grundskolan har ett relativt konstant elevtal med variation mellan olika åldersgrupper. Särskolan har ett ökat mottagande av elever och behov av upprustning av lokaler.
- En översyn av skollokaler pågår. Bland annat Högelidsskolan ses över utifrån behov av renovering och tillbyggnad.
- Söktrycket till gymnasieskolan var stort hösten 2020 och en översyn av programutbudet har genomförts, men kan behöva revideras under kommande år, bland annat med anledning av eventuella statliga riktlinjer för gymnasiedimensionering.
- Högstadieskolorna förväntas ha fler elever inom några år och ombyggnationen och nybyggnation av skolrestaurang Tuva för Tunaholmsskolan och Vadsbogymnasiet möjliggör fler skollokaler vid Tunaholmsskolan samt ger kostavdelningen en möjlighet till nysatsning.
- Vuxenutbildningen har stor efterfrågan på yrkesprogram.
- Kostavdelningen öppnar ny skolrestaurang och har behov av att nysatsa och rekrytera personal för verksamheten.

Ekonomisk översikt

Utbildningsnämnden (mkr)	Budget	Bokslut	Avvikelse
Intäkter	-397,0	-414,2	17,2
Kostnader	907,9	933,0	-25,1
Nettokostnader	510,9	518,7	-7,9

Utbildningsnämndens verksamheter visar i årsbokslutet ett sammantaget underskott motsvarande 7,9 mkr.

Sektor utbildning centralt visar i årsbokslutet ett underskott beroende på att interkommunala kostnader inom alla skolformer blivit högre än budgeterat.

Förskola och pedagogisk omsorg visar totalt sett ett överskott beroende på färre barn i verksamheten än vad som beräknats i budgeten. Vid genomgång av vårdnadshavares inkomster har återkravet, utifrån att vårdnadshavare haft högre inkomst, gett cirka 0,5 mkr mer än beräknat i intäkt. Merparten av enheterna visar en budget i balans bland annat beroende på minskade personalkostnader och inköpsstopp. Under året har kostnader för vikarier kraftigt varierat med anledning av den pågående pandemin.

Grundskolan visar ett underskott vid merparten av skolenheterna huvudsakligen relaterade till personalkostnader. Enheterna Unica, Tidavad, Prisma, Högelidsskolan f-6, Hasslerör, Sjötorps fritidshem, Ullervad, Kvarnstenen och grundsärskolan visar större underskott. Enheterna Tunaholmsskolan och Grangärdet har budget i princip balans medan Högelidsskolan 7-9 och Lyrestad visar på överskott.

Gymnasiet visar ett totalt underskott på grund av tillkommande personalkostnader i samband med pågående pandemi. Detta tillsammans med ökade kostnader för skolskjutsar och inackordering påverkar resultatet. Besparingar har gjorts inom verksamheten gällande läromedel, APL och minskad kompetensutveckling, men det räcker inte fullt till för att klara underskottet.

Vuxenutbildningen visar ett överskott. Detta beror på att staten under året tagit bort medfinansieringskravet.

Kostavdelningen visar vid helåret ett underskott på drygt 1 mkr. I kostnaderna ingår tomhyra för Centralköket under året med 1,2 mkr. Tillskjutna medel från kommunfullmäktige i oktober för hyran ligger bokfört centralt. Under året har mertid, övertid och vikarier använts för att bemanna vilket påverkat att personalkostnaden blivit högre än budgeterat.

Barn- och elevhälsan anslagsfinansieras utifrån de uppdrag som ligger på avdelningen, bland annat de medicinska insatserna. Det finns därför inga stora variationer i inkomster eller utgifter över året. Tre

längre vakanser avspeglas i det ekonomiska resultatet.

3.5 Socialnämnden

Socialnämnden	
Ordförande:	Richard Thorell (M)
Vice ordförande:	Sebastian Clausson (S)
Verksamheter som lyder under nämnden: Vård- och omsorgsavdelning inkluderande biståndsenhet (egen avdelning fram till augusti 2020) samt individ- och familjeomsorgsavdelning barn och unga respektive individ- och familjeomsorgsavdelning vuxna.	

Ansvarsområden

Nämnden har till uppgift att fullgöra kommunens uppgifter inom socialtjänsten och det som i lag sägs om socialnämnd samt att fullgöra kommunens uppgifter enligt lag om stöd och service till vissa funktionshindrade. Nämnden har också till uppgift att leda och ansvara för den kommunala hälso- och sjukvården inklusive hemsjukvården. Summering av ansvarsområden:

- Kommunens uppgifter inom socialtjänsten.
- Kommunens uppgifter enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade.
- Leda och ansvara för den kommunala hälso- och sjukvården.
- Ge stöd, vård och omsorg i livets olika skeden.
- Kommunens uppgifter enligt alkohollagen och tobakslagen.
- Verksamheterna styrs till stora delar av socialtjänstlagen (SoL) men också av hälso- och sjukvårdslagen (HSL), lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS), lagen om vård av missbrukare i vissa fall (LVM) och lag med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) med flera.

Viktiga händelser under året

- Den pågående Coronapandemin har haft stor påverkan på arbetet i hela sektorn i form av ökad bemanning, omfattande smittspårning, höga sjuktal och extra kostnader för skyddsutrustning samt anpassning av verksamheten
- En ny avdelning inom särskilt boende har öppnats på Alen.
- Ett nytt LSS-boende har öppnats (Solgläntan).
- Nytt ersättningsystem för hemtjänsten har införts.
- Ny organisation på Maria Nova har införts för bättre samordning av insatser och ett genomgripande effektiviseringsarbete som kommer att ge effekt under kommande år.
- En boendetrappa där insatser och boende kombinerats har kunnat startas till viss del.
- Ett stort ESF-finansierat projekt, Växtkraft, har startats som vänder sig till de som står långt från arbetsmarknaden.
- Hela ansvaret för familjecentralen inklusive öppna förskolan har överförs till sektor stöd och omsorg.
- Verksamheten vid HVB Pilen har omstrukturerats och nya möjligheter har skapats vad gäller insatser på hemmaplan.
- Ungdomscentrum Clara har startat som en enkel kontaktväg för ungdomar och deras föräldrar.

Framtid

Efterfrågan på sektor stöd och omsorgs insatser ökar ständigt då antalet äldre blir fler och så även andelen personer med omfattande sjukvårdsbehov som vårdas. Utvecklingen av den nära vården betyder att fler som tidigare varit på sjukhus nu får vård i hemmet, vilket kräver mer resurser.

Användandet av droger bland barn och unga ökar och med detta även tillgång och acceptans. Kostnaden för vårdplaceringar utanför det egna hemmet förväntas inte minska eftersom behoven ökar genom en negativ samhällsutveckling inom kriminalitet, missbruk och våld i hemmet. Detta kommer ge kommunen en större volym av ärenden. På individnivå kan kostnaderna reduceras i form av alternativa lösningar som kommer att kräva mer flexibilitet än de som finns idag. Allt fler familjer söker sig till socialtjänsten för stöd i föräldrarollen.

Socialtjänsten ser att allt fler vuxna med missbruk och eller psykiatriska diagnoser hamnar utanför både arbete och boende. Efterfrågan på mer specialiserade insatser inom LSS ställer nya krav på insatser och boendeformer.

Det finns ett förslag till revidering av socialtjänstlagen vilket innebär större möjligheter att ge insatser utan föregående utredning. Detta skulle ge möjlighet att omdisponera resurser från handläggning och dokumentation till insatser.

Ekonomisk översikt

Socialnämnden (mkr)	Budget	Bokslut	Avvikelse
Intäkter	-111,9	-256,1	144,3
Kostnader	673,7	817,0	-143,2
Nettokostnader	561,9	560,9	1,0

Överskottet uppgår till 1 mkr och beror på de extra medel som kommunstyrelsen tillskjutit vid två tillfällen.

Under året har Mariestads kommun ansökt om statsbidrag för verksamheter inom socialtjänst till följd av ökade kostnader på grund av pandemin. Kostnaderna är relaterade till verksamheterna inom vård och omsorg. Vård- och omsorgsavdelningen har även upprättat ett lager med skyddsutrustning till ett värde av 3,4 mkr.

Under året har det särskilda boendet Alen öppnat en tredje våning, vilket inte fanns med i budget. Detta har inneburit tillkommande kostnader på cirka 2,7 mkr för personal och inventarier.

LSS-verksamheterna gör en positiv avvikelse, vilket främst beror på återbetalning av assistansersättning från Försäkringskassan uppgående till 0,7 mkr. Öppnandet av det nya LSS-boendet Solgläntan i slutet av 2020 har medfört ökade kostnader för personal och övriga inköp av inventarier på 0,7 mkr.

IFO, barn och unga visar ett underskott med 0,8 mkr medan placeringar barn och unga visar ett underskott med 6,1 mkr. Andra kommuner har tidigare köpt plats vid kommunens hem för vård eller boende men dessa har avslutats under året, vilket minskat intäkterna.

IFO, vuxna visar ett överskott på 4,9 mkr som främst kan härledas till ett tillskott och ändrade redovisningsprinciper. Tillskottet uppgick till 3 mkr och är ett engångsbelopp riktat mot det ekonomiska biståndet (försörjningsstöd). En ny organisation inom IFO, vuxna under 2020 har lett till positiva effekter för både placeringskostnader och försörjningsstöd. Genom en ökad samverkan och ett samlat grepp runt enskilda har de gemensamma resurserna lett till positiva resultat i arbetet kring hemmaplanslösningar. Detta trots att målgruppen under de senaste åren har en betydligt försämrad psykisk och somatisk hälsa.

3.6 Miljö- och byggnadsnämnden

Miljö- och byggnadsnämnden	
Ordförande:	Anders Bredelius (M)
Vice ordförande:	Gunnar Welin (M)
Andra vice ordförande:	Kjell Lindholm (C)
Mariestad, Töreboda och Gullspångs kommuner samverkar i en gemensam miljö- och byggnadsnämnd. Mariestads kommun är huvudman.	
Verksamheter som lyder under nämnden: Miljöenhet, byggenhet samt klimat- och energienhet.	

Ansvarsområden

I nämndens ansvarsområden ingår byggnadsfrågor, bland annat prövning av bygglov. Nämnden ansvarar också för kommunernas arbete med frågor som rör livsmedel, människors hälsa, skyddet av miljön och naturvårdsfrågor. Arbetet sker utifrån ett antal lagar som plan- och bygglagen, miljöbalken och livsmedelslagen. Summering av ansvarsområden:

- Ärenden och uppdrag inom miljö- och byggnadsområdet.
- Handlägga och pröva ansökningar inom bygg- och miljöområdet och klagomål mot gällande lagstiftning.
- Utföra kontroll och tillsyn av verksamheter och anläggningar enligt miljö- och byggnadslagstiftning med tillhörande författningar.
- Bistå med en samlad kompetens för naturvård till kommunerna Mariestad, Töreboda och Gullspång.
- Följa och delta i planering och utveckling inom miljö- och byggnadsområdet.

Viktiga händelser under året

- Coronapandemin har under hela året påverkat verksamheten.
- Kommunen har tilldelats ansvar för att se till att verksamhetsutövare vidtar åtgärder för att det ska undvikas trängsel vid serveringsställen. Det förebyggande arbetet har gett bra effekt men har påverkat övrig tillsyn/kontroll negativt.
- Nya regler i plan- och bygglagen (PBL) som nu tillåter Attefallshus upp till 30 kvadratmeter.
- Ny avfallsförordning den 1 augusti med skärpning i lagstiftningen vad beträffar dokumentation och rapportering av farligt avfall som uppkommer hos verksamhetsutövare. Denna förordning bygger på EU:s skärpta krav på avfallshantering.
- Arbetet kring tillsyn inom PBL har påbörjats under år 2020 beräknas fortsätta framöver.

Framtid

Befolkningsantalet, enligt prognos, visar en liten ökning jämfört med föregående år. En ökad inflyttning och ökningen bland befolkningen genererar också mer antal bygglovsansökningar. Även större företag förväntas etablera sig i kommunerna och därmed förstärka självförsörjningsgraden.

För miljöenheten förväntas antalet klagomål och hälsoskyddsärenden öka med ett större befolkningsantal. Klagomålsärenden är inte alltid möjliga att debitera och kräver i vissa fall stora arbetsinsatser och kan då undandra resurser från arbetsuppgifter som kan debiteras.

Det kommer att ske ändringar varje år framöver i livsmedelslagstiftningen med EU:s nya kontrollförordning tillsammans med den nya riskklassningen som är inte helt färdig än, vilket fordrar ändringsarbete för livsmedelstillsynen årligen fram till år 2024. Nämnden har tillförts tillsynsansvar enligt alkohol -och tobakslagstiftning för Mariestads kommun. Denna verksamhet förväntas vara

självfinansierande.

Ekonomisk översikt

Miljö- och byggnadsnämnden (mkr)	Budget	Bokslut	Avvikelse
Intäkter	-13,6	-14,7	1,1
Kostnader	19,9	18,4	1,5
Nettokostnader	6,3	3,7	2,6

Bokslutet för miljö -och byggnadsnämnden uppvisade ett överskott på 2,6 mkr. Resultatet fördelas enligt fördelningen 62 procent Mariestad, 24 procent Töreboda och 14 procent Gullspång. Det innebär att resultatet för Mariestad blev 1,6 mkr, Töreboda 0,6 mkr och Gullspång 0,4 mkr.

Verksamheten har haft ökade intäkter på 1,1 mkr, detta beror främst på att fler företag börjar etablera sig i kommunerna samt att det ökade intresset för byggnation av padelhallar.

Verksamheten har under oktober fått utbetalning från regeringen för tillsyn av tillfälliga smittskyddsåtgärder på serveringsställen, detta för att täcka kostnader som uppkommit i samband med tillsynen.

De minskade kostnaderna för miljö -och bygglovsavdelningen härleds till flera vakanser större delen av året. På grund av att tjänsterna inte återanställs direkt har den positiva avvikelsen blivit större än beräknat. Rollerna verksamhetschef och bygglovschef har även de varit vakanta periodvis.

3.7 IT-nämnden

IT-nämnden	
Ordförande:	Johan Abrahamsson (M), Mariestad
Vice ordförande:	Bengt Sjöberg (M), Töreboda
IT-nämnden är gemensam för Mariestad, Töreboda och Gullspång. Töreboda kommun är huvudman	
Verksamheter som lyder under nämnden: IT-avdelning.	

Ansvarsområden

IT-nämndens uppdrag regleras i reglemente och samarbetsavtal inom MTG och innebär i korthet att:

- tillhandahålla drift, support och förvaltning av system och nätverksmiljön för verksamheterna i medlemskommunerna.
- bedriva verksamheten inom tilldelade ekonomiska ramar och på ett ändamålsenlig och effektivt sätt.
- i enlighet med beslutade mål, riktlinjer och ekonomiska ramar bland annat ansvara för att:
 - styra de interna IT-funktionerna för att säkerställa att stödet svarar mot verksamhetsbehovet.

Viktiga händelser under året

- 2020 har till stor del präglats av den pågående pandemin och IT-avdelningen har anpassat arbetet utifrån verksamheternas förändrade behov och efterfrågan men också utifrån att säkerställa vår egen drift- och leveransförmåga.
- För att säkerställa att inte hela personalstyrkan för kritisk verksamhetsdrift blir sjuka samtidigt har vi infört växelvis hemarbete sedan april.
- Prioriterat fokus på leveranser och support till verksamheterna för bland annat teknik och stöd kring nytt arbets- och mötessätt, främst kopplat till distansarbete.
- Stor andel stödjande arbete i verksamheternas utveckling och digitaliseringsprojekt, till exempel produktion av e-tjänster/i-tjänster, övergång O365, nytt MTG-gemensamt Intranät, E-arkiv, hanterade mobiltelefoner, IoT-lösningar, Open data, digitala prov i skolan, digital signering i vården med mera.
- Robotic Process Automation (RPA-lösning) har införskaffats och arbete påbörjat med att automatisera verksamhetsprocesser.
- Redundant serverlösning har efter beslut i IT-nämnden köpts in och installerats i sekundär serverhall för att vid ett allvarligt stopp i primär serverhall kunna köra de viktigaste MTG-systemen från den sekundära serverhallen.
- Drift av MTG:s IT-miljö har varit stabil utan några allvarliga driftavbrott eller incidenter.
- IT-supporten har under 2020 hanterat och avslutat 26 329 ärenden varav 9 294 är helt automatiserade med självbetjäningstjänsten för lösenordshantering.

Framtid

Den pågående digitaliseringen i samhället påverkar i högsta grad de digitala verktyg och system som organisationens medarbetare, elever och invånare använder.

Pandemin har medfört kraftigt ökad efterfrågan och nyttjande av digitala verktyg och tjänster under 2020. Detta har ställt nya krav på både tjänster, verktyg, mobilitet/extern åtkomst, kapacitet och inte minst säkerhet inom MTG. Oavsett pandemins längd så är de nya digitala arbetssätten här för att stanna och

fortsätta att utvecklas.

Utifrån den ökade efterfrågan av IT-avdelningens stöd i verksamhetsutvecklingen och digitaliseringen finns ett tydligt behov av att förstärka med resurser för detta på IT-avdelningen för att klara efterfrågan. Om inte stöd kan ges i den omfattning verksamheterna behöver i sin utveckling så kan de inte förändra och ställa om sitt arbetssätt och nyttja de möjligheter som finns inom digitaliseringen.

IT-avdelningens budget bör därför utökas med resurs/-er motsvarande den ökade efterfrågan.

Ekonomisk översikt

IT-nämnden (mkr)	Budget	Bokslut	Avvikelse
Intäkter	-22,6	-24,8	-1,8
Kostnader	22,6	24,7	1,9
Nettokostnader	0,0	0,1	0,1

Resultatet för 2020 är plus 0,1 mkr.

I resultatet ovan redovisas kostnader och intäkter på cirka 1,9 mkr som hanteras via IT-nämnden och vidarefaktureras med samma belopp mot verksamheter, till exempel licenser och programvara. Enskilt största posten är Microsoftlicenser på cirka 1,7 mkr. Dessa kostnader och intäkter påverkar inte IT-nämndens resultat men väl den totala omsättningen som för 2020 uppgår till 24,7 mkr. MTG-gemensamma centrala budgeten uppgår för 2020 till cirka 18,3 mkr.

Personalkostnaderna gav ett förväntat överskott 2020 med anledning av sjukdom, föräldraledigheter och en rekrytering som skjutits fram något på grund av Coronasituationen. Viss del av personalkostnaderna har ersatts med konsultkostnader som då bokförs under kostnader.

I resultatet ovan är även kostnaden för inköp av serverlösning till redundant serverhall uppbokad.

Det positiva resultatet för IT-nämnden 2020 återbetalas till kommunerna enligt gällande fördelningsmodell (60/25/15 procent).

3.8 Lönenämnden

Lönenämnden	
Ordförande:	Catarina Davidsson (C), Karlsborg
Vice ordförande:	Carina Gullberg (S), Gullspång
Lönenämnden är gemensam för Mariestad, Töreboda, Gullspång och Karlsborg. Gullspånga kommun är huvudman.	
Verksamheter som lyder under nämnden: Löneadministration.	

Ansvarsområden

- Gullspånga kommun är värdkommun för den gemensamma lönenämnden. Mariestad, Töreboda, Gullspång och Karlsborgs kommuner ingår i lönenämnden.
- Nämnden ansvarar för medlemskommunernas uppgifter inom området för löne- och pensionsadministration.
- Lönekontoret är lokaliserat till Hova. Lönenämndens verksamhet ansvarar även för lönearbete åt Tolkförmedlingen Väst, Biosfär och Kooperativet laxen.

Viktiga händelser under året

- Det har varit ett händelserikt år för lönekontoret. Information och data har önskats ta fram ur systemet för analys och strategisk planering i verksamheterna för att kunna ge bra förutsättningar och att lön görs rätt.
- På grund av covid-19 fick personalen i mars lämna sina arbetsplatser på kontoret, för att arbeta hemifrån året ut. Detta har mynnat ut i ett nytt sätt att arbeta och öppnat ögonen för arbetsuppgifter som tidigare gjorts av vana.
- Fokus har fortsatt legat på digitalisering och en e-tjänst för förtroendevaldas ersättning har implementerats. Ett utbildningsprogram för kommunernas chefer har arbetats fram under året och kör igång i januari 2021.
- Två kontorslokaler har sagts upp som ett led i det besparingskrav som ligger på verksamheten.

Framtid

I digitaliseringens fotspår går allt fler myndigheter mot ökad standardisering och öppnar upp för nya sätt att ta in data. Skatteverket banade vägen och fler mottagare av rapporter är på gång. Tack vare arbetsgivardeklaration på individnivå (AGI) har hanteringen av sjuklönekostnader och nedsättningar av arbetsgivaravgifter förenklats. På det här sättet får vi ett bättre informationsflöde och möjlighet till en mer snabbare löneprocess. Bra systemstöd och tydliga löneprocesser är det som kommer ligga till grund för att klara anpassningen till ett än mer digitaliserat arbetssätt. Fler och fler efterfrågar digitala lösningar framför traditionella pappersblanketter, för att möta behovet så behöver nya arbetssätt och metoder tillämpas. När det gäller lönekontorets roll och dess utformning skiftar nu fokus från ren administration till ett större fokus på konsultation. Detta märks även i kravställningen på vad löneadministratörer ska kunna, och möjliggörs också tack vare den teknikutveckling som sker. Detta i sin tur ställer högre krav på kompetens och fortbildning hos personalen på lönekontoret.

En av de samverkande kommunerna kommer att lämna samarbetet vilket gör att den fortsatta verksamheten måste anpassa sig utifrån de nya förutsättningarna.

Ekonomisk översikt

Lönenämnden (mkr)	Budget	Bokslut	Avvikelse
Intäkter	-11,2	-11,2	0,0
Kostnader	11,2	10,7	0,5
Nettokostnader	0,0	0,5	0,5

Lönenämnden gör ett överskott på 0,5 mkr, vilket har återbetalats till kommunerna enligt nedan Mariestad 52 procent, Töreboda 21 procent, Gullspång 13 procent och Karlsborg 14 procent.

Verksamheten har under året haft högre intäkter än vad som budgeterats. Detta beror dels på att överskottet från 2019 års resultat fördes över till 2020 för att täcka kostnaderna för ett digitaliseringsprojekt, samt intäkter från Kooperativet laxen och Biosfär.

Den positiva avvikelsen på 0,2 mkr på personalkostnaderna beror på en överbudgetering vid året början för att täcka eventuella kostnader för föräldrapenning. Det förklaras också genom viss sjukfrånvaro under året.

Den negativa avvikelsen på 0,2 mkr på kostnadssidan förklaras genom inköp av e-tjänsten "Ersättning till förtroendevalda" som inte låg med i budgeten.

4 Finansiella rapporter

I avsnittet redogörs först för vilka redovisningsprinciper och redovisningsbegrepp som används. Därefter redovisas kommunens och koncernens räkenskapsrapporter med resultaträkning, balansräkning och kassaflödesanalys samt noter, affärsverksamhet och VA-verksamhet.

4.1 Redovisningsprinciper

Redovisningsprinciper kommunen

Kommunens årsredovisning har upprättats enligt Lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR). Rådet för kommunal redovisning (RKR) lämnar rekommendationer om redovisningsprinciper.

Det innebär bland annat att:

- Intäkter redovisas i den omfattning de ekonomiska fördelarna kommer att tillgodogöras kommunen och räknas på ett tillförlitligt sätt.
- Kostnader redovisas fortlöpande då de uppstår med beaktande av försiktighetsprincipen.

Skatteintäkter och statsbidrag

- I enlighet med RKR:s rekommendation R2 från november 2019 har kommunalskatten periodiserats enligt den prognos som lämnas från Sveriges kommuner och landsting i december aktuellt år.
- Kommunen har erhållit statsbidrag för ökad välfärd under pandemin. Detta har bokats som generellt statsbidrag.
- Socialstyrelsen har betalat ut ersättning för merkostnader under pandemin. Kommunen har skickat in ansökan och för perioden februari till augusti har 91,4 procent av sökt belopp erhållits. För omgång två till och med november har ansökan gjorts och samma procentuella nivå har bokats upp men ej erhållits vid årsskiftet. För december finns inget belopp upptaget i redovisningen.

Pensionskostnader

- I enlighet med RKR R10 har den särskilda löneskatten på pensionskostnader periodiserats. Uppgifter om aktualiseringsgrad och överskottsmedel i försäkringen lämnas i not. Värdering av pensionsförpliktelser görs med tillämpning av RIPS19.
- Särskild avtalspension och visstidspension är beräknade enligt RKR R10.
- Förtroendevaldas pensioner redovisas som avsättning.
- Kommunens pensionsskuld redovisas enligt den så kallade blandmodellen, vilket innebär att skulden visas som en ansvarsförbindelse utanför balansräkningen. Värdet på ansvarsförbindelsen är något som i framtiden kommer att belasta kommunens resultat och likviditet. Beräkning och underlag för pensioner erhålls från KPA pension i samband med årsbokslutet.
- Pensionsskulden till och med 1997 redovisas inom linjen i balansräkningen under raden "Pensionsförpliktelser som inte har upptagits bland skulderna eller avsättningarna". Löneskatt har upptagits i beloppet. Intjänade pensioner från 1998 återfinns i balansräkningen under raderna avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser och kortfristiga skulder. Kommunen har beslutat att årligen, från 1998, utbetala hela intjänandet av pensionen till de anställda.
- Samtliga pensionsförpliktelser är återlånade.

Personalkostnader

- Okompenserad övertid, sjuklön, mertid samt jour och beredskap med tillkommande upplupna sociala avgifter redovisas som kortfristig skuld.
- Förändring av semesterlöneskuld redovisas i driftredovisningen. Total semesterlöneskuld redovisas som kortfristig skuld.
- Sociala avgifter har bokförts löpande månadsvis i form av procentuellt omkostnadspålägg. Nämndernas påslag har varit 40,15 procent vilket är samma som den av SKR rekommenderade avgiften. Påslaget innehåller sociala avgifter och pensionskostnader.
- Under året har kommunen fått 17 mkr i ersättning för sjuklönekostnader från staten. För perioden april till september var ersättningen 100 procent av faktisk sjuklönekostnad, för oktober till december enligt procentuell fördelning baserat på totala sjuklönen. Ersättningen har varje nämnd fått till sig baserat på utfallet per månad på enskilt ansvarsområde.

Anläggningstillgångar

- Anläggningstillgångarna har i balansräkningen upptagits till anskaffningsvärdet med avdrag för planerliga avskrivningar. Ett basbelopp 47 300 kronor och en livslängd över tre år används som gräns för att få bokföras som investering.
- Linjär avskrivning görs vilket innebär samma avskrivningsbelopp per år fördelat över avskrivningstiden. Avskrivningar påbörjas månaden efter att investeringen tagits i bruk.
- Aktiverade tillgångar belastas med en kalkylränta på 1,25 procent baserat på bokfört värde.
- Komponentavskrivning på anläggningar sker på samtliga nya investeringar. Följande indelningar görs:

Anläggningstyp	År
Mark	Ingen avskrivning
Markanläggningar	20-50
Maskiner och inventarier	5-10
Gator	20-100
Byggnader	20-80
Vatten/avlopp (VA)	50

För gator görs indelning i lokalgator, huvudgata, bostadsgata och broar samt däriinom i ytskikt och överbyggnad.

För byggnader görs indelning i ett större antal angivna komponenter som stomme, fasad, ytskikt och ventilation. För varje enskilt projekt sker indelning i komponenter med olika nyttjandeperioder.

Vatten och avlopp har ledningsnät som en komponent. Övriga anläggningar inom VA har komponenter utifrån inriktning och syfte där angivna komponenter inom byggnader eller andra delar användas.

- Omprövningar av nyttjandetiden görs om inriktningen eller användningsområdet ändras.
- Nedskrivningar av anläggningstillgångar görs om rivning av byggnad sker, om anläggningen inte längre finns kvar eller om annat uppstår som ger upphov till nedskrivning. Årlig bedömning görs. Kostnaden för nedskrivning belastar driftredovisningen aktuellt år.

Övriga redovisningsprinciper

- Räntekostnader belastar inte pågående investeringsprojekt innan färdigställande.
- För bidrag till infrastrukturella investeringar finns möjlighet till periodisering av kostnaden.

Kommunen periodiserar utbyggnaden av E20 över 15 år, från år 2014-2029. Under året har det gjorts utbetalning på 6,9 mkr för E20. Detta har skett till Skaraborgs kommunalförbund som är samordnande part i Skaraborg. Kommunalförbundet vidarebefordrar kommunernas belopp till Trafikverket. Utbetalningen beräknas ske under åren 2020 till 2025.

- RKR rekommendation R8 Redovisning av derivat och säkringsredovisning anger att redovisning av ränterisk och valutarisk ska göras där derivatinstrument finns. Kommunen har sedan tidigare tecknat ränteswappar vilket redovisas i not.
- Syftet med säkringen är att undvika snabba förändringar av ränteläget och att inte få stora svängningar i finansiella kostnader. Kommunens finanspolicy som visar hur kreditförfallet och räntebindningen ska vara fördelat i tidsintervallet noll till fem år.
- Ränteswappar innebär en risk och vid ett undervärde mot marknadsvärdet är motsvarande belopp den risk och kostnad kommunen har om ränteswappar måste lösas i förtid.
- I december 2020 har kommunen förtidsinlöst samtliga ränteswappar. Detta sänker de årliga finansiella kostnaderna vid nuvarande räntenivåer men kortsiktigt är andelen rörlig ränta hög.
- Upplupna kostnadsräntor och intäktsräntor som hör till aktuellt år har bokförts och belastat redovisningsåret.
- Kommunen är ansvarig för koncernkrediten på bank. Det innebär att fordran respektive skuld för koncernbolagens likvida medel på konton ska redovisas hos kontoinnehavaren/gäldenären. Detta redovisas hos kommunen.
- I enlighet med RKR:s rekommendation R18 särredovisas intäkter och kostnader inom taxefinansierad verksamhet som en kortfristig skuld alternativt kortfristig fordran.
- Under året har kommunen med anledning av pandemin byggt upp ett varulager som består av förbrukningsmaterial inom omsorgs- och städverksamheten. Lagret motsvarar cirka 6 månaders förbrukning och har vid bokslutstillfället värderats till 80 procent av aktuellt värde. Nivån grundas på att återanskaffningsvärdet bedöms att sjunka under 2021 utifrån ett högt aktuellt inköpspris.

Sammanställd redovisning (koncernen)

Den sammanställda redovisningen har upprättats enligt den Kommunala redovisningslagens kapital 12. Bolag eller kommunalförbund med ägarandel överstigande 20 procent ingår i den sammanställda redovisningen.

Inga förändringar i sammansättningen av kommunkoncernen har skett under räkenskapsåret.

- Upprättandet av årsbokslutet har gjorts enligt förvärvsmetoden med proportionell konsolidering.
- Transaktioner av väsentlig betydelse mellan kommunen och bolagen har eliminerats.
- I övrigt enligt samma redovisningsprinciper som kommunen.

4.2 Begreppsförklaring

- **Resultaträkning**

Resultaträkningen visar årets finansiella resultat och hur förändringen av egna kapitalet har uppkommit. Resultaträkningen beskriver hur kommunen finansierat verksamheten under året (intäkter), och vilken resursförbrukning prestationerna har fört med sig (kostnader). Förändringen av det egna kapitalet kan också utläsas genom att jämföra de två senaste årens balansräkningar.
- **Balansräkning**

Balansräkningen beskriver den ekonomiska ställningen på balansdagen det vill säga den 31 december. Balansräkningen visar hur kapitalet har använts (tillgångar) och hur det har anskaffats (skulder och eget kapital). Tillgångssidan består av likvida medel, fordringar och olika anläggningstillgångar som fastigheter, gator och VA-nät. Skuldsidan visar hur tillgångarna har finansierats. Det sker på två sätt, dels genom lånade medel och dels genom eget kapital, det vill säga överskott från verksamheterna. Soliditeten, det vill säga storleken på det egna kapitalet i förhållande till totala tillgångar, är ett mått på kommunens finansiella styrka. Soliditeten är viktig att följa och analysera under en längre tidsperiod.
- **Kassaflödesanalys**

Kassaflödesanalysen visar en betalningsflödesrapport som förklarar hur räkenskapsperiodens löpande verksamhet och investeringar har finansierats, både internt och externt. Analysen visar hur detta har inverkat på verksamhetens likvida medel.
- **Anläggningstillgångar**

Tillgångar som är avsedda för att ägas under längre tid än tre år. Huvuddelen av anläggningstillgångarna är fastigheter, VA-anläggningar, maskiner och inventarier.
- **Avskrivningar**

Avskrivningar beräknas på anläggningstillgångarnas ursprungliga anskaffningsvärde och den ekonomiska livslängden med inriktning på komponenter.
- **Komponentavskrivning**

Indelning av anläggningstillgångar i olika komponenter efter beräknad livslängd exempelvis stomme, ventilation, el och ytskikt. Fastighet, gata och vatten/avfall är områden där uppdelning sker.
- **Kortfristiga skulder**

Kortfristiga lån som skall betalas tillbaka inom ett år från balansräkningens datum.
- **Långfristiga skulder**

Skulder som återbetalas på längre tid än ett år.
- **Likviditet**

Betalningsförmåga på kort sikt.
- **Nettoinvesteringar**

Investeringar efter avdrag för investeringsbidrag.
- **Nyckeltal**

Mäter förhållandet mellan två storheter, till exempel eget kapital i procent av totala tillgångar (soliditet).
- **Omsättningstillgångar**

Pengar eller andra tillgångar som relativt snabbt kan omsättas till likvida medel.
- **Rörelsekapital**

Skillnaden mellan omsättningstillgångar och kortfristiga skulder. Rörelsekapitalet avspeglar kommunens finansiella styrka.
- **Soliditet**

Andelen av eget kapital i relation till det totala kapitalet. Måttet visar hur stor andel av det totala kapitalet som är eget riskbärande kapital, dvs. den del som inte är skulder.

- **Periodisering**
Anvisningarna inför bokslutet har varit att alla kostnader och intäkter ska periodiseras och tas upp under det verksamhetsår som de tillhör.
- **Pensionsskuld**
Pensionsskulden redovisas från och med 1998 enligt "blandmodellen" i den nya redovisningslagen. Detta innebär att årets avsättning redovisas bland verksamhetens nettokostnader i resultaträkningen och att skulden redovisas på balansräkningen. Endast tillkommande pensionsskuld från och med 1998 redovisas som pensionsskuld. Pensionsskulden per 31 december 1997, redovisas från och med 1998 som en ansvarsförbindelse.
- **MTG**
Avser Mariestad, Töreboda och Gullspångs kommuner. Mariestad som huvudman ansvarar för miljö- och byggnadsnämnden som startade sin verksamhet den 1 januari 2007 och en gemensam teknisk nämnd som startade sin verksamhet den 1 januari 2008.
- **RÖS**
Avser Räddningstjänsten Östra Skaraborg. Mariestad är en av sju medlemmar i ett gemensamt kommunalförbund. En politiskt tillsatt direktion med representanter för kommunerna fattar beslut om verksamheten där Mariestads andel är 26,27 procent.
- **AÖS**
Avser Avfallshantering Östra Skaraborg. Mariestad är en av sju medlemmar i ett gemensamt kommunalförbund. En politiskt tillsatt direktion med representanter för kommunerna fattar beslut om verksamheten där Mariestads andel är 14 procent.
- **Mkr**
Förkortning för miljoner kronor.

4.3 Resultaträkning

Resultaträkning (mkr)	Not	Kommunen Budget 2020	Kommunen 2020	Kommunen 2019		Koncernen 2020	Koncernen 2019
Verksamhetens intäkter	1	490,0	571,6	551,5		847,3	847,5
Verksamhetens kostnader	2, 3	-1 838,2	-1 905,9	-1 863,9		-2 074,7	-2 043,6
Avskrivningar	4	-66,0	-66,8	-61,8		-122,7	-156,4
Verksamhetens nettokostnader		-1 414,2	-1 401,1	-1 374,2		-1 350,1	-1 352,5
Skatteintäkter	5	1 114,5	1 086,3	1 096,7		1 086,3	1 096,7
Generella statsbidrag och utjämning	6	331,7	376,4	296,7		376,4	296,7
Verksamhetens resultat		32,0	61,5	19,2		112,6	40,9
Finansiella intäkter	7	12,0	17,6	12,8		2,6	4,2
Finansiella kostnader	8	-15,5	-36,3	-13,8		-50,0	-27,7
Resultat efter finansiella poster		28,5	42,8	18,2		65,2	17,4
Extraordinära poster		0,0	0,0	0,0		0,0	0,0
Årets resultat		28,5	42,8	18,2		65,2	17,4

4.4 Balansräkning

Balansräkning (mkr)	Not	Kommunen Budget 2020	Kommunen 2020	Kommunen 2019	Koncernen 2020	Koncernen 2019
TILLGÅNGAR						
Anläggningstillgångar						
Immateriella anläggningstillgångar		0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Materiella anläggningstillgångar						
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	9	1 627,8	1 569,7	1 480,7	2 922,7	2 782,9
Maskiner och inventarier	10	39,0	33,4	37,8	49,8	50,3
Finansiella anläggningstillgångar	11	37,2	37,2	37,2	56,2	49,5
Summa anläggningstillgångar		1 704,0	1 640,3	1 605,4	3 028,7	2 882,7
Bidrag till statlig infrastruktur	12	44,6	44,6	49,7	44,6	49,7
Omsättningstillgångar						
Exploatering, förråd	13	50,0	92,4	76,7	95,1	81,6
Fordringar	14	89,8	146,0	154,7	228,3	295,1
Kassa och bank	15	27,7	116,8	50,9	117,8	56,0
Summa omsättningstillgångar		167,5	355,2	282,3	441,2	432,7
Summa tillgångar		1 871,5	2 040,1	1 887,7	3 514,5	3 365,1
EGET KAPITAL AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER						
Eget kapital	16					
Årets resultat		28,5	42,8	18,2	65,2	17,4
Övrigt eget kapital		505,5	502,8	506,3	794,7	799,0
Resultatutjämningsreserv		24,4	46,1	24,4	46,1	24,4
Summa eget kapital		558,4	591,7	548,9	906,0	840,8
Avsättningar						
Avsättningar för pensioner	17	21,2	16,6	15,9	26,2	26,2
Uppskjuten skatteskuld	18	0,0	0,0	0,0	76,3	68,5
Övriga avsättningar	18	65,8	82,5	89,4	82,5	89,4
Summa avsättningar		87,0	99,1	105,3	185,0	184,0
Skulder						
Långfristiga skulder	19	968,1	901,0	837,9	1 923,7	1 852,3
Kortfristiga skulder	20	302,6	448,4	395,5	499,8	488,0
Summa skulder		1 270,7	1 349,3	1 233,4	2 423,5	2 340,3
Summa eget kapital, avsättningar och skulder		1 916,1	2 040,1	1 887,7	3 514,5	3 365,1
Borgen och ansvarsförbindelser						
Pensionsförpliktelser som inte har upptagits bland skulderna eller avsättningarna	21	570,4	558,0	572,4	558,0	572,4
Borgensättaganden	22	1 082,0	955,0	948,3		
varav borgen till kommunägda företag		909,9	905,2	895,5		
Hyres- och leasingavtal	23	0,0	669,6	604,8		
Ställda panter						
Inteckningar i fastigheter		0,0	0,0	0,0	266,5	266,5

4.5 Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalys (mkr)	Not	Kommunen Budget 2020	Kommunen 2020	Kommunen 2019		Koncernen 2020	Koncernen 2019
Den löpande verksamheten							
Årets resultat		28,5	42,8	18,2		65,2	17,4
Justering för ej likviditetspåverkande poster	4,24, 25	66,0	52,1	28,1		113,2	128,3
Justering realisationsvinster (-) / förluster (+)		0,0	-1,4	-1,6		-1,4	-1,6
Förändring av avsättningar	17	0,0	0,6	-1,6		0,0	-1,1
Medel från verksamheten före förändring av rörelsekapital		94,5	94,1	43,2		177,0	143,0
Ökning/minskning kortfristiga fordringar	14	0,0	8,7	-29,4		39,3	-70,4
Ökning/minskning förråd, varulager, exploatering	13	20,0	-15,7	25,2		-13,5	24,7
Ökning/minskning kortfristiga skulder	20	2,0	52,8	36,8		49,5	33,5
Kassaflöde från den löpande verksamheten		116,5	140,0	75,7		252,3	130,8
Investeringsverksamheten							
Försäljning av immateriella anläggningstillgångar		0,0	0,0	0,0		0,0	0,0
Bruttoinvestering i materiella anläggningstillgångar		-190,2	-153,8	-145,7		-265,7	-335,4
Erhållna investeringsbidrag, övriga investeringsinkomster		0,0	17,0	2,2		17,0	2,2
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		0,0	6,5	1,9		6,5	158,4
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-190,2	-130,3	-141,6		-242,2	-174,8
Finansieringsverksamheten							
Nyupptagna lån	26	124,0	80,0	140,0		88,8	140,0
Amortering av långfristiga skulder	26	-24,0	-20,7	-22,2		-23,5	-54,6
Övrig förändring av långfristiga skulder	26	0,0	3,8	-1,8		-6,6	7,5
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		100,0	63,1	116,0		58,7	92,9
Bidrag till infrastruktur							
Utbetalning av bidrag till statlig infrastruktur		-22,7	-6,9	0,0		-6,9	0,0
Årets kassaflöde		3,6	65,9	50,1		61,9	48,9
Likvida medel vid årets början		24,1	50,9	0,8		56,0	7,1
Likvida medel vid årets slut		27,7	116,8	50,9		117,9	56,0

4.6 Nothänvisningar

Not	(mkr)	Kommunen 2020	Kommunen 2019		Koncernen 2020	Koncernen 2019
1	Verksamhetens intäkter					
	Försäljningsintäkter	18,4	21,6		18,4	25,5
	Taxor och avgifter	136,4	134,1		136,4	107,6
	Hyror och arrenden	58,1	56,9		162,2	174,6
	Bidrag	166,7	143,4		169,0	169,7
	Försäljning av verksamhet och konsulttjänster	165,8	166,8		151,8	154,9
	Exploateringsintäkter	19,7	26,9		19,7	26,9
	Realisationsvinster	6,5	1,6		6,5	1,6
	Elnät/Elförsäljning/Fjärrvärme	0,0	0,0		169,6	186,5
	Övriga intäkter	0,0	0,2		13,7	0,2
	Summa	571,6	551,5		847,3	847,5
2	Verksamhetens kostnader					
	Personalkostnad inklusive sociala avgifter	1 147,2	1 115,8		1 216,0	1 189,6
	Pensionskostnader inklusive löneskatt	105,6	106,5		106,6	109,7
	Bidrag och transfereringar	54,8	55,9		54,8	55,9
	Material och varor	97,7	83,3		174,5	139,2
	Köp av verksamhet och tjänster	374,6	373,4		431,5	395,4
	Lokalhyror, fastighetsservice, hyra/leasing	154,5	158,0		74,6	123,9
	Realisationsförluster	5,1	0,2		5,1	0,2
	Övriga kostnader	56,7	51,7		101,9	110,6
	Avgår: Interna poster investeringsredovisning	-90,4	-80,9		-90,4	-80,9
	Summa	1 905,9	1 863,9		2 074,7	2 043,6
3	Ersättning för revisorer					
	Räkenskapsrevision	0,1	0,1		0,4	0,2
	Övriga revisionskostnader	0,5	0,8		0,6	0,9
	Summa	0,6	0,9		1,0	1,0
4	Avskrivningar					
	Maskiner och inventarier	7,6	7,6		10,2	16,9
	Fastigheter och anläggningar	59,1	54,3		112,4	114,1
	Nedskrivningar	0,0	0,0		0,0	25,5
	Summa	66,8	61,8		122,7	156,4
	Komponentavskrivning sker på samtliga anläggningar. Mer information under not 9 och 10.					
	Ingen nedskrivning har gjorts under året.					

Not	(mkr)	Kommunen 2020	Kommunen 2019		Koncernen 2020	Koncernen 2019
5	Skatteintäkter					
	Preliminär kommunalskatt	1 109,9	1 106,6		1 109,9	1 106,6
	Slutavräkning år 2018	0,0	0,6		0,0	0,0
	Slutavräkning år 2019	-6,0	-10,5		-6,0	0,6
	Avräkning år 2020	-17,5	0,0		-17,5	-10,5
	Summa	1 086,3	1 096,7		1 086,3	1 096,7
6	Generella statsbidrag					
	Utjämningsbidrag för inkomstutjämnning	260,5	244,9		260,5	244,9
	Utjämningsbidrag för LSS	16,2	14,8		16,2	14,8
	Avgift för kostnadsutjämnning	-26,8	-36,2		-26,8	-36,2
	Regleringsavgift	25,1	17,1		25,1	17,1
	Konjunkturstöd / generellt statsbidrag	3,8	6,6		3,8	6,6
	Konjunkturstöd / stöd för stärkt välfärd	46,1	0,0		46,1	
	Fastighetsavgift 2019	0,0	49,5		0,0	0,0
	Fastighetsavgift 2020	51,5	0,0		51,5	49,5
	Summa	376,4	296,7		376,4	296,7
7	Finansiella intäkter					
	Aktieutdelning	10,6	5,3		0,0	0,0
	Övriga finansiella intäkter	0,6	0,6		1,6	1,7
	Borgensavgift från de kommunala bolagen	5,4	4,4		0,0	0,0
	Kommuninvest överskottsutdelning	1,0	2,5		1,0	2,5
	Summa	17,6	12,8		2,6	4,2
	Beslut har tagits om ökad utdelning i VänerEnergi AB. Av aktieutdelningen på beslutade 12,0 mkr avser detta kommunens andel på 88 procent i VänerEnergi AB.					
	Borgensavgiften är 0,6 procent av utnyttjad borgen vid verksamhetsårets ingång.					
8	Finansiella kostnader					
	Räntekostnader (lån, bankswappar)	9,5	9,3		23,2	23,3
	Ränta på avsatta pensionsmedel	0,1	0,1		0,1	0,1
	Indexuppräknings på grundbelopp för bidrag till statlig infrastruktur	0,0	4,1		0,0	4,1
	Övriga bankkostnader	0,5	0,3		0,5	0,3
	Förtida lösen derivat	26,2	0,0		26,2	0,0
	Summa	36,3	13,8		50,0	27,7
	Lånekostnader redovisas i enlighet med huvudmetoden och belastar följaktligen resultatet i den period de hör hemma.					
	Under 2020 har den finansiella kostnaden för kommunens lån totalt varit 9,5 mkr varav rörlig ränta på upptagna lån 2,2 mkr och kostnaden för swappar 7,3 mkr.					

Not	(mkr)	Kommunen 2020	Kommunen 2019		Koncernen 2020	Koncernen 2019
	Indexuppräknigen för bidrag till statlig infrastruktur baseras på grundbeloppet i prisnivå för juni 2013 och indexuppräknigen sker med Trafikverkets investeringsindex för väg. Under 2020 är indexuppräknigen noll procent, totalt från 2013 14,3 procent. Mer information i not 12 och 18.					
	Under 2020 har totalt 8 räntederivat med nominella värden på totalt 380 mkr avslutats. De hade vid tidpunkten för avsluten ett negativt marknadsvärde som genererade en finansiell kostnad på 26,2 mkr. Avsluten ger en framtida årlig lägre finansiell kostnad. 2020-12-31 har kommunen inga räntederivat. I kommunens bolag finns fem stycken derivat kvar med totalt ett nominellt värde på 280 mkr.					
9	Mark, byggnader, tekniska anläggningar					
	Anskaffningsvärden					
	Ingående anskaffningsvärde	2 270,5	2 088,2		4 235,7	4 042,6
	Årets anskaffningar genom förvärv	0,0	0,0		0,0	70,3
	Årets investeringar	144,3	182,3		212,1	369,5
	Försäljningar/utrangeringar	-5,6	0,0		-5,6	-164,5
	Omklassificeringar	7,7	0,0		-16,0	-82,2
	Utgående anskaffningsvärde:	2 416,9	2 270,5		4 426,2	4 235,7
	Avskrivningar					
	Ingående avskrivningar	-789,8	-735,5		-1 423,8	-1 336,9
	Årets avskrivningar	-59,4	-54,3		-84,5	-105,2
	Årets försäljning	2,0	0,0		4,8	18,3
	Utgående avskrivningar	-847,2	-789,8		-1 503,5	-1 423,8
	Nedskrivningar/uppskrivningar					
	Ingående nedskrivningar/uppskrivningar	0,0	0,0		0,0	-3,5
	Årets nedskrivningar	0,0	0,0		0,0	-41
	Årets uppskrivningar	0,0	0,0		0,0	15,5
	Utgående nedskrivningar	0,0	0,0		0,0	-29,0
	Summa redovisat bokfört värde vid årets slut	1 569,7	1 480,7		2 922,7	2 782,9
	Specifikation:					
	Markreserv	28,4	31,0			
	Verksamhetsfastigheter	933,4	894,0			
	Fastigheter för affärsverksamhet	262,0	247,2			
	Gata, vägar och park	328,2	307,6			
	Övriga fastigheter	17,7	0,9			
	Summa utgående bokfört värde	1 569,7	1 480,7			
10	Maskiner och inventarier					
	Anskaffningsvärden					
	Ingående anskaffningsvärde	226,5	222,7		274,1	268,8
	Årets investeringar	4,8	3,8		10,6	6,9

Not	(mkr)	Kommunen 2020	Kommunen 2019		Koncernen 2020	Koncernen 2019
	Försäljningar/utrangeringar	-2,6	0,0		-3,9	-1,6
	Utgående anskaffningsvärde:	228,7	226,5		280,8	274,1
	Avskrivningar					
	Ingående avskrivningar	-188,6	-181,0		-223,8	-214,9
	Årets avskrivningar	-7,6	-7,6		-9,4	-8,9
	Årets försäljning	0,9	0,0		2,2	0,0
	Utgående avskrivningar	-195,3	-188,6		-231,0	-223,8
	Nedskrivningar					
	Ingående nedskrivningar	0,0	0,0		0,0	0,0
	Årets nedskrivningar	0,0	0,0		0,0	0,0
	Utgående nedskrivningar	0,0	0,0		0,0	0,0
	Summa utgående bokfört värde	33,4	37,8		49,8	50,3
	Avskrivning inom not 10 och 11 sker i kommunen med följande tider (år):					
	Mark	Ingen avskrivning	Ingen avskrivning			
	Markanläggningar	20-50	20-50			
	Byggnader	20-80	20-80			
	Gata	20-100	20-100			
	Vatten/avlopp	50	50			
	Maskiner och inventarier	5-10	5-10			
	Genomsnittlig avskrivningstid i år:	24,0	24,6			
	Kommunen använder komponentavskrivning för att få en mer rättvisande bild över livslängden och den årliga kostnaden baserat på gjorda investeringar. Komponenter tillämpas på nya investeringar samt större befintliga byggnader och anläggningar.					
	Individuell fördelning på komponenter har gjorts enligt framtagna fördelningsnyckel inom fastighet, gata, vatten/avlopp (VA) samt maskiner och inventarier.					
	Se även i stycket om redovisningsprinciper.					
	I bolagen sker avskrivning av byggnader och övriga anläggningar i intervallet 20-100 år. Komponentavskrivning tillämpas.					
11	Finansiella anläggningstillgångar					
	VänerEnergi AB	8,0	8,0		0,0	0,0
	Mariehus AB	3,0	3,0		0,0	0,0
	Andelar Kommuninvest	17,1	12,4		17,1	12,4
	Andelar övrigt	9,1	9,1		39,1	32,4
	Förlagslån Kommuninvest	0,0	4,7		0,0	4,7
	Summa	37,2	37,2		56,2	49,5
	Kommunen har tidigare betalat in särskild medlemsinsats i Kommuninvest AB. Detta för att uppnå högsta nivån baserat på invånarantalet för insatsskyldigheten i medlemskapet.					

Not	(mkr)	Kommunen 2020	Kommunen 2019		Koncernen 2020	Koncernen 2019
	Under 2020 har tidigare förlagslån betalats åter till medlemmarna. Detta belopp har tillförts som andelar i den ökade kapitaliseringsgraden i Kommuninvest.					
12	Bidrag till statlig infrastruktur					
	Medfinansiering för utbyggnad av E20.	76,5	76,5		76,5	76,5
	Avgår tidigare upplöst belopp	-26,8	-21,7		-26,8	-21,7
	Avgår årets upplösta belopp	-5,1	-5,1		-5,1	-5,1
	Summa	44,6	49,7		44,6	49,7
	Beslut har tagits i kommunfullmäktige i september 2014. Beloppet periodiseras på 15 år, 2014-2029.					
13	Exploatering och förråd					
	Förråd, lager	5,1	1,1		7,8	6,0
	Exploateringsmark	87,3	75,6		87,3	75,6
	Summa	92,4	76,7		95,1	81,6
	Under året har ett lager kopplat till förbrukningsmaterial inom vård och omsorg samt städverksamhet byggts upp med anledning av pandemin. Lagret motsvarar 6 månaders förbrukning.					
	Kommunen utvecklar nya bostads- och industriområden genom exploatering av nya markområden. Större aktuella områden är Sjölyckan, Hindsberg och Västeräng.					
	Detta genererar kostnader inom exploateringsmark. Områdena etappindelas och årligen sker genomgång över värdet och behov av omfördelning till anläggningstillgångar.					
14	Fordringar					
	Kundfordringar	43,3	38,7		110,5	116,0
	Skattefordringar	30,2	24,5		31,5	29,1
	Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	72,1	78,6		77,3	83,1
	Avräkning teknisk verksamhet Töreboda och Gullspång	0,0	1,1		0,0	1,1
	Övriga kortfristiga fordringar	0,4	0,0		2,8	12,8
	Koncerninterna fordringar	0,0	11,8		6,2	53,0
	Summa	146,0	154,7		228,3	295,1
15	Kassa och bank					
	Kassa	0,0	0,0		0,0	0,0
	Bank	78,6	2,9		79,6	8,0
	Nyttjad kredit koncernnivå	0,0	0,0		0,0	0,0
	Koncernkonto bank:					
	Tillgodohavande Mariehus AB	31,2	59,4		31,2	59,4
	Utnyttjad kredit VänerEnergi AB	7,1	-11,5		7,1	-11,5
	Summa	116,8	50,9		117,8	56,0
	Total koncernkredit är 150 mkr. Vid bokslutstillfället var inte checkkrediten utnyttjad.					

Not	(mkr)	Kommunen 2020	Kommunen 2019		Koncernen 2020	Koncernen 2019
	Under året har checkkrediten nyttjats. Att använda checkkrediten är en förskjutning av behov av nya medel för en god likviditet.					
16	Eget kapital					
	Årets resultat	42,8	18,2		65,2	17,4
	Resultatutjämningsreserv	46,1	24,4		46,1	24,4
	Övrigt eget kapital	502,8	506,3		794,7	799,0
	Summa	591,7	548,9		906,0	840,8
	Under 2020 har 21,7 mkr avsatts till resultatutjämningsreserven. Villkoren för att kunna avsätta uppfylls under året och kommunen har en positiv soliditet vilket innebär att beloppet över 1 procent av skatt och statsbidrag kan avsättas. Detta är en omflyttning inom Eget kapital.					
17	Avsättningar till pensioner					
	Specifikationer:					
	Särskild avtalspension/ålderspension	0,4	2,2		0,4	2,2
	Förmånsbestämd/kompletterande pension	0,1	0,1		0,1	0,1
	Ålderspension	11,9	9,9		21,6	20,2
	Pension till efterlevande	0,5	0,4		0,5	0,4
	Löneskatt	3,1	2,8		3,0	2,8
	Nya förpliktelser under året	0,6	0,6		0,6	0,6
	Summa avsatt till pensioner	16,6	15,9		26,2	26,2
	Avsatt till pensioner	17,6				
	Ingående avsättning	15,9	17,6			
	Nya förpliktelser under året	0,7	-1,7			
	Varav:					
	Nyintjänad pension	1,1	1,4			
	Ränte- och basbeloppsuppräknig	0,3	0,4			
	Pension till efterlevande	0,0	0,0			
	Årets utbetalningar	-0,9	-0,9			
	Övrig post	0,0	-2,2			
	Förändring löneskatt	0,2	-0,4			
	Summa avsatt till pensioner	16,6	15,9			
	Beräkningsgrund för pensioner framgår under redovisningsprinciper.					
	I avsättningar ingår pension för tidigare kommunalråd motsvarande kostnad efter 65 år.					
	Nya förpliktelser under året avser nuvarande förtroendevalda enligt gällande pensionsavtal för förtroendevalda.					
	Antal vistidsförordnanden					
	Politiker	27	19			
	Tjänstemän	0	0			
18	Övriga avsättningar					

Not	(mkr)	Kommunen 2020	Kommunen 2019		Koncernen 2020	Koncernen 2019
	Bidrag till statlig infrastruktur					
	Redovisad avsättning vid beslut	76,5	76,5		76,5	76,5
	Tidigare gjord indexuppräknig	6,9	6,9		6,9	6,9
	Indexuppräknig 2019	4,0	4,0		4,0	0,0
	Indexuppräknig 2020	0,0	0,0		0,0	4,0
	Utbetalning för utbyggnad E20	-6,9	0,0		-6,9	0,0
	Summa statlig infrastruktur	80,5	87,4		80,5	87,4
	Beslut i kommunfullmäktige i september 2014 avseende utbyggnad av E20. Planerad utbetalningstid enligt nya uppgifter under året är år 2020 till 2025 med störst enskilt belopp under 2021.					
	Avsättningen är i prisnivå för juni 2013 och indexuppräknig sker med Trafikverkets investeringsindex för väg. Under 2020 är indexuppräknigen noll procent, totalt från 2013 14,3 procent.					
	Under 2020 har 6,9 mkr betalats ut till Skaraborgs kommunalförbund som är samordnande part i Skaraborg. Kommunalförbundet vidarebefordrar kommunernas belopp till Trafikverket.					
	Avsättning för återställande av deponi					
	Redovisad avsättning vid årets början	2,0	2,0		2,0	2,0
	Förändring avsättning under året	0,0	0,0		0,0	0,0
	Summa deponi	2,0	2,0		2,0	2,0
	En beräknad kostnad för återställning av deponi i samband med bokslutet är 25 mkr. Avsättning deponi 2,0 mkr och avfallsfond Bångahagen 4,3 mkr täcker del av kostnaden. Ny beräkning sker årligen. En osäkerhet föreligger då dispens från Länsstyrelsen som för närvarande är till och med 2024 från Länsstyrelsen kan påverka tidsaspekten					
	Övrig avsättning					
	Uppskjuten skatt kopplat till bokförings- och skattemässiga värden	0,0	0,0		76,3	68,5
	Summa avsättningar	82,5	89,4		158,8	157,9
19	Långfristiga skulder					
	Ingående balans	837,9	721,8		1 852,3	1 768,6
	Återläggning kortfristig del	24,5	22,8		27,4	25,7
	Nya lån	80,0	140,0		90,0	140,0
	Amortering	-20,7	-22,2		-24,2	25,0
	Lösen av gamla lån	0,0	0,0		0,0	-79,6
	Avgår kortfristig del	-21,9	-24,5		-23,4	-27,4
	Upptagna lån	899,8	837,9		1 922,1	1 852,3
	Utnyttjad checkkredit	0,0	0,0		0,0	0,0
	Skuld för investeringsbidrag	1,2	0,0		1,6	0,0
	Summa	901,0	837,9		1 923,7	1 852,3
	Kreditgivare upptagna lån					
	Kommuninvest	921,7	862,4		1 810,4	1 729,6
	avgår kortfristig del	-21,9	-24,5		-21,9	-25,0
	Nordea	0,0	0,0		67,6	84,1

Not	(mkr)	Kommunen 2020	Kommunen 2019		Koncernen 2020	Koncernen 2019
	avgår kortfristig del	0,0	0,0		0,0	-2,4
	Pantbrev Handelsbanken	0,0	0,0		66,0	66,0
	Summa långfristig del upptagna lån	899,8	837,9		1 922,1	1 852,3
	Låneskuldens struktur inklusive kortfristig del, kapitalbindning					
	Förfalldag inom ett år	293,0	242,7		293,0	460,1
	Förfalldag mellan ett och tre år	582,5	451,3		1 263,6	1 002,0
	Förfalldag över tre år	46,2	168,4		387,4	417,6
		921,7	862,4		1 944,0	1 879,7
	Enligt RKR R8 ska redovisning av derivat och säkringsredovisning göras.					
	I december har kommunen avslutat samtliga räntederivat och inga nya har tecknats. Kommunens bolag har totalt fem räntederivat med förfall under åren 2022-2028. De derivaten har en ränta i intervallet 2,16 - 3,81 procent.					
	Kommunens genomsnittliga kapitalbindning är 1,47 år och den genomsnittliga räntebindningen är 1,21 år. Inga lån överstiger 10 år.					
	Under 2020 har den finansiella kostnaden för kommunens lån totalt varit 9,5 mkr varav kostnaden för upptagna lån med rörlig ränta var 2,2 mkr och kostnaden för swappar 7,3 mkr.					
	Den 1 januari 2021 införs koncernbank i kommunkoncernen. Detta innebär att samtliga lån och derivat hos bolagen kommer att flyttas till kommunen. Detta för att samordna och hantera finansieringsfrågor effektivare i hela koncernen.					
20	Kortfristiga skulder					
	Leverantörsskulder	122,3	92,2		153,0	126,1
	Personalens skatter och avgifter	177,2	145,3		179,7	149,4
	Moms och punktskatter	30,2	26,0		55,8	51,6
	Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	48,1	40,1		75,7	48,5
	Kortfristiga skulder till kunder inom VA och sophämtning	7,2	4,6		7,2	4,6
	Skuld koncernbolag inom koncernkonto bank	38,3	59,8		6,2	70,1
	Övriga kortfristiga skulder	25,0	27,6		22,1	37,7
	Summa	448,4	395,5		499,8	488,0
21	Pensionsförpliktelser					
	Ingående ansvarsförbindelse	460,6	474,1		460,6	474,1
	Aktualisering	0,0	0,0		0,0	0,0
	Ränteuppräknig	3,2	3,3		3,2	3,3
	Basbeloppsuppräknig	10,7	11,6		10,7	11,6
	Ändringar av försäkringstekniska grunder	0,0	0,0		0,0	0,0
	Övrig post	4,5	0,8		4,5	0,8
	Årets utbetalningar	-29,9	-29,1		-29,9	-29,1
	Summa pensionsförpliktelse	449,1	460,6		449,1	460,6
	Löneskatt	109,0	111,8		109,0	111,8
	Summa utgående ansvarsförbindelse	558,0	572,4		558,0	572,4

Not	(mkr)	Kommunen 2020	Kommunen 2019		Koncernen 2020	Koncernen 2019
	Beräkningsgrund för pensioner framgår under redovisningsprinciper.					
	Kommunens pensionsskuld redovisas enligt den så kallade blandmodellen, vilket innebär att skulden visas som en ansvarsförbindelse utanför balansräkningen. Värdet på ansvarsförbindelsen är något som i framtiden kommer att belasta kommunens driftredovisning och likviditet.					
	Inga återlån finns för pensionsförpliktelserna.					
	Under 2010 minskades förpliktelsen genom försäkring motsvarande 7 månader för årgång 1946. Den totala förpliktelsen har minskat med 15 mkr genom detta.					
	Under 2016 har 2,9 mkr använts från överskotts-fonden för försäkringslösningar. I övrigt har inga inbetalningar gjorts tidigare år eller åren därefter.					
	Aktualiseringsgrad:	98,0 %	98,0 %			
	Överskottsmedel i försäkringen hos KPA	1,9	2,1			
22	Borgensåtaganden					
	Koncerninterna:					
	Mariehus AB	656,6	656,9			
	VänerEnergi AB	248,6	238,6			
	Övrigt:					
	Mariestads äldreboende	38,1	39,6			
	HSB	0,4	0,5			
	Föreningar	11,3	12,6			
	Förlustansvar för egna hem och småhus	0,1	0,1			
	Summa	955,0	948,3			
	Ett borgensåtagande innebär en risk för att borgensmannen måste infria sitt åtagande. Riskens omfattning beror på typ av borgen och för vilka kommunen tecknat borgen för.					
	Av borgen avser 94,8 procent åtaganden till bolag inom koncernen, resterande 5,2 procent är till föreningar utanför koncernen.					
	Borgen för pensionsåtaganden finns för Mariehus AB och VänerEnergi AB.					
	Mariehus AB har tagit ut pantbrev med ett aktuellt värde på 66 mkr. Det innebär att en säkerhet för motsvarande belopp ställts utanför kommunal borgen.					
	Mariestads kommun har i augusti 2005 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 292 kommuner och regioner som per 2020-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser.					
	Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemmarna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlem lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemmarnas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening.					
	Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Mariestads kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2020-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 501 229 801 864 kronor och totala tillgångar till 525 483 415 941 kronor. Mariestads kommuns andel av de totala förpliktelserna uppgick till 1 969 852 608 kronor och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 2 050 102 701 kronor.					
	Inga infriade borgensåtaganden under åren.					

Not	(mkr)	Kommunen 2020	Kommunen 2019		Koncernen 2020	Koncernen 2019
23	Hyres- och leasingavtal					
		Innan ett år *	Ett - tre år **	Över tre år ***		
	Maskiner/fordon	6,2	9,8	1,9		
	Fastigheter	60,9	145,5	445,3		
	Summa	67,1	155,3	447,2		
	Sammanställning av avtal. För maskiner och fordon sträcker sig avtalen längre än 36 månader. För byggnader enligt kontraktstid.					
	Avtal tecknade tom 2020-12-31					
	* Förfallotidpunkt inom ett år ** Förfallotidpunkt mellan ett och tre år *** Förfallotidpunkt över tre år För flera större objekt inom kommunens verksamheter finns tecknade avtal med externa aktörer som sträcker sig längre än 10 år.					
24	Justering för av- och nedskrivning					
	Avskrivning	66,8	61,8		122,7	130,9
	Nedskrivning	0,0	0,0		0,0	25,5
	Summa	66,8	61,8		122,7	156,4
25	Justering för ej likviditetspåverkande poster					
	Övriga ej likviditetspåverkande poster	-10,1	6,0		-4,9	11,2
	Omföring från investering till driftredovisning, exploateringsintäkt	0,0	-26,2		0,0	-26,2
	Nettoförändring E20 bidrag till statlig infrastruktur	5,1	5,1		5,1	5,1
	Förändring skuld likvida medel koncernkredit bank	-9,7	-22,7		-9,7	-22,7
	Indexuppräknig E20 bidrag till statlig infrastruktur	0,0	4,1		0,0	4,1
	Summa	-14,7	-33,7		-9,5	-28,5
26	Förändring av långfristiga skulder					
	Återläggning kortfristig del	24,5	22,8		27,4	25,7
	Nya lån	80,0	140,0		90,0	140,0
	Amortering	-20,7	-22,2		-24,2	-25,0
	Lösen av gamla lån	0,0	0,0		0,0	-29,9
	Avgår kortfristig del	-21,9	-24,5		-23,5	-27,4
	Utnyttjad checkkredit	0,0	0,0		0,0	0,0
	Pensionsavtal	0,2	-0,1		0,2	-0,1
	Förändring av skuld för investeringsbidrag	1,2	0,0		1,2	0,0
	Övrigt	-0,2	0,0		-12,4	9,6
	Summa	63,1	116,0		58,7	92,9

4.7 Affärsverksamhet

Resultaträkningar affärsverksamhet - internredovisning (mkr)						
Hysesfastigheter	2020	2019		VA-verksamhet	2020	2019
Intäkter	1,1	1,1		Intäkter	98,1	89,5
Kostnader	-0,9	-1,2		Kostnader	-80,8	-77,5
Avskrivningar	0,0	0,0		Avskrivningar	-9,4	-8,4
Verksamhetens nettokostnad	0,2	-0,1		Verksamhetens nettokostnad	7,9	3,5
Ränteintäkter	0,0	0,0		Ränteintäkter	0,0	0,0
Räntekostnader	0,0	0,0		Räntekostnader	-4,7	-4,2
Årets resultat	0,2	-0,1		Årets resultat	3,3	-0,7
Nettoinvestering	0,0	0,0		Nettoinvestering	42,3	51,6
Salutorg	2020	2019		Hamn- och småbåtsverksamhet	2020	2019
Intäkter	0,1	0,1		Intäkter	3,4	3,4
Kostnader	-0,1	-0,1		Kostnader	-2,4	-3,4
Avskrivningar	0,0	0,0		Avskrivningar	-0,9	-0,8
Verksamhetens nettokostnad	0,0	0,0		Verksamhetens nettokostnad	0,1	-0,8
Ränteintäkter	0,0	0,0		Ränteintäkter	0,0	0,0
Räntekostnader	0,0	0,0		Räntekostnader	-0,2	-0,2
Årets resultat	0,0	0,0		Årets resultat	-0,1	-1,0
Nettoinvestering	0,0	0,0		Nettoinvestering	5,4	2,7

4.8 VA-avdelningen

Enligt lagen om allmänna vattentjänster skall verksamheten för VA-anläggningar bokföras så att resultat- och balansräkning redovisas särskilt. Genom tilläggsupplysningar skall det också framgå hur gemensamma kostnader har fördelats. Redovisningen ska, när den är fastställd efter respektive år, finnas tillgänglig för fastighetsägarna.

Periodens resultat/förändring av eget kapital, plus 3,5 mkr, visas i balansräkningen.

VA-avdelningens resultaträkning			
VA-avdelningens resultaträkning, (mkr)	Not	VA-avdelningen 2020	VA-avdelningen 2019
Verksamhetens intäkter		101,5	89,4
varav - externa	27	51,1	46,3
- interna	28	50,4	43,1
Verksamhetens kostnader		-88,3	-77,7
varav - externa	29	-44,8	-36,5
- interna	30	-43,5	-41,2
Avskrivningar	31	-9,4	-8,4
Verksamhetens nettokostnader		3,8	3,3
Finansiella intäkter	32	0,0	0,0
Finansiella kostnader	33	-3,7	-3,3
Periodens resultat		0,0	0,0

Balansräkning (mkr)	Not	VA-avdelningen 2020	VA-avdelningen 2019
TILLGÅNGAR			
Anläggningstillgångar			
Materiella anläggningstillgångar			
Mark, byggnader och tekniska anläggningar		258,3	242,8
Maskiner och inventarier		0,0	0,0
Finansiella anläggningstillgångar		0,0	0,0
Summa anläggningstillgångar	34	258,3	242,8
Omsättningstillgångar			
Förråd m.m.	35	0,0	0,0
Fordringar	36	4,0	4,4
Kassa och bank	37	0,0	0,0
Summa omsättningstillgångar		4,0	4,4
Summa tillgångar		262,3	247,3
EGET KAPITAL AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
Eget kapital			
Ingående eget kapital		0,3	1,0
Periodens förändring		3,4	-0,7
Resultatregleringsfonder		0,0	0,0
Summa eget kapital	38	3,7	0,3
Avsättningar			
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	39	0,0	0,0
Skulder			
Långfristiga skulder	40	243,0	235,3
Kortfristiga skulder	41	15,6	11,7
Summa skulder		258,6	247,0
Summa eget kapital, avsättningar och skulder		262,3	247,3

Not	(mkr)	VA-avdelningen 2020	VA-avdelningen 2019
27	Verksamhetens externa intäkter		
	VA-avgifter	45,9	43,9
	Tipp-/slamavgifter	1,2	1,1
	Övrigt	0,6	1,3
	Reglering mot resultatregleringsfond	3,5	0,0
	Summa	51,1	46,3
28	Verksamhetens interna intäkter		
	Interna ersättningar inom tekniska nämnden	2,0	2,3
	Anslutningsavgifter	0,0	0,0
	Entreprenad inom tekniska nämnden	12,5	10,2
	Intäkt arbetsorder	35,8	30,6
	Summa	50,4	43,1
29	Verksamhetens externa kostnader		
	Personalkostnad	11,2	10,0
	Sociala avgifter enl. lag och avtal	4,5	4,0
	Material och köp av tjänst	19,2	11,0
	Inventarier och förbrukningsmaterial	2,8	3,8
	Bränsle, energi och vatten	3,1	3,2
	Rep. o underhåll av maskiner/inventarier	0,8	1,1
	Diverse främmande tjänster	1,3	2,0
	Övriga kostnader	1,9	2,1
	Reglering mot resultatregleringsfond	0,0	-0,7
	Summa	44,8	36,5
30	Verksamhetens interna kostnader		
	Entreprenad inom tekniska nämnden	32,1	31,5
	Lokal- och markhyror, fastighetsservice	0,6	0,7
	Hyra arbetsmaskiner, fordonskostnader	0,1	0,1
	Köpta tjänster inom kommunen	4,2	4,4
	Övriga kostnader	6,6	4,4
	Summa	43,5	41,2
31	Avskrivningar		
	Fastigheter och anläggningar	9,4	8,4
	Summa	9,4	8,4
32	Finansiella intäkter		
	Ränta på behållning genom överuttag av avgifter	0,0	0,0
	Summa	0,0	0,0
33	Finansiella kostnader		
	Ränta på långfristiga lån till kommunen	3,7	3,3
	Summa	3,7	3,3

Not	(mkr)	VA-avdelningen 2020	VA-avdelningen 2019
34	Anläggningstillgångar		
	Va-anläggningar		
	Ingående bokfört värde	242,8	212,8
	Årets inköp	24,9	38,5
	Årets avyttringar	0,0	0,0
	Årets avskrivningar	-9,4	-8,4
	Summa utgående bokfört värde	258,3	242,8
	Tekniska anläggningar, maskiner och inventarier		
	Tekniska anläggningar	258,3	242,8
	Mark	0,0	0,0
	Maskiner och inventarier	0,0	0,0
	Summa	258,3	242,8
35	Förråd m.m.		
	VA-avdelningen	0,0	0,0
	Summa	0,0	0,0
36	Fordringar		
	Kundfordringar	4,0	3,7
	Övriga kortfristiga fordringar	0,0	0,7
	Summa	4,0	4,4
37	Kassa och bank	0,0	0,0
	Avdelningen nyttjar kommunens kassa och bank och har därmed ej något saldo under 2020.		
38	Allmänt eget kapital		
	Ingående balans eget kapital	0,3	1,0
	Periodens förändring	3,4	-0,7
	Summa eget kapital	3,7	0,3
39	Avsättningar		
	Avsättningar och betalningar för pensioner görs centralt inom kommunen.		
	Verksamheten belastas med lagstadgade arbetsgivaravgifter inklusive försäkring och pensioner.		
		0,0	0,0
40	Långfristiga skulder		
	Ingående balans	227,9	206,4
	Återläggning kortfristig del	7,4	6,2
	Nya lån	24,9	38,5
	Amortering	-9,4	-8,4
	Avgår kortfristig del	-7,8	-7,4
	Summa	243,0	235,3

Not	(mkr)	VA-avdelningen 2020	VA-avdelningen 2019
41	Kortfristiga skulder		
	Kortfristig del av långfristig skuld	7,8	7,4
	Leverantörsskulder	4,0	2,5
	Moms och särskilda punktskatter	1,0	0,6
	Upplupna semesterlöner	1,0	1,2
	Övriga kortfristiga skulder	1,7	0,0
	Summa	15,6	11,7

VA-avdelningens kassaflödesanalys, (mkr)	2020	2019	2018	2017	2016
Den löpande verksamheten					
Verksamhetens intäkter	101,5	89,4	71,1	71,1	54,4
Verksamhetens kostnader	-88,3	-77,7	-59,8	-60,5	-44,1
Verksamhetens nettokostnader	13,1	11,7	11,3	10,6	10,2
Finansiella intäkter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Finansiella kostnader	-3,7	-3,3	-3,6	-3,6	-3,5
Övriga ej likviditetspåverkande poster	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kassaflöde från den löpande verksamheten	9,4	8,4	7,7	7,0	6,7
Kassaflöde från investeringsverksamheten					
Investering materiella tillgångar	-24,9	-38,5	-20,6	-29,2	-38,0
Avyttrande materiella tillgångar	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Investering finansiella tillgångar	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Avyttrande av finansiella tillgångar	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-24,9	-38,5	-20,6	-29,2	-38,0
Finansieringsverksamheten					
Långfristig upplåning	24,9	38,5	20,6	29,2	38,0
Amortering	-9,4	-8,4	-7,7	-7,0	-6,7
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	15,5	30,1	12,9	22,2	31,3
Förändring likvida medel	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

VA-avdelningens investeringsredovisning 2020 (mkr)	Inkomster	Utgifter	Netto-investering	Budget netto	Budget-avvikelse	Av kf beslutad årsbudget
Tekniska nämnden						
VA-avdelningen	22,0	64,3	42,3	66,2	23,9	66,2
Totalt	22,0	64,3	42,3	66,2	23,9	66,2

Fördelningsnycklar för VA-avdelningens gemensamma verksamhetskostnader 2020	
Kostnad	Nyckel
Kommunstyrelsen	Ingen
Teknisk nämnd	Procentfördelning inom tekniska förvaltningen
Ekonomi centralt	Procentfördelning på faktisk kostnad för ekonomisystem och lönekostnad.
Personal centralt	Ingen
Telefoni	Per abonnemang
Kommunhälsa	Faktisk kostnad
Facklig tid	Faktisk kostnad
Försäkringspremier	Faktisk kostnad
Porto	Faktisk kostnad
Datakostnad	Faktisk kostnad för de externa kostnaderna
Lokalkostnader	Faktisk kostnad, per m2
Avskrivningar	Faktisk kostnad enligt avskrivningstid
Ränta	Faktisk kostnad med kommunens genomsnittliga ränta per 31 december året före aktuellt år

5 Driftsredovisning

Driftredovisningen ska innehålla en redovisning av hur utfallet förhåller sig till den budget som fastställts för den löpande verksamheten.

Kommunens driftredovisning 2020 (mkr)	Nettokostnader	Budget totalt netto	Budgetavvikelse	Av fullmäktige beslutad årsbudget	Utfall 2019
Kommunstyrelsen	-126,8	-127,2	0,4	-123,9	-121,6
Tekniska nämnden (skattefinansierad + taxefinansierad verksamhet)	-173,3	-178,7	5,4	-163,9	-168,9
Utbildningsnämnden	-516,2	-508,4	-7,9	-504,6	-508,0
Socialnämnden	-560,9	-561,9	1,0	-549,8	-551,5
Miljö- och byggnadsnämnden	-4,7	-6,3	1,6	-6,2	-5,9
Räddningstjänsten	-27,4	-27,4	0,0	-27,4	-26,5
Revisionen	-0,9	-0,9	0,1	-0,9	-0,9
Överförmyndare	-2,1	-1,5	-0,6	-1,5	-1,7
Delsumma:	-1 412,2	-1 412,3	0,1	-1 378,3	-1 384,9
Finansverksamhet	16,6	-1,9	18,5	-19,7	10,7
Verksamheternas nettokostnad	-1 395,6	-1 414,2	18,6	-1 398,0	-1 374,2
Skatteintäkter	1 086,3	1 114,5	-28,2	1 114,5	1 096,7
Generella statsbidrag och utjämning	376,4	331,7	44,7	315,5	296,7
Finansiella intäkter	12,3	12,0	0,3	12,0	12,8
Finansiella kostnader	-36,5	-15,5	-21,0	-15,5	-13,8
Delsumma:	1 438,5	1 442,7	-4,2	1 426,5	1 392,4
Summa Resultat	42,8	28,5	14,4	28,5	18,2
<p>Nämndsförändringar av budget jämfört med Kf årsbudget härleds till beslut i Kf om tillskott av ökad driftbudget till socialnämnden, tekniska nämnden, utbildningsnämnden och kommunstyrelsen. Medel har tagits från generella statsbidrag och utjämning. Även fördelningar för löneökningar har fördelats till nämnder från central pott.</p>					

6 Investeringsredovisning

Investeringsredovisningen ska innehålla en samlad redovisning av kommunens investeringsverksamhet.

Kommunens investeringsredovisning 2020 (mkr)	Bokslut, nettoinvestering	Budget netto	Budgetavvikelse	Av fullmäktige beslutad årsbudget
Kommunstyrelsen	3,1	9,0	5,9	5,0
Exploateringsverksamhet kommunstyrelsen	40,0	35,2	-4,8	18,5
Tekniska nämnden	140,6	197,9	57,3	163,2
Utbildningsnämnden	2,0	2,0	0,0	2,0
Socialnämnden	0,0	1,5	1,5	1,5
Totalt	185,7	245,6	60,0	190,2

Ombudgetering från 2019 eller tilläggsbudgetering under året har gjorts med ett nettobelopp på 55,4 mkr för totalt 84 projekt där Kronpark ny förskola, renovering Ishallen samt gestaltning Vänershofsområdet och förnyelse ledningsnät är de största.

Kommunstyrelsen

Investering (mkr)	Budget	Bokslut	Budgetavvikelse
Exploatering Bostäder	5,7	19,3	-13,6
Exploatering Industri och handel	29,2	19,2	10,0
Kommunstyrelsens investeringspott	0,2	0,0	0,2
Övriga investeringar inom kommunstyrelsens verksamhet	9,0	4,6	4,4
Totala nettoinvesteringar	44,2	43,1	1,1

Under året har flertalet exploateringsinvesteringsprojekt fortlöpt inom såväl industri som bostäder.

I huvudsak inom exploatering av bostadsområden har Sjölyckans etapper 2-6 varit det största projektet. Under året har en bebyggelse i stort sett av hela området skett vilket är en snabbare genomförandetakt än förväntat då efterfrågan på tomter varit hög. Detta har medfört ett behov av snabbare utbyggda gatunät än planerat. Trots rådande pandemi har ett ökat intresse av tomtköp funnits jämfört mot tidigare år. På grund av den ökade takten av framtagande av försäljningsbara tomter har projektet arbetat upp 13,6 mkr mer än årets budget. Området Sjölyckan började utvecklas under 2013 och kommer troligtvis att arbetas vidare med enligt gällande översiktsplan tills 2030.

Utvecklingen av Sjölyckan, har medfört intäkter för tomtförsäljning. Under året 2020 har 19,5 mkr redovisas in som intäkter för årets tomtförsäljning. Dessutom har avtal tecknats om 9,3 mkr som kommer att ge en intäkt under 2021.

Inom exploatering av verksamhetsområden för industri och handel har tre större områden arbetats med under året. Dessa är:

- den södra infarten till Mariestad
- områden kring Marieforsleden
- infarten vid Sandbäcken till Mariestad.

Arbetena i dessa områden påbörjades under 2019 och kommer att arbetas vidare med fram tills 2021 om ej nya etableringar tillkommer som kräver en fortsatt exploatering. Under 2020 har arbetena gått ut på att

omlokalisera befintliga verksamheter för att möjliggöra nyetablering och expansion av andra aktörer. Även att anlägga nya vägstrukturer för att kunna ta emot nyetableringar har genomförts under året. Projekten gör sammanlagt ett budgetöverskott på 10 mkr under 2020 då arbetet förskjutits för att anpassas till involverade aktörer och myndigheter.

Tekniska nämnden

Investering (mkr)	Budget	Bokslut	Budgetavvikelse
Teknik Ledning	0,1	0,1	0,0
Gatuavdelningen	26,9	19,4	7,5
Fastighetsavdelningen	96,8	80,7	16,1
VA-avdelningen	55,4	26,5	28,9
VA-avdelningen, exploatering	18,7	13,9	4,9
Totala nettoinvesteringar	197,9	140,6	57,4

Skattefinansierad verksamhet

Budget: 125 mkr

Upparbetat: 100 mkr

- Inom fastighetsområdet finns de stora avvikelserna och är föranlett av flera stora projekt. Kronoparkens förskola kom igång senare än beräknat i budget vilket skapar ett stort överskott medan ombyggnad och tillbyggnad av centralköket är tidigarelagt vilket innebär ett budgetöverskridande för året.
- Projektet med renovering ishallen ligger efter i tidplanen vilket gör att även investeringsmedel inte förbrukats i den omfattning som budgeterats.
- I oktober fattade kommunfullmäktige beslut om att utöka investeringsbudgeten med bland annat 15 mkr för en tillbyggnad av förskola vid Kvarnstenen i Lugnås. Detta projekt har bara planeringsmässigt påbörjats under året, men kommer att startas upp under 2021. Dessa 15 mkr kommer att ombudgeteras till 2021.
- Inom Gatuavdelningens investeringsram är flertalet projekt pågående men inte slutförda vilket bygger upp en differens mellan budget och utfall. Eftersom det är flera pågående projekt så kommer de att ombudgeteras till 2021.

Taxefinansierad verksamhet

Budget: 74 mkr

Upparbetat: 40 mkr

- Förutom flertalet pågående mindre projekt så finns en avvikelse i projektet med VA-utbyggnad till Moviken/Askevik där projektet bedöms kosta 2,1 mkr mindre än budgeterat.
- Några av de större ombyggnationerna har inte startats där till exempel Mariestads avloppsreningsverk inväntar ett avgörande i tillståndprocessen vilket hindrar en start av projektet. Bara detta ger en avvikelse på 9 mkr.

Utbildningsnämnden

Investering (mkr)	Budget	Bokslut	Budgetavvikelse
Intäkter	0	0	0
Kostnader	2,0	2,0	0
Totala nettoinvesteringar	2,0	2,0	0

Budgeterade investeringsmedel har i huvudsak använts till lärmiljöer i form av möbler men även för verksamhetsförändringar i skollokaler.

Socialnämnden

Investeringar (mkr)	Budget	Bokslut	Budgetavvikelse
Intäkter	0	0	0
Kostnader	1,5	0	1,5
Totala nettoinvesteringar	1,5	0	1,5

Nämnden har inte nyttjat den tilldelade investeringsramen under året.

7 Revisionsberättelse

Mariestads kommun
Kommunrevisorerna

Kommunfullmäktige

REVISIONSBERÄTTELSE FÖR MARIESTADS KOMMUN 2020

Vi, av fullmäktige utsedda revisorer, har granskat den verksamhet som bedrivits i styrelse, nämnder och fullmäktigeberedning samt genom utsedda lekmannarevisorer verksamheten i kommunens företag.

Styrelse, nämnder och beredningar ansvarar för att verksamheten bedrivs i enlighet med gällande mål, beslut och riktlinjer samt de föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll samt återredovisning till fullmäktige.

Revisorernas ansvar är att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivits i enlighet med fullmäktiges uppdrag och mål samt de föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisions sed i kommunal verksamhet och kommunens revisionsreglemente.

Granskningsarbetet har genomförts med den inriktning och den omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning. I revisionsarbetet har vi biträtt av PwC, vars rapport "Granskning av årsredovisning 2020" biläggs revisionsberättelsen.

För granskning av de gemensamma nämnderna inom MTG – Tekniska nämnden, Miljö- och byggnadsnämnden, IT-nämnden, och Lönenämnden – har vi samverkat med revisorerna i Töreboda och Gullspångs kommun.

Granskningsinriktning

Vi har granskat årsredovisningen och delårsrapporten och fortlöpande gjort granskningar av den interna kontrollen.

Vi har under 2020 genomfört, förutom granskning av årsredovisning och delårsrapport, granskning av GDPR, uppföljning och kontroll inom särskilt boende, uppföljning och kontroll inom hemtjänsten. Samtliga rapporter över dessa granskningar är separat överlämnade till kommunfullmäktige.

Vi har under året tagit del av budgetuppföljningar, delårsbokslut och prognoser över ekonomiskt utfall. I övrigt har vi följt verksamheten bl. a genom att kontinuerligt ta del av styrelsens och nämndernas protokoll. Vi har under året också haft överläggningar med Kommunfullmäktiges presidium och Kommunstyrelsens arbetsutskott.

Mariestads kommun
Kommunrevisorerna

Bedömning

Efter genomförd granskning av 2020 års verksamhet framför vi följande:

Vi bedömer att kommunstyrelsen, socialnämnden, tekniska nämnden, överförmyndarnämnden och miljö- och byggnadsnämnden delvis bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt sätt men på ett ekonomiskt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att utbildningsnämnden delvis har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt sätt men inte på ett ekonomiskt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer sammantaget att styrelsens och nämndernas interna kontroll varit tillräcklig.

Vi bedömer att årets resultat delvis är förenligt med fullmäktiges mål för god ekonomisk hushållning i det finansiella perspektivet.

Vi bedömer, utifrån årsredovisningens återrapportering, att verksamhetens utfall delvis är förenligt med fullmäktiges övergripande mål för verksamheten.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Vi bedömer att årsredovisningen i allt väsentligt redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen.

Ansvarsfrihet

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar styrelsen, nämnderna samt de enskilda förtroendevalda i dessa organ ansvarsfrihet.

Vi tillstyrker också att kommunens årsredovisning för 2020 fastställs. Den är i allt väsentligt upprättad i enlighet med kommunala redovisningslagen.

Mariestad 2021-04-13

Lars Göran Kvist

Björn Andersson

Lena Garre

Gunnar Elvin

Sune B Jansson

Lars Sylvé

Med hänsyn till kommunallagens jävsregler har Lars Göran Kvist inte deltagit i granskning av överförmyndarnämndens verksamhet.

Bilagor: Granskningsrapporter för de kommunala bolagen.

Underskrift av revisionsberättelsen har gjorts med Mobilt Bankid. Bilagor finns tillgängliga på kommunens administrativa enhet.

8 Femårsöversikt utvalda nyckeltal

Nyckeltal kommunen	2020	2019	2018	2017	2016
Verksamhetens nettokostnader (mkr)	1 401	1 374	1 317	-1 294	-1 260
Skatteintäkter och statsbidrag (mkr)	1 463	1 393	1 345	1 313	1 269
Årets redovisade resultat (mkr)	42,8	18,2	26,1	17,1	10,6
Finansiella kostnader (mkr)	36,3	13,8	14,0	10,7	8,2
Finansiella intäkter (mkr)	17,6	12,8	12,3	9,152	9,3
Finansnetto (mkr)	-18,7	-1,0	-1,7	-1,5	1,1
Bruttoinvesteringar (mkr)	212,7	151,4	179,576	291,2	310,1
Investeringsintäkter/bidrag (mkr)	27,0	2,5	15,324	38,5	22
Nettoinvesteringar (mkr)	185,7	148,8	164,3	252,7	288,1
Rörelsekapital (mkr)	-93,2	-113,2	-130,8	-142,7	-134,4
Likvida medel (mkr)	116,8	50,9	0,8	0,1	0,1
Kassalikviditet	59 %	52 %	35 %	44 %	48 %
Omsättningstillgångar i procent av kortfristiga skulder	79 %	71 %	64 %	63 %	66 %
Verksamhetens nettokostnaders andel av skatteintäkter och generella statsbidrag	-95,8 %	-98,6 %	-97,9 %	98,6 %	99,3 %
Verksamhetens nettokostnader samt finansnetto, andel av skatteintäkter och generella statsbidrag	-97,1 %	-98,5 %	-97,8 %	98,7 %	99,2 %
Soliditet exklusive pensionsförpliktelser under rubriken ansvarsförbindelser	29 %	29 %	31 %	30 %	33 %
Soliditet inklusive pensionsförpliktelser under rubriken ansvarsförbindelser	2 %	-1 %	-3 %	-6 %	-9 %
Skuldsättningsgrad exklusive pensionsförpliktelser under rubriken ansvarsförbindelser	71 %	71 %	69 %	70 %	67 %
Skuldsättningsgrad inklusive pensionsförpliktelser under rubriken ansvarsförbindelser	98 %	101 %	103 %	106 %	109 %
Långfristiga skulder i procent av anläggningstillgångar	53 %	52 %	49 %	47 %	41 %
Amortering/lösen långfristiga lån (mkr)	0	0	0	187	126
Nyupplåning långfristiga lån (mkr)	80	140	100	390	256
Långfristiga lån totalt (mkr)	901	838	744	667	481
Långfristiga lån, kr per invånare	36 756	34 148	30 551	27 439	19 860
Genomsnittlig skuldränta långfristiga lån	1,03 %	1,17 %	1,21 %	1,29 %	2,04 %
Totala tillgångar, kr per invånare	83 225	76 933	70 335	68 279	61 408
Eget kapital (mkr)	592	549	531	505	488
Eget kapital, kr per invånare	24 138	22 370	21 775	20 778	20 132
Borgensättagande totalt (mkr)	955	948	792	666	638
varav borgensättagande internt inom koncernen (mkr)	905	896	736	620	596
Borgen, kr per invånare	38 959	38 636	32 496	27 398	26 343
Antal invånare 31 december respektive år	24 513	24 537	24 372	24 290	24 215
Befolkningsförändring per år	-0,1 %	0,7 %	0,3 %	0,3 %	0,7 %